METETA'A

1 1 Atata'a Zambe a nga té yôp a si.
2 Ane si é mbe ne zametazamatan a te ke jôm ; dibi é mbe édo'o yôp : a Nsisime Zambe ô nga wulu mendime yôp.
3 Ane Zambe a nga jô na : Efufup é bo'ok : ane éfufup é nga bo.
4 Ane Zambe a nga yene éfufup éte na, é mbe mvaé : Ane Zambe a nga
Kandé éfufup ba dibi.
5 Ane Zambe a nga yôlé éfufup na : Môs, a yôlé ke dibi na : Alu. Mam me ngô'é a mam me tyé me nga bo, alu da.
6 Ane Zambe a nga jô na, Nyem ô bo'ok zañe mendim, ñwô ôte ô kandé'é mendim a mendim.
7 Ane Zambe a nga té ñyem, a kandé mendim me mbe ñyeme si, a mendim me mbe ñyeme yôp : Ane e nga bo nalé.
8 Ane Zambe a nga yôlé ñyeme na : Yôp. Mam me ngô'é a mam me tyé me nga bo, alu baa.
9 Ane Zambe a nga jô na, mendim me ne yôpe si me kô'ane vôme wua, a nkôte si ô yené'é : ane e nga bo nalé.
10 Ane Zambe a nga yôlé nkôte si na, Si ; a nkôane mendim vôme wua a yôlé ke wô na, Mañ : Ane Zambe a nga yene na, e mbe mvaé.
11 Ane Zambe a nga jô na, Si é kui' ôbut, bilo'o bi wume fes, a bilé bi wume bibuma avale dap, mbie bi ne fese jap bibuma été, si nyô : ane e nga bo nalé
12 Nalé si é nga kui ôbut, bilo'o bi wume fes avale dap, a bilé bi wum bibuma, mbie bi ne fese jap bibuma été, avale dap : ane Zambe a nga yene na, e mbe mvaé.
13 Mam me ngôé a mam me tyé me nga bo, alu lale.
14 Ane Zambe a nga jô na, Bifufup bi bo'ok ñyem yôp été, bi nkandé'é môs ba alu ; bi bo'o fe mendem, a mimbu ya bidi, a melu a benya mimbuu :
15 mbie bite bi bo'o bifufup ñyeme yôp été, bi faé' éfufup si nyô : ane e nga bo nalé.
16 Ane Zambe a nga té beta bifufup bite bibaé ; ji énene na, é jôô a môs, ji éto'o na, é jôô alu : a nga té fe ateté.
17 Ane Zambe a nga telé bie ñyeme yop été na, bi faé éfufup si nyô,
18 bi jôô a môs a jôô fe alu, a bi kandé éfufup a dibi : ane Zambe a nga yene na, e mbe mvaé.
19 Mam me ngô'e a mam tyé me nga bo, alu nyini.
20 Ane Zambe a nga jô na, Mendim me jaék a bizu'u bi biôm bi vee, nalé fe anon e yele'e si nyô éngengeñ ñyeme yôp été .
21 Ane Zambe a nga té beta be biôme ya mañ, a jôm ése é vee j'awulu mendim été, mbie bi nga jaé mendim bizuk, avale dap, a ônon ôse ô bili mefap avale dé : ane Zambe a nga yene na, e mbe mvaé.
22 Nalé Zambe a nga botane bie, a jô na, Biaéan, a fôé, jaéane mendim me ne mañ été, anon e fôé' fe si nyô.
23 Mam me ngô'é a mam me tyé me nga bo, alu tane.
24 Ane Zambe a nga jô na, Si é kulu'u biôm bi vee avale dap, biyem a biôm bi anyi'itan, a betite ya si nyô avale dap : ane e nga bo nalé.
25 Ane Zambe a nga té betite ya si nyô avale dap, a biyem avale dap, a jôm ése j'awulu si é nyi'itan avale dé : ane Zambe a nga yene na, e mbe mvaé.

26 Ane Zambe a nga jô na, Bi tame bo môt éve'ela'a jangan, a funane bia : mbe be nyoñe' ngule ya jôô kose ya mañ, a anone ya yôp, a biyem, a si nyô ésé, a jôm ése j'awulu si nyô é nyi'itan.
27 Ane Zambe a nga té môt éve'ela jé émien, éve'ela'a Zambe nje a nga té nye je ; ngale ba nnôm a nga té be.
28 Ane Zambe a nga botane be : A Zambe a nga jô be na, Biaéane bon, a fôé, a yiane si nyô, a jôô je ; jô'ane fe kose ya mañ, a anone ya yôp, a jôm ese é vee j'awulu si nyô.
29 A Zambe a nga jô na, Mi lô, me veya mia élo' ése j'awume fes, nje j'afaa si nyô ése, a bilé bi ne bibuma ya élé j'awumu fes ; mbie bi aye bo mia bidi :
30 me veya fe tit ése ya si nyô, a ônon ya yôp, a jôm ése j'anyi'itane si nyô, bi bi vee, bilo'o bise bi ne nyumi bi bo'o bie bidi : ane é nga bo nalé.
31 Nalé Zambe a nga yene biom bise a nga té, a lô na bi nga dañe mvaé. Mam me ngô'é a mam me tyé me nga bo, alu samane.

2 1 Nalé ate yôp a si bi nga sondô téban, a jama biôm ate ase.
2 Alu zañbwale, nde Zambe a nga sondô ésaé a nga bo ; alu zañbwale te fe a nga wô'an ésaé ése a nga mane bo.
3 A Zambe a nga botan alu zañbwale, a télé de étyi ; amu môs ôte Zambe a nga wo'an ésaé jé ése, mfa'a ya mam a nga té a bo.
4 Miaé mi ya yôp a si éyoñ bi nga téban, môs Jehova Zambe a nga té si a yôp, mmie mi.
5 Eyoñ éte bilé bi ya fé bi ngenan te bo si nyô, nalé fe bilo'o bi ya fé bi ngenan te faa ; amu Jehova Zambe a ngenan te noo mveñ si nyô : a môte ya ba'ale si a mbe fe momo ;
6 ve nkut ô nga so si , ô betek, a ve si se émumun.
7 Ane Jehova Zambe a nga kômône môt a mete'e ya si, a kute nye mvebe ya éyniñ jôé ; nalé môt a nto nsisim ô vee.
8 Ane Jehova Zambe a nga bé afup mfa'a jôp d'atôô, Éden été ; vôm ate a nga télé môt a nga kôm.
9 Ane Jehova Zambe a nga bo bilé bise bi ne abeñe mis, a mvaé ya di, bi faa si ; élé ya ényiñ é mbe fe zañe afup, a élé ya yeme mam me ne mvaé a abé.
10 Osôé ô nga so Éden ô nga ve afupe mendim ; aso ô nga so vôm ate, ane ô nga kandan, a bo mimbale miyin.
11 Osôé ya ôsu ô ne jôé na, Pischon : ñvie ôte vi aboman ngume si ya Havila, vôm ate b'ayene or ;
12 nalé fe or ya si éte é ne mvaé : vôm ate b'ayene fe meko'o me bdellium a onyx.
13 Osôé baa ô ne jôé na, Guihon : ñvie ôte vi abômane ngume si ya Cusch.
14 Osôé lale ô ne jôé na, Hiddékel : ñvie ôte vi alôt nné ya Assyrie. Osôé nyini ô ne na, Euphrate.
15 Ane Jehova Zambe a nga nyoñe môt ate, a toé nye afup Éden, na, a kôme de a ba'ale fe de.
16 Ane Jehova Zambe a nga ve môt ate atiñ, a jô na, O ne ngule ya di bibuma ya bilé bise bi ne afup été ane w'anye'e :
17 ve ébuma ya élé ya yem mam me ne mvaé a abé, w'aye bo te di : amu môs w'aye di je, w'aye fo'o wu.
18 Ane Jehova Zambe a nga jô na, A nji bo mvaé fam j'atabe étam ; m'aye bo nye mvolô a yiane nye.
19 Ane Jehova Zambe a nga kômône tit ése ya fé, a ônon ôse ya yôp a mete'e ya si ; ane a nga zu bie be môt a yene ane a ye yôlé bie môé : a jôé se môt a nga yôlé jôm ése é vee, nde ete é mbe jôé dé.

20 Nalé môt a nga yôlé biyem bise, a anone ya yôp, a tit ése ya fé, môé map ; ve
fam é nji bi mvolô a yiane nye.
21 Ane Jehova Zambe a nga yale fam beta ôyo, nalé a nga ke ôyo ; ane a nga
nyoñe nye évese ya mvaé jia, a beta late miñsôn vôm ate :
22 a évese ya mvaé éte Jehova Zambe a nga mane nyoñe be fam, nje éte a nga
bo je minga, a zu nye be fam.
23 Ane fam é nga jô na, Jôme ji e nto évese ya bivese biam, a nsône ya minsône
miam : b'aye loene nye na, Minga, amu a nga nyoñebane be Fam.
24 Ajô te fam j'aye li' ésa ba nyia, ba ngale b'aye tabe nlatan : a b'aye bo nsône
wua.
25 Be nga to fe minsoé bebaane, fam ba minga wé, ve be nji wô'ôson.

3 1 Betite bese ya fé Jehova Zambe a nga té, nyo nje é nga dañe fek. Ane é
nga jô minga na, Ye Zambe a nga jô fo'o na, Te diane bibuma ya bilé bise ya
afup ?
2 Ane minga a nga jô nyo na, Bi ne ngule ya di bibuma ya bilé ya afup :
3 ve ébuma ya élé é ne zañ afup, Zambe a nga jô na, Te diane je, nalé fe te
nambane je, mi za wu.
4 Ane nyo é nga jô minga na, Mi *a*ye ke tu'a wu :
5 amu Zambe a yeme na, môs mi aye di je, môs ôte mise menan m'aye kuiban,
nalé mi aye bo ane Zambe, a yem mvaé a abé.
6 Eyoñ minga a nga yene na, ébuma élé éte é mbe bidi, é mbe fe abeñe mis, nalé
fe élé éte é too jôm môt ane kômbô mfa'a ya ve nye ñyemane mam, a nga
faté ébuma ya été, a di ; ane a nga ve fe je nnôme wé ba nye be nga to, nnye
fe a nga di.
7 A mise map beba'ane me nga kuiban, ane be nga yeme na, be ne minsoé ; ane
be nga loé mekaé me figuier, a bo bebiene menja'a.
8 Ane be nga wô'ô tyiñe Jehova Zambe éyoñ a nga ke a wulu afup été évôvoé ya
mam me ngô'é : ane fam ba minga wé be nga mate asu Jehova Zambe, a ke
sobô bilé ya afup été.
9 Ane Jehova Zambe a nga loene fam, a jô je na, O ne vé ?
10 Ane é nga jô na, M'ate wô'ô tyiñe jôé afup été, ane m'ate ko woñ, amu me
mbe soé ; ajô te m'ate ke sobô.
11 Ane a nga jô na, Za a te kate wo na, ô ne soé ? Ye ô diya ébuma élé, ji me
nga ve wo atiñe na, ô nji yiane di ?
12 Ane fam é nga jô na, Minga ô nga ve ma bia nye bi tabe, nye a te ve ma ébuma
élé, ane me ke m'ate di.
13 Ane Jehova Zambe a nga jô minga na, Za jam w'ate bo di ? Ane minga a nga
jô na, Nyo j'ate du'u ma, ane m'ate di.
14 Ane Jehova Zambe a nga jô nyo na, Amu ô boya jame di, a biyem bise, a tit
ése ya fé, wo, ô ne biyo'é ; w'aye wulu ve abum, w'aye di mbuluk nté ényiñe
jôé ése :
15 m'aya fe bo ziñ zañe mia minga, a zañ mvoñe jôé a mvoñe jé : a ye tibi wo
nlô, wo, w'aye lôpe nye étimekili.
16 A nga jô fe minga na, M'aye dañe nene mintaé miôé, a nyoñan abume wôé ;
w'aye wô'ô mintaé éyoñ w'aye biaé bon ; a jam w'akômbô d'aye so be nyo
nnôm, nye a ye jôô wo.
17 Ane a nga jô Adam na, Amu w'ate vô'ôlô tyiñe nyo nga, a di ébuma élé, ji me
nga ve wo atiñe na, Te di je : si j'aye bo biyo'é amu ajô dôé ; w'aye di bidi ya
été ve amu ésaé, ngum nté éyiñe wôé ôse ;
18 biyo a ndôé bi aye kui wo si ; a w'aye di fe bilo'o' ya fé ;

19 w’aye di bidi a éduduk asu dôé, akekui w’aye timane si été ; amu ô nga nyoñebane si été : amu ô ne metek, w’aye timane fe metek.
20 Ane fam é nga yôlé minga wé jôé na, Eve ; amu a mbe nyia ya ba bese be vee.
21 Ane Jehova Zambe a nga bo Adam ba minga wé mengômesane bikôp bi tit, a jalé be je.
22 Ane Jehova Zambe a nga jô na, O lô, môt nyô a nto aval ane wua ya be bia, a yem mvaé a abé ; éyoñe ji, a za same wo wé, a faté fe ébuma élé ya enyiñ, a di, a tabe nnôm éto---
23 ajô te Jehova Zambe a nga titane nye afup Éden, a lôme nye a ke saé afup si, nje éte a nga nyoñeban.
24 Nalé a nga titane môt ; ane a nga telé Bechérubin afup Éden mfa’a jôp d’atôô, a nkpwaté mekône ya nduan, ô tyiñela’an mimfa’a mise, bi ba’ale’e zene ya élé ya ényiñ.

4 1 Ane fam ba Ève minga wé be nga jô’ôbô ; ane a nga nyoñ abum, a biaé Caïn, a jô na, Me yeneya môt amu mvolane Jehova.
2 Ane a nga beta biaé Abel, monyañe wé. Abel a mbe mba’ale mintomba, ve Caïn a mbe mbo mefup.
3 A nga bo na, éyoñ melu me nga lôt, Caïn a nga zu ve Jehova mbômô bibuma ya afup.
4 Abel ke a nga zu ve bon be nga taté bialé mbame wé, a avoñe ya été. Ane Jehova a nga yen Abel a mveane wé mvaé :
5 ve a nji yene Caïn a mveane wé mvaé. Ajô te Caïn a nga dañe yaa, a bo mbot asu.
6 Ane Jehova a nga jô Caïn na, Jé w’ayaa ? wo bo mbot asu amu jé ?
7 Nge w’abo mvaé, ke d’aye beta bo mvo’é ? ve nge ô nji bo mvaé, abé d’aye tebe mbé si ; nde d’aye fe kômbô wo, ve wo, tame jôô de.
8 Ane Caïn a nga ke kat Abel, monyañe wé. A nga bo na, éyoñ be nga to afup, Caïn a nga kôlô si a wôé monyañe wé Abel.
9 Ane Jehova a nga Caïn na, Monyoñ Abel a ne vé ? Nye na, M’ayem : ye me m’aba’ale mojañ ?
10 Ane a nga jô na, O boya aya ? tyiñe metyi me monyoñ j’aso si été é lo’ene ma.
11 Eyoñe ji ô nto biyo’é bi so’o si nyô, nje éte é kuiya anyu dé a nyu metyi me monyoñ m’aso wo wôé ;
12 éyoñ w’aye bé afup, si j’aye bo te beta ve wo ngule jé ; wo ye bo ve mate bôt a ndeñ te ngum éto si nyô.
13 Ane Caïn a nga Jehova na, Melepe mam me dañeya abim me ne ngule ya jibi.
14 Tame yen, ô titaneya me si nyô den ; nalé m’aye bo te beta yen asu dôé ; m’aye bo ve mate bôt a ndeñ te ngum éto si nyô ; a ye bo na, bôte bese môt a yene ma a ye wôé ma.
15 Ane Jehova a nga jô nye na, Nge nalé, bôt bese môt a wôé Caïn, b’aye kune nye mekune zañbwa. Ane Jehova a nga ve Caïn ndem, a za bo na, môt a ye yene nye a wôé nye.
16 Nalé Caïn a nga kôlô vôm Jehova a nga to, a ke tabe si ya Nod, afup Éden mfa’a jôp d’atôô.
17 Ane Caïn ba minga wé be nga jô’ôbô ; ane a nga nyoñ abum, a biaé Hénoc : ane a nga lôñ nlam, a yôlé nlam ôte jôé mone wé Hénoc.
18 Ane Hénoc a nga biaé Irad : a Irad a nga biaé Mehujaël ; a Mehujaël a nga biaé Lémec.
19 Ane Lémec a nga lu’u binga bebaé : wua a mbe jôé na, Ada, nyô mbo’o ke jôé na Tsilla.

20 Ane Ada a nga biaé Jabal : nnye ate a mbe ésa ya ba b'atabe menda bindelé a bi byem.
21 Monyañe wôé a mbe jôé na, Jubal : nnye ate a mbe ésa ya ba b'abôm bingombé a ba b'aloñe mindiñ.
22 A Tsilla ke a nga biaé Tubal-Caïn ; nlui bivôle bise ya mvot a bityé : a kale Tubal-Caïn é mbe Naama.
23 Ane Lémec a nga jô binga bé na :
Ada ba Tsilla, wô'ane tyiñe jam ;
Mia binga be Lémec, vô'ôla'ane nkobô wom :
Amu me wôéya môt a nga ba'é me aveñ,
A ndômane môt amu é nga bibi ma :
24 Nge b'aye kune Caïn mekune zañbwa, B'aye fo'o kune Lémec mekune mewôme zañbwa a zañbwa.
25 Ane Adam ba minga wé be nga beta jô'ôbô ; ane a nga biaé mone fam, a yôlé nye jôé na, Seth : a jô na, Amu Zambe a teléya me mvoñe fe éto Abel ; amu Caïn a nga wôé nye.
26 A Seth a nga biaé fe mona fam ; a yôlé nye jôé na, Enosch. Eyoñ éte bôt be nga taté ye'elane jôé Jehova.

5 1 Nyina a ne kalate ya miaé mi Adam. Môs Zambe a nga té môt, a nga té nye a éve'ela'a Zambe ;
2 a nga té be ngale ba nnôm, a botane be, a yôlé be jôé na, Adam, môs be nga téban.
3 Ane Adam a nga tabe mimbu ntet a mewôm mela, a biaé mona fam éve'ela'a jé, a funane nye ; a yôlé nye jôé na Seth :
4 éyoñ éte Adam a biaéya Seth, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom : ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
5 Melu mese Adam a nga to me mbe mimbu mintet ébu a mewôm mela ; ane a nga wu.
6 Ane Seth a nga tabe mimbu ntet a mitan, a biaé Énosch :
7 éyoñ éte Seth a biaéya Énosch, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom a zañbwa, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
8 melu mese Seth a nga to me mbe mimbu mintet ébu awôm a mibaé ; ane a nga wu.
9 Ane Énosch a nga tabe mimbu mewôm ébu, a biaé Kénan :
10 éyoñ éte Énosch a biaéya Kénan, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom a mitan, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
11 melu mese Enosch a nga tabe me mbe mimbu mintete ébu a mitan : ane a nga wu.
12 Ane kénan a nga tabe mimbu mewôme zañbwa, a biaé Mahalaleel :
13 éyoñ éte Kénan a biaéya Mahalaleel, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom a mewôm menyin, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
14 melu mese Kénan a nga tabe me mbe mimbu mintete ébu a awôm : ane a nga wu .
15 Ane Mahalaleel a nga tabe mimbu mewôm mesaman a mitan, a biaé Jéred :
16 éyoñ éte Mahalaleel a biaéya Jéred, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom a mwôm mela, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
17 melu mese Mahalaleel a nga tabe me mbe mimbu mintete mwom mewôm ébu a mitan : ane a nga wu.
18 Ane Jéred a nga tabe mimbu ntet mewôm mesaman a mibaé, a biaé Hénoc :
19 éyoñ éte Jéred a biaéya Hénoc, melu me nga beta lôt mimbu mintete mwom, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :

20 melu mese Jéred a nga to me mbe mimbu mintete ébu mewôm mesaman a mibaé : ane a nga wu.
21 Ane Hénoc a nga tabe mimbu mewôm mesaman a mitan, a biaé Metuschélah :
22 éyoñ éte Hénoc a biaéya Metuschélah, ba Zambe be nga wulu mimbu mintete mila, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
23 melu mese Hénoc a nga to me mbe mimbu mintete mila mewôm masaman a mitan :
24 Hénoc ba Zambe be nga wulu : ane a nga bo momo ; amu Zambe a nga nyoñe nye.
25 Ane Metuschélah a nga tabe mimbu net mewôme mwom à zañbwa, a biaé Lémec :
26 éyoñ éte Metuschélah a biaéya Lémec, melu me nga beta lôt mintete zañbwa mewôm mwom a mibaé, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
27 melu mese Metuschélah a nga to me mbe mimbu mintet ébu mewôm mesaman a ébu : ane a nga wu.
28 Ane Lémec a nga tabe mimbu ntet mewôm mwom a mibaé, a biaé mona fam :
29 ane a nga yôlé nye jôé na, Noé, a jô na, Nyina a ye volô bia minlem ésaé jangan a nju'u ya mo mangan, bi azu amu Jehova a mane ya yo'é si.
30 Eyoñ éte Lémec a biaéya Noé, melu nga beta lôt mimbu mintete mitan mewôm ébu a mitan, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga :
31 melu mese Lémec a nga to me mbe mimbu mintete zañbwa mawôme zañbwa a zañbwa : ane a nga wu.
32 Noé a mbe mimbu mintete mitan : ane Noé a nga biaé Sem, Cham, a Japhet.

6 1 A nga bo na, éyoñ bôt be nga fôé si nyô, a bo be binga be nga bialé be be,
2 éyoñ éte bone be Zambe be nga yene na, bengone be bôt be nto abeñ ; ane be nga lu'u binga be be, ba bese bebien be nga nye'e.
3 Ane Jehova a nga jô na, Nsisime wom w'<u>a</u>ye suñe môt nnôm éto, amu nnye fe a ne minsôn : ve melu mé m'aye bo mimbu ntet a mewôm mebaé.
4 Melu mete Benephilim be nga to si nyô, nalé fe éyoñ melu mete me lôteya, éyoñ éte bone be Zambe be nga zu bômbô bengone be bôt, a be nga biaé be bon : mbe bete be mbe biwôlô bi bôte ya melu kôa, bôte ya duma.
5 Ane Jehova a nga yene na, abé ya môt e nto anene si nyô, a fe'ése ya minsimesane ya nleme wé é nga bo ve abé melu mese.
6 Nalé Jehova a nga jôban amu a nga té môt si nyô, ane a nga wô'ô jam ete ôlun nlem.
7 Ane Jehova a nga jô na, M'aye jiane môt me nga té, a vaa nye si nyô ; môt, a tit, a biôm bi anyi'itan, a anone ya yôp, amu m'ajôban amu me nga té bie.
8 Ve Noé a nga yen mvam mise me Jehova.
9 Mina mi ne miaé mi Noé. Noé a mbe môte ya zôsô, a môte ya te bijô miaé mié : a Noé ba Zambe be nga wulu.
10 Ane Noé a nga biaé bo be fam bela, Sem, Cham, a Japhet.
11 A si nyô é nga to ndaman mise me Zambe, a évô é nga jaé si nyô ne lut.
12 Ane Zambe a nga fombô si nyô, a yene na, é nto ndaman ; amu minsône mise mi maneya ndamane mezene map si nyô.
13 Ane Zambe a nga jô Noé na, Asu'ulane ya minsône mise e kuiya be ma ; amu si nyô é jaéya a évô amu be ; ô lô, m'aye jiane be, ba be si nyô.
14 Lôñe' arche a élé ya gopher ; bo'o fe bitune menda arche été, a yañe nye meyañ mfa'a ya été a atan.
15 Avale di nde w'aye lôñe nye : nté arche menyi'i me mo mintete mila, ndam menyi'i me mo mewôm metan, a nté ya yôp menyi'i me mo mewôme mela.

16 W’aye bo fe arche mon mbé, a kôme nye nté anyi’i wo da mfa’a ya yôp ; w’aye bo mbé arche zañ mfin ; w’aye lôñe nye menda mela ; nyô ya si, nyô baa zañ, a nyô lale yôp.
17 O lô, ma, m’azu ndône mendim si nyô, a jiane minsône mise mi bili mvebe ya ényiñ, bi vase yôpe si ; jôm ése é ne si nyô j’aye wu.
18 Ve m’aye bo élat zañe bia wo ; a w’aye nyin arche été, womien, a bo be fam bôé, a minga wôé, a binga ya bone bôé nsamba wôé.
19 A jôm ése é vee, mfa’a ya minsône mise, aval ese w’aye zu biôm bibaé arche été, mfa’a ya ba’ale bie ényiñ nsamba wôé ; bi aye bo ngale ba nnôm.
20 Anon avale dap, a biyem avale dap, a jôm ése j’anyi’itane si avale dé, aval ese, biôm bibaé bi aye zu be wo, ô ba’ale bie ényiñ.
21 Nyoñe’ fe bidi bise bi adiban, a kôane bie be womien ; wôna bi aye bo bidi biôé, a bidi biap.
22 Aval ete Noé a nga bo ; mam mese Zambe a nga jô nye, nalé a nga bo.

7 1 Ane Jehova a nga jôn Noé na, Za’ak, womien, a bôte bese ya nda jôé arche été ; amu wo me yene ya zôsô mise mam miaé bôte wu.
2 W’aye nyoñe tit ése é ne mfuban zañbwa a zañbwa, ngale ba nnôm ; w’aye nyoñe fe tit é ne te mfuban, bebaé, ngale ba nnôm :
3 nalé fe mfa’a ya anone ya yôp, zañbwa a zañbwa, ngale ba nnôm, mfa’a ya ba’ale bie mvoñ é vee si nyô ése.
4 Amu melu me li’iya zañbwa, wôna m’aye noo mveñ si nyô môse mewôm menyin a melu mewôm menyin ; a m’aye jiane jôm ése é vee, ji me nga té, a vaa je si nyô.
5 Ane Noé a nga bo mam mese aval ane Jehova a nga tiñeti nye.
6 Noé a mbe mimbu mintete misaman éyoñ ndône mendim é nga kui si nyô.
7 Ane Noé a nga nyin arche été, ba be bo be fam bé, a minga wé, a binga ya bone bé, amu mendime ya ndôn.
8 Mfa’a ya tit é ne mfuban, a tit é ne te mfuban, a anon, a jôm ése j’awulu si é nyi’itan,
9 bi nga ke be Noé arche été bibaé bibaé, ngale ba nnôm, aval ane Zambe a nga tiñeti Noé.
10 A nga bo na, éyoñ melu mete zañbwa me nga lôt, medime ya ndôn me nga kui si nyô.
11 Mbu mintete misamane ya ényiñe Noé, éyoñ ngone baa é nto melu awôm a zañbwa, môs ôte, menjeñe mese ya beta mañ me nga bôlé, a mimbé ya yôp mi nga kuiban.
12 A mveñ é nga noñe si nyô môse mewôm menyin a melu mewôm menyin.
13 Môs ôte fe Noé, a Sem, Cham, a Japhet, bo be fam be Noé, a minga Noé, ba be binga bela ya bone bé, be nga nyin arche été ;
14 bebien, a tit ése avale dé, a biyem bise avale dap, a jôm ése j’awulu si nyô é nyi’itan avale dé, a ônon ôse avale dé, anon ase mevale mava.
15 Nalé be nga be Noé arche été, bebaé babaé ya minsône mise mi bili mvebe ya ényiñ.
16 A ba be nga ke été, be nga nyin ngale ba nnôme ya minsône mise, aval ane Zambe a nga tiñeti nye : ane Jehova a nga dipe nye mbé.
17 Ndôn é nga to si nyô melu mewôm menyin ; a mendim me nga bet, a bete arche, ane a nga beteban, a kandane si.
18 Ane mendim me nga bo abui, a dañe bet si nyô ; ane arche a nga wulu mendime yôp.
19 Nalé mendim me nga dañe bo abui si nyô ; a me nga yandane beta minkôle mise mi nga to ôyape yôp si nyô ése.

20 Mendim me nga dañe si nyô nté menyi'i me mo awôm a metan ; a me nga yandane beta minkô.
21 Nalé minsône mise mi nga bo mi wulu'u si nyô mi nga wu, anon, a biyem, a tit, a jôm ése j'awulu si nyô é nyi'itan, a môt ase :
22 biôm bise bi nga bili mvebe ya ényiñ môé, jôm ése é nga bo é tabe'e kindik, é nga wu.
23 Ane jôm ése é vee, é nga bo é tabe'e si nyô, é nga jañ, môt, a biyem, a biôm bi anyi'itan, a anone ya yôp ; bi nga jañe si nyô : ve Noé étam a nga li'i, a ba be nga to be nye arche été.
24 Mendim me nga to si nyô melu ntet a mewôm metan.

8 1 Ane Zambe a nga simesane Noé, a tit ése, a biyem bise bi nga to be nye arche été : ane Zambe a nga lôm évuñulu é lôte si nyô, a mendim me nga taté dutan ;
2 menjeñe ya beta mañ a mimbé ya yôp bi nga dibane fe, a mveñ é so'o yôp é nga len ;
3 nalé mendim me nga bo me duta'ane si nyô melu mese : a éyoñ ntet melu a mewôm metan me nga lôt, mendim me nga se'an.
4 Eyoñ éte ngone zañbwale é nto melu awôm a zañbwa, arche a nga tebe minkô ye Ararat yôp.
5 A mendim me nga bo me duta'an melu mese akui ngon awômô : ngon éte awômô, môs ngon é nga taté, mebôbône minkô me nga yené.
6 A nga bo na, éyoñ melu mewôm menyin me lôteya, Noé a nga dii mone mbé, nyô ya a nga bo arche :
7 ane a nga lôme éñbwañ, nje é nga ke j'ayele li a li, akekui mendim me nga mane kôt si nyô.
8 Ane a nga lôme fe zum, a kômbô yem nge mendim me nga taté kôt si nyô ;
9 ve zum é nji yene vôm abo dé d'aye bebe, ane é nga bulane be nye mfa'a ya arche ; amu mendim me ngenane si se mimfa'a mise : ane a nga same wo, a bi je, a zulu je be émien arche été.
10 Nde a nga beta yange melu mefe zañbwa ; ane a nga beta lôme zum é kôlô arche ;
11 a zum éte é nga zu be nye mam me ngô'é ; ô lô, é mbili kaé olivier anyu, nje é nga kolé : nalé Noé a nga yeme na, mendim me nga se'an si nyô.
12 Ane a nga beta yange melu mefe zañbwa, a lôme zum ; ve é nji fe beta bulane be nye.
13 A nga bo na, mbu mintete misaman a wua, ngone ya ôsu, môs ngon é nga taté, éyoñ éte mendim me nga kôt si nyô : Ane Noé a nga kui andil arche, a fombô, a yene na, si é nga taté kak.
14 Eyoñ éte ngone baa é nto melu mewôm mebaé a zañbwa, si é nga mane kôt.
15 Ane Zambe a nga kobô Noé, a jô na,
16 Kôlô'ô arche , womien, a minga wôé, a bo be fam bôé, a binga ya bone bôé, mia be be mi ke.
17 Za'a fe jôm ése ya minsône é vee é ne be wo, anon, a biyem, a jôm ése j'awulu si nyô é nyi'itan ; ajô te nde bi aye dañe fôé si nyô, a biaé, a bo abui si nyô.
18 Nalé Noé a nga kôlô, ba be bo fam bé, a minga wé, a binga ya bone bé :
19 a tit ése, a jôm ése j'anyi'itan, a ônon ôse, jôm ése j'awulu si nyô, mevale map, bi nga kôlô arche.
20 Ane Noé a nga lôñe Jehova autel, a nyoñe biôm bivok mfa'a ya tit ése é ne mfuban , a mfa'a ya ônon ôse ô ne mfuban, ane a nga tyi'i bie Zambe mimvéane b'adi'i nduan autel yôp.

21 Ane Jehova a nga wô'ô mbamba ényum ate ; a Jehova a nga jô nleme wôé été na, M'*a*ye beta yo'é si nyô éyoñ éfe amu môt, amu na ôsimesane ya nleme môt ô ne abé aso mongô ; nalé fe m'*a*ye fe beta wôé jôm ése é vee, ane me nga mane bo.
22 Nté si nyô j'aye tabe, mbéane bidi a nkôane bidi, avep a éduduk, ésep ba ôyôn, alu ba môs, bi aye bo te man.

9 1 Ane Zambe a nga botane Noé ba be bone bé, a jô be na, Biaéan, a fôé, a beta jaé si nyô.
2 A tit ése ya si nyô, a anon ése ya yôp, bi aye ko mia woñ, a mate mia ; a abui biôm d'atabe kindik, a kos ése ya mañ, bi ne mvean mo menan.
3 Jôm ése j'awulu é vee, j'aye bo bidi bienan ; aval ane bilo'o bi ne nyumi, me veya mia bise.
4 Ve mi aye bo te di nsôn ô ngenan ô vee, e ne na, ô ngenane metyi été.
5 A m'aye fo'o beta sili metyi menan, metyi ya ényiñe jenan ; m'aye sili me be tit ése, a m'aye sili ényiñe môt be môt ase, a kôsa bo be monyañe môt ase.
6 Bôte bese môt a kuli metyi me môt, bôt b'aye fe kuli fe metyi mé : amu Zambe a nga té môt a éve'ela'a jé.
7 A mia, biaéan, a fôé ; biaéane bon abui si nyô, a fôé été.
8 Ane Zambe a nga kobô Noé, ba be bone bé na,
9 Mi lô, mamien m'abo élat zañe bia be mia, a mvoñe jenan j'aye tôñe mia ;
10 a jôm ése é vee, é ne be mia, anon, a biyem, a tit ése ya si nyô, bi ne be mia ; a ba bese b'akôlô arche, é ne na, tit ése ya si nyô.
11 A m'aye bo élate jam zañe bia be mia ; minsône mise mi aye bo te fe beta wu a mendime ya ndôn ; nalé fe ndôn j'andamane si, j'*a*ye fe beta bo.
12 Ane Zambe a nga jô na, Nyina é ne ndem ya élat, nje m'abo zañe bia be mia, a jôm ése é vee, é ne be mia, miaé mise nnôm éto :
13 m'atelé ndutume wom nkut été, ñwô w'aye bo ndeme ya élat zañe bia be biôme ya si nyô.
14 A ye bo na, éyoñ m'aye lôme minkut si nyô, ndutum w'aye yené nkut été,
15 a m'aye simesan élate jam, nje é ne zañe bia be mia, a jôm ése ya minsône é vee ; nalé mendim m'aye bo te beta bo ndôn j'aye wôé minsône mise.
16 Ndutum w'aye bo nkut été ; a m'aye fombô wô, nde te m'aye simesan élate ya nnôm éto é ne zañe Zambe a jôm ése ya minsône mise é vee, é to si nyô.
17 Ane Zambe a nga jô Noé na, Nyina é ne ndeme ya élat, nje éte me maneya bo zañe bia minsône mise mi atabe si nyô.
18 Bo be fam be Noé, ba be nga kôlô arche, be mbe na, Sem, Cham, a Japhet : a Cham a to ésa Canaan.
19 Balé bete bela be mbe bo be fam be Noé : ataté be be, bôt be nga mialane si se.
20 Ane Noé a nga tate bo mba'ale afup, a bé afupe mindik :
21 ane a nga nyu mendim bibuma mindik, nde a nga sok ; nalé a nga bô soé nda éndelé jé été.
22 A Cham, ésa Canaan, a nga yen ésa wé soé, ane a nga ke kate bobenyañe bé bebaé be nga to atan.
23 Ane Sem ba Japhet be nga nyoñ éndelé, a be'e je bitule bebaane, a wulu mvumvua, a buti je soé ésa wop ; mesu map me nga lô mve mvus, a be nji yene soé ésa wop.
24 Ane Noé a nga vee ôyo ya mendim bibuma, a yeme jam mona fame wé a ne mongô a te bo nye.
25 Ane a nga jô na,
Canaan a nyoñe' biyo'é ;

A ye bo mbo ésaé ye bebo bisaé be bobenyañe bé.
26 Ane a nga jô na,
Ebotane Jehova, Zambe ya Sem ;
Canaan a bo'o mbo ésaé wé.
27 Zambe a nene'e Japhet,
A tabe'e menda bindelé ya Sem ;
A Canaan a bo'o mbo ésaé wé.
28 Ane Noé a nga tabe éyoñ éte ndôn é lôteya, mimbu mintete mila a mewôm metan.
29 A melu mese Noé a nga to me mbe mimbu mintet ébu a mewôm metan : ane a nga wu.

10 1 Miaé mi bo be fam be Noé mmie mi, e ne na, mi ya Sem, Cham, a Japhet : a be nga biaé bo be fam éyoñ éte ndôn é loteya.
2 Bo be fam be Japhet : Gomer, a Magog, a Madaï, a Javan, a Tubal, a Méschec, a Tiras.
3 A bo be fam be Gomer : Aschkenaz, a Riphat, a Togarma.
4 A bo be fam be Javan : Élischa, a Tarsis, kittim, a Dodanim.
5 Bôte be nga kabane mesi ya bikôte bi mañe ya meyoñ mefe, bôte bese ve tôñ nkobô wop, a menda me bôte map, mfa'a ya meyoñe map.
6 Bo be fam be Cham : Cusch, a Mistraïm, a Puth, a Canaan.
7 Bo be fam be Cusch : Saba, a Havila, a Sabta, a Raema, a Sabteca ; a bo be fam be Raema : Séba, a Dedan.
8 Ane Cusch a nga biaé Nimrod : nnye ate a nga taté bo éwôlô môt si nyô.
9 A mbe éwôlô nsômé mis e me Jehova : ajô te b'ajô na, Aval ane Nimrod, éwôlô nsômé mise me Jehova.
10 Njôane wé ô nga taté mfa'a ya Babel, a Érec, a Accad, a Calné, si ya Schinear.
11 Akôlô a nga kôlô si éte, ane a nga ke Assyrie, a lôñe Ninive, a Rehoboth-Hir, a Calach,
12 a Résen zañe Ninive a Calach (ñwô ô ne beta nlam).
13 Ane Mitsraïm a nga biaé Ludim, a Anamim, a Lehabim, a Naphtuhim,
14 a Patrusim, a Kasluhim (vôm ate be Philistin be nga so), a Caphtorim.
15 Ane Canaan a nga biaé Sidon ntôle mone wé, a Heth,
16 a meyoñe me ya Jésubien, a Amoréen, a Guirgasien,
17 a Hévien, a Arkien, a Sinien,
18 a Arvadien, a Tsemarien, a Hamathien : a mvuse jap menda me bôte ya Cananéen me nga mialan.
19 Nné ya Becananéen ô nga kôlô Sidon, ane w'ake mfa'a ya Guérar, akui Gaza ; ane w' ake mfa'a ya Sodome a Gomorrhe a Adma a Tseboïm, akui Léscha.
20 Balé bete be ne bo be fam be Cham, aval ane menda me bôte map me né, aval ane minkobô miap mi né, mesi map été, mfa'a ya meyoñe map.
21 Sem, ésa bone bese ya Héber, a mbe ntôle moyañe Japhet, nnye fe a nga biaé bon.
22 Bo be fam be Sem : Élam, a Assur, a Arpacschad, a Lud, a Aram.
23 Bo be fam be Aram : Uts, a Hul, a Guéter, a Masch.
24 Ane Arpacschad a nga biaé Schélach ; a Schélach a nga biaé Héber.
25 Bo be fam bebaé be nga bialé be Héber : wua a mbe jô na, Péleg ; amu melu a nga to be nga kape si ; a jôé monyañe wôé é mbe na, Jokthan.
26 Ane Jokthan a nga biaé Almodad, a Schéleph, a Hatsarmaveth, a Jérach,
27 a Hadoram, a Uzal, a Dikla,
28 a Obal, a Abimaël, a Séba,
29 a Ophir, a Havila, a Jobab : balé bese be mbe bo be fam be Jokthan.

30 Eto jap é mbe nkôl ô ne mfa'a jôp d'atôô, ane w'aso Méscha, a ke mfa'a ya Sephar.
31 Balé bete be ne bo fam be Sem, aval ane menda me bôte map me né, aval ane minkobô miap mi né, mesi map été, aval ane meyoñe map me né.
32 Balé bete be ne menda me bôte ya bo be fam be Nôé, aval ane miaé miap mi né meyoñe map été : ataté be bôte bete meyoñ me nga mialane si nyô, éyoñ éte ndôn é lôteya.

11 1 Si é nga to ôyeme via a nkobô wua.
2 A nga bo na, éyoñ be nga ke dulu mfa'a jôp d'atôô, be nga kui nje'ese si, si ya Schinear ; ane be nga tabe vôm ate.
3 Ane bebiene bebien be nga jô na, Nkelan, bi tame bo brique, a kôme di'i je. Nalé be nga bili brique éjiane mekok, a mbotok éjiane jôm j'alate mekok.
4 Ane be nga jô na, Nkelan, bi tame loñ nlam, a ôzomezom nda, ñvie susu'a ya été j'aye kui yôp, a bi tame nyoñe duma ; bi za mane tyamelane si se.
5 Ane Jehova a nga sise si a zu yen nlam a ôzomezom nda, mbie bon be bôt be nga lôñ.
6 Ane Jehova a nga jô na, O lô, be ne ayoñe da, a bese be ne nkobô wua ; tame yene jam b'ataté bo di : éyoñe ji te ke jam b 'aye beta kame be de, nge ba bondé de fe'e na, b'aye bo.
7 Nkelek, bi tame sise si, a zametane nkobô wope wôé, ajô te b'aye bo te wô'ane minkobô bebien b'akobô.
8 Nalé Jehova a nga tyame be vôm ate, be miala'ane si se : ane be nga jô'é nlôñan nlam.
9 Ajô te be nga yôlé vôm ate na, Babel ; amu vôm ate Jehova a nga zametan nkobô ya si se : nalé fe vôm ate Jehova a nga tyame be, be miala'ane si se.
10 Miaé mi ya Sem mmie mi. Sem a nga to mimbu ntete wua, ane a nga biaé Arpacschad éyoñ éte ndôn é lôteya mimbu mibaé :
11 éyoñ éte Sem a biaéya Arpacshad, melu me nga beta lôt mimbu mintete mitan, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
12 Ane Arpacschad a nga tabe mimbu mewôm mela a mitan, a biaé Schélach :
13 éyoñ éte Arpacschad a biaéya Schélach, melu me nga beta lôt mimbu mintete minyin a mila, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
14 Ane Schélach a nga tabe mimbu mewôm mela, a biaé Héber :
15 éyoñ éte Schélach a biaéya Héber, melu me nga beta lôt mimbu mintete minyin a mila, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
16 Ane Héber a nga tabe mimbu mewôm mela a minyin, a biaé Péleg :
17 éyoñ éte Héber a biaéya Péleg, melu me nga beta lôt mimbu mintete minyin a mewôm mela, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
18 Ane Péleg a nga tabe mimbu mewôm mela, a biaé Rehu :
19 éyoñ éte Péleg a biaéya Rehu, melu me nga beta lôt mimbu mintete mibaé a ébu, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
20 Ane Rehu a nga tabe mimbu mewôm mela a mibaé, a biaé Serug :
21 éyoñ éte Rehu a biaéya Serug, melu mi nga beta lôt mimbu mintete mibaé a zañbwa, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
22 Ane Serug a nga nga tabe mimbu mewôm mela, a biaé Nachor :
23 éyoñ éte Serug a biaéya Nachor, melu me nga beta lôt mimbu mintete mibaé, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.
24 Ane Nachor a nga tabe mimbu mewôm mebaé a ébu, a biaé Térach :
25 éyoñ éte Nachor a biaéya Térach, melu me nga beta lôt mimbu ntete wua awôm a ébu, ane a nga biaé bo be fam a bo be binga.

26 Ane Térach a nga tabe mimbu mewôme zañbwa, a biaé Abram, Nachor, a Haran.
27 Miaé mi ya Térach mmie mi. Térach a nga biaé Abram, Nachor, a Haran ; Haran ke a nga biaé Lot.
28 Ane Haran a nga taté wu si a nga bialé, Ur ya Chaldée, éyoñ éte ésa wé a ngenan a to.
29 Ane Abram ba Nachor be nga lu'u binga : minga Abram a mbe jôé na, Saraï ; a minga Nachor na, Milca, ngone Haran, ésa Milca, a ésa Jisca.
30 Saraï a mbe nkôkôm ; te ke mon.
31 Ane Térach a nga nyoñ mone wé, a Lot mone Haran, mone ya mone wé, a Saraï mbome wé, nga mone wé Abram ; ba be be be nga kôlô Ur ya Chaldée, be kele' si ya Canaan ; ane be nga kui Charan, a tabe wôé.
32 Melu me Térach me mbe mimbu mintete mibaé a mitan : ane Térach a nga wu Charan.

12 1 Ane Jehova a nga jô Abram na, Kôlô'ô si jôé, a be bôt mia be be mi vuman, a nda bôt éso wôé, ô ke si m'aye liti wo :
2 a m'aye bo wo beta ayoñ, a m'aye botane wo, a m'aye wumu fe jô dôé ; a wo, bo'o nyô a ve ébotan :
3 m'aye botane ba b'abotane wo, a m'aye yo'é nyô a yo'é wo : meyoñe mese ya si nyô m'aye yen ébotan be wo.
4 Nde Abram a nga ke ane Jehova a nga jô nye ; ba Lot be nga ke : éyoñ Abram a nga kôlô Charan a nga to mimbu mewôme zañbwa a mitan.
5 Ane Abram a nga nyoñe Saraï minga wé, a Lot, mone monyañe wé, a biôm bise be nga mane tôkan, a bôt be nga nyoñe Charan vôm be nga to ; a be nga kôlô si, be kele' mfa'a ya si ya Canaan ; ane be nga kui fe si ya Canaan.
6 Ane Abram a nga lôte si éte a kui vôme ya Sichem, mfa'a chêne ya Moré. Eyoñ éte Becananéen be nga to si éte.
7 Ane Jehova a nga yené be Abram, a jô na, M'aye ve mvoñe bote jôé si nyô : vôm ate a nga lôñe Jehova, nyô a nga yené be nye, autel.
8 Ane a nga kôlô vôm ate a ke beta nkôl a ne Béthel mfa'a jôp d'atôô, a telé nda éndelé jé wôé, Béthel a to nye mfa'a jôp d'adim, a Aï mfa'a jôp d'atôô : vôm ate fe a nga lôñe Jehova autel, a ye'elane jôé Jehova.
9 Ane Abram a nga ke ôsu, a ngenan a kele'e mfa'a ya Sud.
10 Eyoñ éte mfumbale ya zaé a nga to si éte : ane Abram a nga lumbu mfa'a ya gypte, a ke tabe wôé ; amu mfumbale ya zaé a nga to abé si éte.
11 A nga bo na, a nto bebé ya kui si ya Égypte, ane a nga jô Saraï minga wé na, Tame yen, m'ayeme na, ô ne abeñe minga ya fombô :
12 a ye bo na, éyoñ bôte ya Égypte b'aye yene wo, b'aye jô na, Nyina ane minga wé : nalé b'aye wôé ma, wo ke b'aye viane nyii.
13 M'aye'elane wo ô jô'ô na, ô ne kale jam ; nde te m'aye bo mvo'é amu ajô dôé, a nsisime wom w'aye nyiñ amu wo.
14 A nga bo na , éyoñ Abram a nga kui Égypte, bôte ya Égypte be nga yene minga ate, a dañ abeñ.
15 Ane bivete bi Pharaon bi nga yene nye, a se'e nye be Pharaon : a be nga nyoñe minga ate a toé nye nda Pharaon été.
16 Ane a nga bo Abram mvaé amu ajô dé : a Abram a nga bili mintômba, a beyôm binyaka, a beyôm bijakas, a bebo bisaé, befam a binga, a beyale bijakas, a bechameau.
17 Ane Jehova a nga ndeñele Pharaon a bôte ya nda jé a beta bibubua amu ajô Saraï, nga Abram.

18 Ane Pharaon a nga loen Abram, a jô na, Za avale jam ô boya me di ? jé ô nga bo te kate me na, ane minga wôé ?
19 amu jé ô nga jô na, A ne kale jam, nde te me nga nyoñe nye a bo minga wom ? éyoñe ji minga wôé nyô, nyoñe' nye, ô ke mfa'a w'ake.
20 Ane Pharaon a nga lepe bôt ajô dé : ane be nga ke litane nye zen, ba minga wé, a biôm bise a nga bili.

13 1 Nalé Abram a nga kôlô si ya Egypte, émien, a minga wé, a biôm bise a nga bili, a Lot fe nsamba wé, a zu si ya Sud.
2 Abram a nga dañ akum abui, biyem, a argent, a or.
3 Meke a nga ke a nga kôlô Sud a kui Béthel, vôm nda éndélé jé é nga tate tabe, zañe Béthel a Aï,
4 vôm ate fe autel a nga taté lôñ a nga to : a vôm ate Abram a nga ye'elane jôé Jehova.
5 Lot fe, ba Abram be nga bo be wulu'u nsamba, a nga bili mimbam, mintômba , a binyaka, a menda bindelé.
6 Si éte é nji bo ngule ya yiane be, be tabe vôme wua : amu akum dap e mbe abui, ajô te be nji bo ngule ya tabe vôme wua.
7 Mesengan me nga kui fe zañe beba'ale binyaka be Abram, a beba'ale binyaka be Lot : melu mete Becananéen a Bephérézien be nga to si éte.
8 Ane Abram a nga jô Lot na, M'aye'elane wo na, te yebe mesengan me kui zañe bia wo, nge zañe beba'ale binyaka bam a beba'ale binyaka bôé ; amu bi ne bobenyañ.
9 Ke si é bô wo ôsu nyô ? m'aye'elane wo na, bia wo bi tame kandan : nge w'aye nyoñ mfa'a ya mbo nga, wôna m'aye ke mfa'a ya mbo nnôm ; ja'an w'aye nyoñ mfa'a ya mbo nnôm, wôna m'aye ke mfa'a ya mbo nga.
10 Ane Lot a nga bete mis, a yen ngume Nje'ese ya Jourdain ; amu éyoñ éte te yene Jehova a za ji'ane Sodome a Gomorrhe, nje'ese ôte ô mbe mendim abui mimfa'a mise, ô mbe avale ane afupe Jehova, aval ane si ya Égypte, ane w'ake mfa'a ya Tsoar.
11 Nalé Lot a nga top ngum Nje'ese ya Jourdain ; a Lot a nga ke mfa'a jôp d'atôô : nde ba be be be nga kandan.
12 Abram a nga tabe si ya Canaan, a Lot a nga ke tabe minlame ya Nje'ese, ane a nga ke a sulu nda éndelé jé akui Sodome.
13 Bôte ya Sodome be nga to abé a dañe bo Jehova mbia be mam.
14 Eyoñ éte Abram ba be Lot be maneya kandan, Jehova a nga jô Abram na, Bete'e mise môé, ô fombô vôm ô tele, mfa'a ya nord a mfa'a ya Sud a mfa'a ya jôp d'atôô a mfa'a ya jôp d'adim :
15 amu si se w'ayen, m'aye ve wo je, a mvoñe bôte jôé nnôm éto.
16 M'aye bo mvoñe bôte jôé ane mbulu'u ya si : ajô te nge môt ane ngule ya lañe tañe ya mbulu'u ya si, wôna ane ngule ya lañe fe tañ mvoñe bôte jôé.
17 Kôlô'ô si, wulu'u si éte ése, ô yen nté a ndam ; amu m'aye ve wo je.
18 Ane Abram a nga té nda éndelé jé, a zu tabe bebé bechêne be Mamré, be ne Hébron, ane a nga lôñe Jehova autel vôm ate.

14 1 A nga bo na, melu ya Amraphel njô bôte ya Schinear, Arjoc njô bôte ya Ellasar, Kedorlaomer njô bote ya Élam, a Tideal njô bote ya Gojim,
2 éyoñ éte be nga kui bita be Béra njô bôte ya Sodome, a be Birscha njô bote ys Gomorrhe, Schineab njô bôte ya Adma, a Schémeéber njô bote ya Tseboïm, a njô bôte ya Béla (e ne na, Tsoar).
3 Balé bete bese be nga late nsamba mbi'ili ya Siddim (ô ne na, Mañe me Nku).

4 Be nga bo Kedorlaomer ésaé mimbu awôm a mibaé, a mbu awôm a lale be nga
ben njôane wé.
5 Mbu awôm a nyini ñwô Kedorlaomer a nga zu, a bejô bot be nga to nye ngam,
a be nga dañe bôte ya Rephaïm mfa'a ya Aschteroth-Karnaïm, a Zuzim mfa'a
ya Ham, a Émim mfa'a ya Schavé-Kirjathaïm,
6 a Behorien mfa'a ya nkôle wop Seir, akekui El-Paran a ne bebé fé.
7 Ane be nga bulan, a kui En-Mischpath (e ne na, Kadès), a bôé si se ya
Beamalécite, nalé fe Beamoréen, ba be nga to Hatsatson-Thamar.
8 Ane njô bôte ya Sodome a nga kôlô si, a njô bote ya Gomorrhe, a njô bote ya
Adma, a njô bôte ya Tseboïm, a njô bôte ya Béla (e ne na, Tsoar) ; nde be nga
kôm minsamba ya wosane be mbi'ili ya Siddim ;
9 a wosane Kedorlaomer njô bôte ya Élam, a Tideal njô bôte ya Gojim, a Amraphel
njô bôte ya Schinear, a Arjoc njô bôte ya Ellasar ; bejô bote bete benyin be
wosa'ane bejô bôte betan.
10 Bibé bi mbotok bi nga to abui mbili'i ya Siddim ; a bejô bôt ya Sodome a
Gomorrhe be nga mate, a ku été, a ba be nga li'i be nga ke mimbil nkô.
11 Ane be nga sa akum ese ya Sodome a Gomorrhe, a bidi biap bise, a ke mfa'a
be nga ke.
12 Be nga bi fe Lot, mone monyañ Abram, nyô a nga to Sodome, a akume dé, ane
be nga ke.
13 Ane môt éziñ a nga nyiñ a nga zu a kat Abram mone Hébreu foé : éyoñ éte a
nga to bebé bechêne be Mamré mon Amoréen moyañ Eschool, a monyañ Aner ;
mbe bete be nga to ngam Abram.
14 Eyoñ Abram a nga wô'ô na, be biya monyañe wé nkôm, a nga kôlô si ba be
bôte bé be nga yem mewosan, ba be nga bialé nda jé, bôte mintete mila awôm
a mwom, ane be nga tôñe be akui Dan.
15 Ane ba be bebo bisaé be nga kandan alu, a bôé be, a titane be akekui Choba,
a ne mfa'a ya mbo ngale Damas.
16 Ane a nga bulan akum ese a bulane fe monyañe wé Lot, a akume dé, nalé fe
binga a bôt.
17 Eyoñ a nga bulan ñwôan a nga wôé Kedorlaomer a bejô bôt be nga to nye
ngam, ane njô bôte ya Sodome a nga ke tôbane nye mbi'ili ya Schavé (e ne
na, Mbi'ili Njô Bôt).
18 Ane Melchisédek njô bôte ya Salem a nga zu ve nye fembé a vin : a mbe prêtre
ya Zambe A Dañe Yôp.
19 Ane a nga botane nye, a jô na, Ebotan a Abram ya Zambe a Dañe Yôp, mbi
yôp a si :
20 a ébotan a Zambe A Dañe Yôp, nnye ate a veya wo besiñe bôé mo. A biom
bise a nga bili, biom awôm, a nga ve nye jia.
21 Ane njô bôte ya Sodome a nga jô Abram na, Va'a me bôt, womien ô nyoñ
akum.
22 Ve Abram a nga jô njô bote ya Sodome na, Me beteya wo wome yôp be
Jehova, Zambe A Dañe Yôp, mbi yôp a si, a tiñete na,
23 m'*a*ye ke nyoñe jôm été, to tilisi, nge nkole bikôndé, nge jôme jôé éziñ, ô za jô
na, Me boya Abram kum :
24 ve abim bidi bendôman be nga di, a ngape ya nsamba bôt bia be be bi nga ke,
Aner, Eschool, a Mamré ; be tame nyoñ ngape jap.

15 1 Mam mete me lôteya, ajô Jehova é nga zu be Abram a ñyenan a nga yen,
na, Te ko woñ, A Abram : me ne ébene jôé, a beta be ma'ane môé.
2 Ane Abram a nga jô na, A Tate Jehova, za jôm w'aye ve ma, amu me ne te
mon, a nyô a ye bo éjiane ya nda jam a ne Éliézer ya Damas ?

3 Abram a nga jô fe na, O lô, ô nji ke ve me mvoñe bôt : nalé fe mbo' éziñ a nga
bialé nda jam a nto éjiane jam.
4 Eyoñ éte ajô Jehova é nga zu be nya na, Môt ate *a* ye bo éjiane jôé ; ve nyô a
ye so nyôle jôé womien, nnye a ye bo éjiane jôé.
5 Ane a nga ke nye atan, a jô na, Lôbô'ô mfa'a ya yôp, a lañ atété, nge ô ne ngule
ya lañe de : ane a nga jô nye na, Nalé mvoñe bôte jôé j'aye bo.
6 Ane a nga buni Jehova ; ane a nga kale nye amu mbunan ôte.
7 Ane a nga jô nye na, Me ne Jehova, nyô a nga soo wo Ur ya Chaldée, amu na
m'aye ve wo si nyô ô nyoñe je.
8 Ane a nga jô nye na, A Tate Jehova, m'aye yeme na m'aye nyoñe je aya ?
9 Ane a nga jô nye na, Nyoñe' ngal ényaka a to mimbu mila mfa'a wom, a ngal
ékela a nto mimbu mila, a nnôm ntomba a nto mimbu mila, a zum, a éyel
ôbeñ.
10 Nalé a nga nyoñe bie bise, a sale bie zañ, a bôé bie ngap ébaé, éfase jia li, jia
li : ve a nji sal anon.
11 Ane anon d'abi é nga sise mimbime yôp, ve Abram a nga titane de.
12 Eyoñ éte jôp é nga ye dim, ane Abram a ga ke beta ôyo ; ô lô, angondô ya beta
dibi a nga bi nye.
13 Ane a nga jô Abram na, Yeme'e fo'o na, mvoñe bôte jôé j'aye bo mintabe éza
si, j'aye fe bo be bisaé ; a b'aye kpwe'ele be mimbu mintete minyin ;
14 nalé fe ayoñ éte, b'aye bo de bisaé, m'aye tyi'i de mejô : éyoñ mam mete
m'aye man, b'aye kôlô a akum abui.
15 Ve wo w'aye ke beésoo bôé be ne mvo'é ; wo ye jambane soñ ô nto mbamba
mvendé.
16 Miaé nyini b'aye beta zu nne : amu ézezame ya Beamoréen é ngenan te jaé.
17 A nga bo na, éyoñ jôp é nga dim, a dibi e nga bo, ô lô, di ve ôtita ôtita, a ngôé
é yôñôk é nga lôte zañe mengap mete.
18 Môs ôte Jehova a nga bo Abram élat, a jô na, Me veya mvoñe bôte jôé si nyô,
akôlô ôsôé ya Égypte akekui beta ôsôé ate, ôsôé Euphrate :
19 bôte ya Kénien, a Kenizien, a Kadmonien,
20 a HétHien, a Phérézien, a Rephaïm,
21 a Amoréen, Canaanéen, a Guirgasien, a Jébusien.

16 1 Saraï, nga Abram, a nji biaé nye bon : ve a nga bili mbo ésaé minga, ngon
Égypte, a to jôé na, Agar.
2 Ane Saraï a nga jô Abram na, Tame yen, Jehova a kameya me abiaé ;
m'aye'elane wo na, kele' bômbô be minga wom a bo me ésaé ; ndô'ôtô me ne
yene bon be nye. Ane Abram a nga vô'ôlô tyiñe Saraï.
3 Eyoñ éte Abram a tabeya mimbu awôm si ya Canaan, Saraï, nga Abram, a nga
nyoñ Agar ngon Égypte, minga a bo nye ésaé, a ve nye Abram nnôme wé a bo
minga wé.
4 Nalé ba Agar be nga jô'ôbô, ane a nga nyoñ abum : éyoñ a nga yeme na, a nto
abum, a nga taté biasé minga a bili nye.
5 Nalé Saraï a nga jô Abram na, Abé dam é kele' be wo : me nga ve wo minga a
bo me ésaé na, mia nye mi bômbô ; ve éyoñ a nga yeme na a nyoñeya abum,
a nga viane biasé ma : Jehova a tyi' ajô zañe bia wo.
6 Ve Abram a nga jô Saraï na, Ke wo ô bili mbo ésaé wôé ; bo'o nye ane ô lô zôsô
mise môé. Ane Saraï a nga liti nye njuk, ajô te a nga tube nye.
7 Ane ange Jehova a nga koé nye mfôm anjeñ fé été, anjeñ ete é ne zen j'ake
Schur.
8 Ane a nga jô na, A Agar, mbo ésaé Saraï, w'aso vé ? w'ake ke vé ? Nye na,
M'amate minga a bili ma, Saraï.

9 Ane ange Jehova a nga jô nye na, bula'ane be minga a bili wo, su'u womiene si, a wô'ô nye.
10 Ange Jehova a nga beta jô nye na, M'aye dañe fôlô mvoñe bôte jôé, nde te b'aye bo te vo lañe je amu abui.
11 Ane ange Jehova a nga jô nye na, O lô, ô nto abum, w'aye biaé mona fam, w'aye yôlé nye jôé na, Ismaël, amu Jehova a wô'ôya nju'u wôé.
12 A ye tabe vôm bôt be to ane éjakase ya fé ; a ye sengane môt ase, a môt ase a ye sengane nye ; a ye tabe bobenyañe bé bese mfa'a ya yat.
13 Ane a nga loene jôé Jehova, nyô a nga kobô nye, na, O ne Zambe a yen : amu a nga jô na, Ye me tameya jeñe nyô a yene me vôme nyô ?
14 Ajô te be nga yôlé anjeñe ete na, Béer-Lachaï-roï ; ô lô, e ne zañe Kadès a Bared.

17 1 Eyoñ Abram a nga to mimbu mewôm ébul a ébu, Jehova a nga yené be Abram, a jô nye na, Me ne Zambe ya Ngule Ese ; wulu'u asu dam, a bo zôsô te kop.
2 M'aye bo fe élat zañe bia wo, a m'aye dañe fôlô wo.
3 Ane Abram a ga buti asu si : a Zambe a nga kobô nye, a jô na,
4 O lô, mfa'a wom, élate jam é ne zañe bia wo ; a wo, w'aye bo ésa ya jama meyoñ.
5 Nalé fe b'aye bo te beta loene wo jôé na, Abram, ve jôé dôé d'aye bo Abraham ; amu me boya wo ésa ya jama meyoñ.
6 A m'aye bo wo ô fôé' abui, a m'aye bo meyoñ me so'o be wo, a bejô bôt b'aye so fe be wo.
7 M'aye ve élate jam ngu zañe bia wo, a mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo miaé miap mise, na, é bo élate ya nnôm éto, ajô te nde m'aye bo Zambe wôé, a Zambe ya mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo.
8 A m'aye ve wo, a mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo, si ya bito biôé, ngume si ya Canaan, é bo jôme ya bi nnôm éto ; a m'aye bo fe Zambe wop.
9 Ane Zambe a nga jô Abraham na, Mfa'a wôé, ba'ale' élate jam, womien, a mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo miaé miap mise.
10 Jina é ne élate jam nje mi aye ba'ale, zañe bia be mia a mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo : fam ése é ne be mia j'aye tyi'iban atye.
11 A mi aye tyi'ibane bikôpe ya metye ; Jam éte d'aye bo ndeme ya élat zañe bia be mia.
12 Mona fam ase ya be mia miaé mienan mise a nto mimbu mwom a ye tyi'ibane atye, nyô a ne mbialane nda jôé, a nyô a ne nkusan a akume dôé be mone biku éziñ a nji bo mvoñe bôte jôé.
13 Nyô a ne mbialane nda jôé, a nyô a ne nkusan a tañe jôé, a yiane tyi'ibane atye : nalé ate élate jam j'aye bo jôme ya minsône mienan, élate ya nnôm éto.
14 Fam é ne nsôso, nyô a ne te ntyi'an ékôpe ya atye, môt ate b'aye vaa nye nsamba bôte wôé ; a tyameya élate jam.
15 Ane Zambe a nga jô Abraham na, Mfa'a ya Saraï nyô nga, w'*a*ye fe beta loene nye jôé na Saraï, ve jôé dé d'aye bo Sara.
16 M'aye botane nye, nalé fe m'aye ve wo mona fam a so'o be nye : ya, m'aye botane nye, a nye ate a ye bo nyia meyoñ ; bejôô meyoñ b'aye so be nye.
17 Eyoñ éte Abraham a nga buti asu si, a woé, a jô nlem wôé été na, Ye mon a ye bialé be nyô a nto ntete mimbu ? ye Sara a ye biaé, nyô a nto mimbu mewôm ébu ?
18 Ane Abraham a nga jô Zambe na, E ! nge Ismaël a ne tabe asu dôé !

19 Ve Zambe a nga jô na, Momo, ve Sara nyo nga a ye biaé wo mona fam ; a
w'aye yôlé nye jôé na Isaac : nalé fe m'aye bo élat zañe bia nye, nje j'aye bo
élate ya nnôm éto mfa'a ya mvoñe bôt j'aye tôñe nye.
20 A mfa'a ya Ismaël, me wô'ô ya wo : O lô, me botaneya nye, a m'aye fôlô nye,
a dañe nene nye : a ye biaé bivet awôm a bibaé, m'aye bo nye beta ayoñ.
21 Ve élate jam, m'aye bo je be Isaac, nyô Sara a ye biaé wo éyoñ melu bi to ji
j'aye kpwan mbu ya yat.
22 Ane a nga jô'é nkobô a nga kobô nye, a Zambe a nga bete yôp a kôlô be
Abraham.
23 Ane Abraham a nga nyoñ Ismaël mone wé, a ba bese be nga bialé nda jé, a ba
bese a nga kus a akume dé, fam ése ya bôte ya nda Abraham, ane a nga tyi'i
be bikôpe ya metye môs ôte, aval ane Zambe a nga jô nye.
24 Abraham a nga to mimbu mewôm ébul a ébu, éyoñ a nga tyi'iban ékôpe ya
atye.
25 Ismaël mone wé, a nga to mimbu awôm a mila, éyoñ a nga tyi'iban ékôpe ya
atye.
26 Môse wua ôte Abraham a nga tyi'iban atye, ba Ismaël mone wé.
27 A befam bese ya nda jé, ba be nga bialé nda jé, a ba be nga kuseban a akum
be mone biku, ba be be be nga tyi'ibane metye.

18 1 Ane Jehova a nga yené be nye bebé bechêne be Mamré, éyoñ a nga to si
mbé ya nda éndelé jé zañe môs ;
2 ane a nga bete mis a yen, a teme na, befam bela be ntele nye asu : éyoñ a
nga yene be, a nga kôlô mbi mbé nda éndelé a ke tôbane be, a buti asu si,
3 a jô na, A Tat, m'aye'elane wo, nge me yeneya mvam mise môé éyoñe ji, te
ji'a lôt mbo ésaé wôé :
4 be tame zu bone mendim a sôpe mia mebo, mi wo'an élé si :
5 m'aye zu fe ôfufuse fembé, mi tame ve minlem ngu ; wôna mi aye ke ôsu : amu
mi kuiya be mbo ésaé wônan. Be na , bo'o ane w'ate jô.
6 Ane Abraham a nga ji'a ke nda éndelé été be Sara, a jô na, Kôme' nte'an avut
bisua bila avô, ô fule de, a bo mimaman.
7 Ane Abraham a nga ke mbi mbam binyaka, a bi mon ényaka a mbe nte'an a
mvaé, a ve nye mbo ésaé ; ane a nga ji'a kôme nye.
8 Ane a nga nyoñ mbon, a menyañ, a mon ényaka a nga kôm, a telé be bie ; ane
a nga tebe be fefe élé si, ane be nga di.
9 Ane be nga jô nye na, Minga wôé Sara a ne vé ? Nye na, A ne nda éndelé.
10 Ane a nga jô nye na, M'aye fo'o bulane be wo mbu ya yat, éyoñ mbu ji ; ô lô,
minga wôé Sara a ye biaé mona fam. Sara a nga wôk, a tele mbé nda éndelé
ô mbe nye mvus.
11 Eyoñ éte Abraham ba Sara be nto minnôm, benya bemvendé be bôtô ; Sara
a nji fe beta bo mame ya binga.
12 Ane Sara a nga woé nlem été, a jô na, Eyoñ me nto nnôme ji, ye m'aye beta
wô'ô mvaé, tate wome ke mvendé ?
13 Ane Jehova a nga jô Abraham na, Amu jé Sara a te woé, a jô na, Ye m'aye fo'o
biaé mon, me nto nnôm ?
14 Ye Jehova a ne kate bo jam ? M'aye bulane be wo ane m'ate jô, éyoñ mbu ji,
mbu ya yat, Sara a ye biaé mona fam.
15 Ve Sara a nga kat, a jô na, Me nji woé ; amu a nga ko woñ. Ane a nga jô na,
Momo, ve w'ate woé.
16 Ane bôte bete be nga kôlô si vôm ate, a lôbô mfa'a ya Sodome : a Abraham a
nga ke nsamba wop, a ke litane be zen.
17 Ane Jehova a nga jô na, Ye m'aye solé Abraham jam m'abo ;

18 amu na Abraham a ye fo'o bo ayoñ e ne anen a ngu, a meyoñe mese ya si
nyô m'aye yen ébotan be nye ?
19 Amu me yemeya nye, ajô te a ye ve bone bé a nda bôte jé j'aye toñe nye
atiñ, na, be ba'ale zene Jehova, a bo zôsô a nya ntyi'ane mejôô ; nde te
Jehova a ye bo ngule ya bo Abraham jam a nga jô ajô dé.
20 Ane Jehova a nga jô na, Amu miñyône ya Sodome a Gomorrhe mi ne abui,
amu fe na, mbia be mam bap me dañeya abé ;
21 m'aye tame sise si, a yen nge be boya fo'o mam aval ane miñyôn mi kuiya be
ma mi aliti ; nge nalé momo, m'aye yem.
22 Ane bôte bete be nga kôñelan a kôlô vôm ate, a ke mfa'a ya Sodome : ve
Abraham a nga li'i a tele asu Jehova.
23 Ane Abraham a nga zu bebé , a jô na, Ye w'aye jiane bôt be ne zôsô ba be ba
be ne abé nsamba wua ?
24 Ndô'ôtô bôt be ne zôsô be ne nlam ôte mewôm metan : ye w'aye jiane vôm
ate, te li'i nye amu bôte mewôm metan be ne zôsô be ne été ?
25 W'*a*yiane ke bo be avale jam ete, te ke bebé, na, w'awôé bôt be ne zôsô ba be
ba be ne abé, nalé bôt be ne zôsô b'aye bo ane ba be ne abé; jam ete d'
*a*yiane ke wo : ke Ntyi'i Mejô ya si se a ye bo zôsô ?
26 Ane Jehova a nga jô na, Nge me yene bôt be ne zôsô mewôm metan nlame
Sodome été, wôna m'aye li'i vôm ate ase amu be.
27 Ane Abraham a nga yalan a jô na, O lô, éyoñe ji me jibiya kobô Tate, ma me
ne ve mbuluk a asup :
28 ndô'ôtô bôt mewôm metan be ne zôsô, betan b'aye jemban été : ye w'aye
jian ngum nlam amu betan b'ajemban ? Ane a nga jô na, M' *a*ye jiane wô,
nge me yene bôt mewôm menyin a betane wôé.
29 Ane a nga beta kobô nye, a jô na, Ndô'ôtô b'aye yene bôt mewôm menyine
wôé. Nye na, m' *a*ye bo jam amu mewôm menyin.
30 Ane a nga jô na, A Tat, te yaa ma, me tame kobô : ndô'ôtô b'aye yene
mewôm mela wôé. Nye na, M' *a*ye bo jam, nge me yene mewôm mela wôé.
31 Ane a nga jô na, O lô, éyoñe ji me jibi ya kobô Tate : ndô'ôtô b'aye yene
mewôm mebaé wôé. Nye na, M' *a*ye jiane wô amu mewôm mabaé mete.
32 Ane a nga jô na, A Tat, te yaa ma, me tame beta kobô ve akobô da di : ndô'ôtô
b'aye yen awôme da wôé. Nye na, M' *a*ye jiane wô amu awôm ete.
33 Ane Jehova a nga kôlô a ke, éyoñ ba Abraham be nga mane kobô : a Abraham
a nga bulane ja dé.

19 1 Ane beange bete bebaé be nga kui Sodome mam me ngô'é ; a Lot a nga to
si mbé aka'a ya Sodome : ane Lot a nga yene be, a kôlô si a ke tôbane be ; ane
a nga kumbu a butane asu si ;
2 ane a nga jô na, Tama yenan, A betate bam, m'aye'elane mia na, mi yale a zu
nda mbo ésaé wônan, mi bômbo alu di, a sôpe mebo, wôna mi aye kune kôlô si
mam me tyé, a ke mfa'a mi ake. Be na, momo ; ve bi aye bômbô nseñ alu di.
3 Ane a nga dañe tindi be ; nde be nga yale a ke be nye, a nyin nda jé ; ane a nga
yame be bidi abui, a bupe mfembé é ne te mvusan, ane be nga di.
4 Ve te yen be za bômbô'ô si, ane befame ya nlam, bôte ya Sodome, be nga zu
bôman nda, bendôman a benya bôtô, bôte bese be so'o mefôla mese ;
5 ane be nga loene Lot, a jô nye na, Befam b'ate zu be wo alu di be ne vé, kulu'u
bia be atan, bi tame yeme be.
6 Ane Lot a nga ke atan mfa'a be nga to mbé si, a dipe fe mbé mvuse jé.
7 Ane a nga jô na, A bobejañ, m'aye'elane mia, te boan aka'a abé di.

8 Tama yenan, me bili bengone bebaé be ngenan te yeme fam ; m'aye'elane mia
na, me tame kulu mia be atan, mi bo be aval ane mi lô zôsôô mise menan : ve
te boane bôte ba jam, amu be zuya éjijin nda jame si.
9 Ve be nga jô nye na, Kôlô'ô valé. Be nga jô fe na, Nde môte wua nyô a nga
zu bo ntabe va, a ye viane bo ntyi'i mejô : éyoñé ji, a wo a bôte bete, wo, bi
aye dañe bo jam. Ajô te be nga dañe tindi fam éte, Lot, be nga zu bebé na,
be bôé mbé.
10 Ve befam bete be nga same mo, a dutu Lot be nga to nda été, a dip mbé.
11 Ane be nga ve fe bôt be nga to mbé nda ndime mis, ba be mbe tyôtyoé a ba
be mbe anen, ajô te be nga kate jeñ mbé.
12 Ane befam bete be nga jô lot na, Ye ô bili bôte befe va ? nnômengon, a bo be
fam bôé, a bengone bôé, a môt ase ô bili nlame wu, va'a be vôme nyô :
13 amu na, bi aye jiane vôme nyô, amu miñyône miap mi jaéya melo me Jehova
ne lut ; nde te Jehova a lôme ya bia na bi jiane nye.
14 Ane Lot a nga kôlô si, a ke kobô beyôm bengone bé, ba be nga lu'u bengone
bé, a jô na, Kôla'ane si, mi kôlô vôme nyô ; amu Jehova a ye jiane nlam. Ve
beyôm bengone bé be nga yene nye ane môt a bo fianga.
15 Eyoñ tyé é nga lende, beange be nga tindi lot, a jô na, Kôlô'ô si, ô nyoñe minga
wôé, a bengone bôé bebaé be ne va, ô za dik étome ya nlame wu.
16 Ve a nga bo njiñelan ; akekui bôte bete be nga bi nye wo, a minga wôé a
bengone bé bebaé, be nga bi be mo bese, amu Jehova a nga mvamane nye :
nalé be nga soo nye vôme a nga to, a ke telé nye nlam atan.
17 A nga bo na, éyoñ be nga mane kule be atan, a nga jô na, Mate'e, ô za wu ;
te lôbô mvus, nalé fe te tebe vôm Nje'ese ôse ; kele' mbil nkô, ô za dik.
18 Ane Lot a nga jô be na, A Tat, sa nalé :
19 tame yen, mbo ésaé wôé a yeneya mvam mise môé, ô neneya fe mvame jôé,
nje w'ate liti me vôm w'ate nyii ma ; me se ngule ya mate a ke nkô, abé e za
koane me zen, a me wôé :
20 ô lô, nlam ô ne bebé ya ke mbi ñwô wuli, ô ne fe tyôtyoé. Me'ete'e na, me
ke mbile wôé (ke ô ne tyôtyoé ?), wôna nsisime wom w'aye nyiñ.
21 Ane a nga jô nye na, Tame yen, me me'éteya fe wo mfa'a ya ajô di na, m' *a*ye
jian nlam w'ate jô wô.
22 Bo' avô, kele' mbile wôé ; amu me se ngule ya bo jam ve éyoñ ô kuiya wôé.
Ajô te be nga yôlé nlame ôte na, Tsoar.
23 Jôp e maneya tôô si nyô éyoñ Lot a nga kui Tsoar.
24 Eyoñ éte Jehova a nga noo soufre a nduan Sodome a Gomorrhe bi so'o yôp be
Jehova ;
25 ane a nga jiane minlam mite, a Nje'ese ôse, a bôte bese be nga to minlam mite,
a biôm bise bi nga faa si.
26 Ve minga wé a nga lôbô mvus, éyoñ a nga tôñe nye, ane a nga veñesan ako'o
nku.
27 Ane Abraham a nga kune kôlô si mam me tyé a ke vôm a nga tele asu Jehova :
28 ane a nga lôbô mfa'a ya Sodome a Gomorrhe, a mfa'a ya si ya Nje'ese, a yen,
ô lô, ôtita ya si éte ô nga ke yôp aval ane ôtita ya mbe'e nduan.
29 A nga bo na, éyoñ Zambe a nga jiane minlame ya Nje'ese, éyoñ éte Zambe
a nga simesan Abraham, ane a nga vaa Lot zañ njian ôte, éyoñ a nga jiane
minlam vôm Lôt a nga to.
30 Ane Lot a nga kôlô Tsoar, a ke tabe nkô, ba be bengone bé bebeaé ; amu a
nga ko woñe ya tabe Tsoar : ane a nga ke tabe mbas akok, ba be bengone bé
bebaé.
31 Ane ntôl ô nga jô nyô mongô na, Esa wongan a nto mvendé, nalé fe fam é nji
bo si nyô j'aye jô'ôbô bia ane bôte ya si se nyô be wô'ô bo :

32 ntame nyuu ésa wongan vin, wôna bi aye jô'ôbô be nye , nde te bia aye ba'ale tate wongan mvoñ.
33 Ane be nga nyuu ésa wop vin alu te : ane nyô a mbe ntô a nga ke jô'ôbô be ésa wé ; a nji yem éyoñ a nga bômbô si, nge éyoñ a nga kôlô si.
34 A nga bo na, alu da é lôteya, ntôl ô nga jô nyô mongô na, Tame yen, m'ajô'ô be ésa wom alu ya den : bi tame beta nyuu nye vin alu di ; wo fe, kele' wôé , a jô'ôbô be nye, nde bi aye ba'ale tate wongan mvoñ.
35 Ane be nga beta fe nyuu ésa wop vin alu te : ane nyô a mbe mongô a nga kôlô si, a ke jô'ôbô nye ; a nji yem éyoñ a nga bômbô si, nge éyoñ a nga kôlô si.
36 Nalé bengone be Lot bebaane be nga nyoñe mebum be ésa wop.
37 Ane ntôl ô nga biaé mona fam, a yôlé nye jôé na, Moab : nye ate ane ésa ya bemoabite azukui môse wu.
38 Nyô mongô, nye fe a nga biaé mona fam, a yôlé nye jôé na, Ben-Ammi : nye ate a ne ésa ya bone be Ammon azukui môse wu.

20 1 Ane Abraham a nga kôlô vôm ate a ke dulu mfa'a si ya Sud, a ke tabe zañe Kadès a Schur ; ane a nga tabe Guérar.
2 Ane Abraham a nga veñ ajô Sara minga wé na, Ane kale jam ; ajô te Abimélec njô bôt ya Guérar a nga lôme bôt be ke nyoñe Sara.
3 Ve Zambe a nga kui be Abimélec biyeyem alu, a jô nye na, O lô, ô nto ve mbim, amu minga ô nga nyoñ ; amu a ne nga fam.
4 Eyoñ éte Abimélec a ngenan ta nambe nye : ane a nga jô na, A Tat, ye w'aye wôé ja'an ayoñ é ne zôsô ?
5 Ye émien a nji kate me na, A ne kale jam ? minga fe, émiene fo'o, a nga jô na, A ne ndôme jam : me boya jame di a zôsô ya nlem, mo mame fe te ke bijô.
6 Biyeyem bite, mbie Zambe a nga jô nye na, Ya, m'ayeme na, ô boya jame di a zôsô ya nlem, me fe me nga kame wo ô za bo me abé : jam ete me nga bo te yebe na, ô nambe nye.
7 Ajô te bula'ane môt ate minga wé éyoñe ji ; amu a ne nkulu mejô, nde a ye ye'elan ajô dôé, a w'aye nyiñ : nge ô bo te bulane nye, yeme'e na, w'aye fo'o wu, womien, a bôte bôé bese.
8 Ane Abimélec a nga kune kôlô si mam me tyé, a leone bebo bisaé bé bese, a kañete mam mete mese melo map : nde bôte bete be nga dañe ko woñ.
9 Ane Abimélec a nga loen Abraham, a jô nye na, Za jam ô nga bo bia ? me nga bo wo abé vôm mbé, w'azu beta mbia jam be ma a ayoñe dam ? ô nga bo me avale mam de nji yiane boban.
10 Abimélec a nga jô fe Abraham na, Za jam ô nga yen, w'abo avale jame di ?
11 Ane Abraham a nga jô na, Me nga funa ko na, môt a nji ko Zambe woñ afôla di ; a b'aye wôé me amu ajô minga wom.
12 Ajô afe di, a ne fo'o kale jam, ngone tate, ve a nji bo ngone nane ; ane a nga bo minga wom :
13 a nga bo na, éyoñ Zambe a nga vaa me nda ésa wom me ke m'adeñ, me nga jô nye na, Mvam w'aye bo me nje nyô : vôm ase bi aye kui ; jô' ajô dame na, A ne ndôme jam.
14 Ane Abimélec a nga nyoñe mintômba a beyôm binyaka, a bebo bisaé, befam a binga, a ve be Abraham, a bulane fe nye minga wé Sara.
15 Ane Abimélec a nga jô na, Tame yen, si jame nyô : tabe'e vôm wanye'e.
16 Ane a nga jô Sara na, Tame yen, me veya nyo ndôm bifase bi argent toyini wua : ô lô, jôm éte é ne jôm j'abuti wo mis mfa'a ya ba bese mia be be mi to ; ô ntô mvo'é mise me bôt bese.
17 Ane Abraham a nga ye'elane Zambe : ane Zambe a nga saé Abimélec, a minga wé, a binga be nga bo nye bisaé ; ajô te be nga biaé bon.

18 Amu Jehova a nga dipe fo'o mebum mese ya nda Abimélec, amu ajô Sara, nga Abraham.

21 1 Ane Jehova a ga zu jome Sara aval a ne a nga jô, ane Jehova a nga bo Sara aval ane a nga kobô.
2 Ane Sara a nga nyoñ abum, a biaé Abraham mona fam, éyoñ éte a nto mvendé, afôla mbu Zambe a bga kobô nye.
3 Ane Abraham a nga yôlé mona fam a nga bialé be nye jôé na, Isaac, nyô Sara a nga biaé nye.
4 Ane Abraham a nga tyi'i mone wé Isaac, atye, éyoñ éte a nto melu mwom, aval ane Zambe a nga tiñete nye.
5 Abraham a mbe mimbu ntete wua éyoñ a nga biaé mone wé Isaac.
6 Ane Sara a nga jô na, Zambe a wolôya ma ; môt ase a wôk, a ye fe fulane me vioé.
7 A nga jô fe na, Za a nga ye jô Abraham na, Sara a ye nyia bon ? amu me biaéya nye mona fam, a nto mvendé.
8 Ane mon a nga yaé, akekui be nga tyili nye mebé : ane Abraham a nga bo beta ésulane bidi môs Isaac a nga tyi mebé.
9 Ane sara a nga yen mon Agar, ngon Égypte, nyô Agar a nga biaé Abraham, a kpwe'ele'e.
10 Ajô te a nga jô Abraham na, Tita'an mbo ésaé minga nyô ba mone wé : amu mona fame ya mbo ésaé minga nyô *a* ye bo éjian, ba mone wom Isaac.
11 Ane Abraham a nga dañe wô'ô jam ete abé amu mone wé.
12 Ve Zambe a nga jô Abraham na, Te wô'ô jam ete abé amu mongô ate, a amu mbo ésaé minga wôé ; mam mese Sara a jô wo, vô'ôlô'ô tyiñe jé ; amu mvoñe ya be Isaac j'aye lobane na, mvoñe bôte jôé.
13 Nalé fe m'aye bo mon mbo ésaé minga ayoñe bôt, amu a ne fe mvoñe jôé.
14 Ane Abraham a nga kôlô si ésala tyé, a nyoñe fembé a nde'e mendim, a ve bie Agar, a beté nye bie étu, a kee nye mon, a suu nye a ke : ane a nga kôlô, a ke a ndeñe fé ya Beer-Shéba.
15 Ane mendime ya ndek me nga man, nde a nga wua mon mon élé éziñe si.
16 Ane a nga ke tabe nye mfa'a ya yat, a li'i nye ôbe nté éziñ, nté be ne wua élaé : amu a nga jô na, Me bo'o te yen ane mon a wu. Ane a nga ke tabe nye mfa'a ya yat, a bete tyiñ, a yi.
17 Ane ZAmbe a nga wô'ô tyiñe mon ate ; ane ange Zambe a nga loen Agar mfa'a ya yôp, a jô nye na, Jé é bo, Agar ? te ko woñ ; amu Zambe a wô'ôya tyiñe mon vôm a bô.
18 Tebe'e tetele, ô bete mone si a bi nye wo ; amu m'aye bo nye beta ayoñe bôt.
19 Ane Zambe a nga kui nye mis, a yen anjeñe mendim ; ane a nga ke, a jalé mendim ndek, a nyuu mon.
20 Zambe a nga to be mon ate, ane a nga yaé ; a nga to fé été, a bo ñwua élaé éyoñ a nga yaé .
21 A nga to fé ya Paran : ane nyia wé a nga ke nyoñe nye minga si ya Égypte.
22 A nga bo na melu mete, Abimélec ba Picol, évet nsamba mewosane wé, be nga jô Abraham na, Zambe ane be wo mam mese w'abo :
23 ajô te kane'e me ngana a Zambe vôme nyô na, w' *a*ye bo me bimvô'é, nge be mone wom, ja'an be ndaé jam : ve avale mvam me nga bo wo, nde te fe w'aye bo ma, a bôte ya si nyô vôm ô nga to.
24 Abraham na, M'aye kane ngana éte.
25 Ane Abraham a nga bam Abimélec ajô anjeñe mendim, di bebo bisaé be Abimélec be nga nyoñ a évô.

26 Ane Abimélec a nga yalane na, Me nji yeme môt a nga bo jam ete : nalé fe ô nji kate me de, nge m'awô'ôtane de, ve den.
27 Ane Abraham a nga nyoñe mintôba a beyôm binyaka, a ve bie Abimélec ; nalé be bebaé be nga bo élat.
28 Abraham a nga telé bone beyale mintômba ya mbam zañbwa vôm étam.
29 Ane Abimélec a nga jô Abraham na, Bone beyale mintômba zañbwale ba w'ate telé vôm étam b'asu'ulane aya ?
30 Nye na, Bone beyale mintômba zañbwale ba w'aye nyoñe be ma, nde jam ete d'aye bo ngaa mfa'a wome na, ma me nga fa' anjeñe di.
31 Ajô te a nga yôlé vôm ate na, Beer-Schéba ; amu vôm ate be nga kane mengana bebaane.
32 Nalé ate be nga bo élat Beer-Schéba ; ane Abimélec ba Picol, évet nsamba mewosane wé, be nga kôlô si, a bulane si ya Bephillistin.
33 Ane Abraham a nga bé élé tamarisc Beer-Schéba, a ye'elane jôé Jehova, Zambe ya Nnôm éto, vôm ate.
34 Ane Abraham a nga bo ntabe si ya Bephilistin melu abui.

22 1 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, Zambe a nga ve'ele Abraham, a jô nye na, A Abraham ; nye na, Me nyô.
2 Ane a nga jô na, Nyoñe' mona fam wôé, atyi'i mone dôé, nnye w'anye'e, Isaac, ô ke si ya Morija ; vôm ate w'aye bo nye mvean b'adi'i nduan nkôl éziñ m'aye liti wo.
3 Ane Abraham a nga kôlô si ésala tyé, a jalé éjakas biôme ya tabe je yôp, a nyoñe fe bendômane bebaé, a Isaac mone wé ; ane a nga tya nja'a, nje a ye di'i mvean b'adi'i nduan, ane a nga kôlô si a ke vôme Zambe a nga jô nye.
4 môse lale Abraham a nga bete mis, a yene vôm ate ôyap.
5 Ane Abraham a nga jô bendômane bé na, Taba'ane va a éjakas, bia mongô bi aye ke valé ; bi aye ke kañe Zambe, a beta bulane be mia.
6 Eyoñ éte Abraham a nga nyoñ nja'a ya mvean b'adi'i nduan, a beté je Isaac mone wé ; émien a nga nyoñe nduan a ôtyeñe mo ; nalé be nga ke ôsu bebaane.
7 Ane Isaac a nga kobô Abraham ésa wé, a jô na, A Tat : nye na, Me nyô, A mone wom. Ane a nga jô na, o lô, nduan a nja'a : ve mon ntômba a ye di'i nduan a ne vé ?
8 Ane Abraham a nga yalane na, A mone wom, Zambe émien a ye jeñe mone ntômba ya di'i nduan : nalé be nga ke bebaane.
9 Ane be nga kui vôme Zambe a nga jô nye ; ane Abraham a nga lôñ autel vôm ate, a ta'a nja'a été yôp, a ka'a Isaac mone wé, a bôé nye autel nja'a yôp.
10 Ane Abraham a nga same wo a to'é ôtyeñ a ye'e wôé mone wé.
11 Ane ange Jehova a nga loene nye mfa'a ya yôp, a jô na, A Abraham, A Abraham : nye na, Me nyô.
12 Ane a nga jô na, Te nambe mongô ate a wo wôé, nge bo nye jam éziñ ; amu me yemeya éyoñe ji na na, w'ako Zambe woñ, amu ô nji kame me mone wôé, atyi'i mona fame dôé.
13 Ane Abraham, a nga bete mis a yen, a teme na, nnôm ntômba a ntele nye mvus, minla'a mi yeme nye alé : ane Abraham a nga ke bi nnôm ntômba ate, a ve nye Zambe mvean b'adi'i nduan éjiane mone wé.
14Ajô te Abraham a nga yôlé vôm ate na, Jehova-Jiré : ane b'ajô azukui môse wu na, Nkôlô Jehova, ñwô jôm j'aye veban.
15 Ane ange Jehova a nga loen Abraham aloene ba mfa'a ya yôp,
16 a jô na, Jehova a jô na, Me tiñetiya a mamiene na, amu ô boya jame di, ô nji kame mone wôé, atyi'i mone dôé,

17 ajô te éyoñ m’aye botane bôt, m’aye botane wo, éyoñ m’aye fôlô bôt, m’aye fôlô mvoñe bôte jôé ane atété ya yôp, aval ane nse’ele ya nsa’a mañ ; a mvoñe bôte jôé j’aye nyoñ anyi nlame ya besiñe bé ;
18 meyoñe mese ya si nyô m’aye yen ébotan mfa’a ya mvoñe bôte jôé ; amu ô wô’ôya tyiñe jam.
19 Nalé Abraham a nga bulane vôm bendômane bé be nga to, ane bese be nga kôlô si a ke Beer-Schéba ; ane Abraham a nga tabe Beer-Schéba.
20 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, be nga kat Abrahm fôé na, Milca, nye fe a biaéya monyoñe Nachor bon :
21 Uts ntôle mon, a Buz monyañe wé, a kemuel ésa Aram,
22 a Késed, a Hazo, a Pildasch, a Jidlaph, a Bethuel.
23 Ane Bethuel a nga biaé Rebecca : bone bete mwom Milca a nga biaé Nachor, monyañ Abraham.
24 Minga wé ba nye be mbe te nya nlu’ane, a to jôé na Réuma, nye fe a nga biaé Thébach, a Gaham, a Tahasch, a Maaca.

23 1 Nté ényiñe Sara ô mbe mimbu ntet mewôm mebaé a zañbwa : mmie mite mi mbe tañe mimbu ya ényiñe Sara.
2 Ane Sara a nga wu Kirjath-Arba (e ne na, Hébron), si ya Canaan : ane Abraham a nga zu yône Sara a yi nye.
3 Ane Abraham a nga kôlô si vôm mbim ô nga bô nye, a kobô bone be Heth, a jô na,
4 Me ne mone biku a ntabe be mia : va’ane me vôme ya si jenan m’aye bo me jame’e bôt, nde m’aye jam mbime wom été, ô vas me mis.
5 Ane bone be Heth be nga yalane Abraham a jô nye na,
6 Vô’ôlô’ô bia, A tat ; ô ne bia évete ya Zambe : jame’ mbime wôé mesoñe mangan, nyô w’aye top ; te ke môte ya be bia a ye kame wo soñe jé, ô jam mbime wôé.
7 Ane Abraham a nga tebe tetele, a vitibi mise me bôt ya si éte, bon be Heth.
8 Ane a nga beta kobô be na, Nge mi ayebe na me vaa mbime wome mis, a jame wô, vô’ô’la’ane ma, jaka’ane me Éphron mone Tsochar na,
9 a ve me mbas ako’o ya Macpéla, ñwô a bili, ô ne nné afupe dé ; a ve me wô, mia bese mi to, a tube nya tañe, nde m’aye bi vôme wome ya bo me jame’e bôt.
10 Ephron a nga to si ba be bone be Heth : ane Ephron mone Héthien a nga yalan Abraham melo me bone be Heth, ba bese be nga bo be nyi’i mbé nlame wé, a jô na,
11 Momo, A tat, tame vô’ôlô : m’ave wo afup, m’ave fe wo mbas akok ô ne été ; m’ave wo wô mise me bone be bôte bam : jame’ mbime wôé.
12 Ane Abraham a nga dañe vitibi mise me bôte ya si éte.
13 Ane a nga jô Éphron, bôte ya si éte be wô’ôk, na, M’aye’elane wo, nge w’anye’e, vô’ôlô’ô ma : m’aye ve wo tañ afup ; nyoñe’ je be ma, a m’aye jam mbime wome wôé.
14 Ane Éphron a nga yalan a jô Abraham na,
15 A tat, vô’ôlô’ô ma : éfuse si éziñ tañe besicle be argent mintete minyin, ajô te é ne jé zañe bia wo ? ajô te jame’ mbime wôé.
16 Ane Abraham a nga wô’ Éphron ; ajô te Abraham a nga ve’e Éphron argent nlôt, abime tañ a nga tup, melo me bone be Heth, besicle be argent mintete minyin, aval ane bekuan abom be nga bo be ve’ek.
17 Nalé ate afup Éphron, e mbe Macpéla, bebé Mamré, afup ébien, a mbas akok ô mbe été, a bilé bise bi nga to afup, bi bi nga tele minné mimfa’a mise, mbie be nga ve

18 Abraham bi bo biôme bié, bone be Heth be to, ba bese be nga bo be nyi'i mbé nlame wé.
19 Eyoñ mam mete me nga man, ane Abraham a nga jame Sara minga wé soñ, mbas ako'o ya afupe Macpéla été bebé Mamré (e ne na, Hébron), si ya Canaan.
20 nalé bone be Heth be nga ve Abraham afup, a mbas akok ô mbe été nya mveane, bi bo vôme wôé ya jame bôt.

24 1 Abraham a mbe mvendé, nya nnôme môtô : a Jehova a nga botan Abraham mam mese.
2 Ane Abraham a nga jô mbo ésaé wé, évete ya nda jé, nyô a nga jôô biôm bise a nga bili, na, M'aye'elane wo na, some' wo wôé tin abé jam :
3 ô tiñeti me nya atiñi a Jehova, Zambe ya yôp a Zambe ya si nyô, na, w' <u>a</u>ye lu'u mone wom minga mfa'a bengone ya Becananéen, bôt bia be be bi to :
4 ve ô kele' si jam, be bivuvumane biam, a nyoñe mone wom Isaac minga wôé.
5 Ane mbo ésaé a nga jô nye na, Ndô'ôtô minga a ye bene tôñe ma a zu si nyô : ye m'ayiane beta bulane nyô mon si ô nga so ?
6 Ane Abraham a nga jô nye na, Tabe' ntye ô za beta bulane me mone wôé.
7 Jehova, Zambe ya yôp, nyô a nga nyoñe me nda ésa wom, a si me nga bialé, nyô a nga kobô ma, a tiñeti me na, M'aye ve mvoñe bôte jôé si nyô ; nnye ate a ye lôme wo ange wôé ôsu, ajô te nde w 'aye nyoñe mone wom minga wôé.
8 Nge minga a ye bene tôñe wo, wôna ô vaseya atiñe dame di ; ve jam da, te bulane me mone wome wôé.
9 Ane mbo ésaé ate a nga some wo wé tin abé Abraham ésa wé, a tiñeti nye nya atiñi mfa'a ya ajô te.
10 Nalé mbo ésaé a nga ke nyoñe bechameau awôm, mfa'a bechameau ya ésa wé, ane a nga kôlô, a bili mbamba be biôme ya ésa wé mo mevale meva : ane a nga kôlô si, a ke Mésopotamie, a kui nlame Nachor.
11 Ane a nga tindi bechameau be kute meboñe si bébé nlam mfôm anjeñe mendim éyoñe ya mam me ngô'é, éyoñ binga be wô'ô ke lape mendim.
12 Ane a nga jô na, A Jehova, Zambe ya ésa wom Abraham, m'aye'elane wo na, va'a me mvolan môse wu, a liti fe ésa wom Abraham mvam.
13 O lô, me ntele mfôm anjeñe mendim ; a bengone be bôte ya nlam b'azu lape mendim :
14 me'ete'e, e bo na, ngone minga m'aye kobô je na, M'aye'elane wo, sili'i nka'a si, me tame nyu ; nje fe j'aye jô na, Nya'ak, m'aye nyu'u fe bechameau bôé : nje é bo'o nyô ô nga top mbo ésaé wôé Isaac ; ndemben m'aye yeme na ô litiya ésa wom mvam.
15 A nga bo na, a ngenan te mane kobô, a teme na, Rebecca a nga zu, nyô Bethuel a nga biaé, mone Milca nga Nachor, moyañ Abraham, a be'e nka' étu.
16 Ngon éte é nga dañ abeñe ya fombô, é to éndun ngon ; ba fam be za bômbô'ô : ane a nga sis anjeñ, a jalé nkak, a beta bet.
17 Ane mbo ésaé a nga ke tôbane nye mbi, a jô na, M'aye'elane wo na, nyu'u me bone mendim nka'a wôé.
18 Ane a nga jô nye nna, Nya'ak, A tat : ane a nga ji'a sili nka'a si, a bi wô mo, a nyuu nye mendim.
19 Eyoñ a nga mane nyuu nye mendim, a nga jô na, M'aye fe lape bechameau bôé, akekui b'aye mane nyu.
20 Ane a nga ji'a sôé nka'a mendim mbek, a beta bulan mbil anjeñ, a lape bechameau bé bese mendim.
21 Ane fam éte é nga lôbô nye ne fonaa, te ke kobô, a kômbô yem nge Jehova a botaneya dulu dé nge momo.

22 A nga bo na, éyoñ bechameau be nga mane nyu, fam é nga nyoñ élondo or, be ve'e je abim adit étune sicle, a mekom me or mebaé a ye jalé nye mo, be ve'e me abim adit bedicle awôm,
23 a jô na, O ne ngone za ? kate'e ma, m'aye'elane wo. Ye bi ne yen éjô'ôba nda éso ?
24 Ane a nga jô nye na, Me ne ngone Bethuel, mone Milca, nyô a nga biaé Nachor.
25 A nga jô fe nye na, Bi bili minkede'e bilôk a bidi bi tit abim d'ayian, a vôm mi ne ngule ya tabe.
26 Ane fam éte é nga lui asu si, a kañe Jehova.
27 Ane a nga jô na, Ebotan a Jehova, Zambe ya ésa wom Abraham, a nji jô'é mvame jé a benya mejôô mé fa'a ya be ésa wom : a mfa'a wom, Jehova a litiya me zene ya kui nda bobenyañe be ésa wom.
28 Ane ngon éte é nga mate, a ke kate mejô mete nda nyia.
29 Rebecca a nga bili ndôm, é to jôé na, Laban : ane Laban a nga mate, a ke koé môt ate anjeñ.
30 A nga bo na, éyoñ a nga yen élondo, a mekom mo me kale jé, a éyoñ a nga wô'ô fe mejô Rebecca kale jé a nga kobô, na, Fam j'ate kobô me ana : ane a nga kui be môte ate ; a zu koé na, a tele bebé bechameau mfom anjeñ.
31 Ane a nga jô na, Za'ak, wo, Jehova a nga botan ; amu jé w'atebe atan ? amu me maneya kôme nda, a kôme fe bechameau vôme wop.
32 Nalé môt ate a nga ke nda, a vaa bechameau biôm ; ane a nga ve bechameau minkede'e bilok a bidi, a ve fe nye mendime ya sôbô mebo, a mebo, a me bôt be mbe nsamba wé.
33 Ane be nga telé nye bidi : ve a nga jô na, M'*aye* di, akekui me kateya foé m'ate so je. Ane a nga jô nye na, Jô'ôk.
34 Ane a nga jô na, Me ne mbo ésaé Abraham.
35 Jehova a dañeya botan ésa wom ; a nto kum : ane a nga ve nye mimbam, mintômba a binyaka, a argent a or, a bebo bisaé, befam a binga, a bechameau a bijakas.
36 Ane Sara nga ésa wom a nga biaé ésa wom mona fam, éyoñ éte Sara a nto mvendé : nalé a veya nye biôm bise a bili.
37 Ane ésa wom a nga tindi me na, me tiñeti nye nya atiñi, a jô na, Te nyoñe mone wom minga mfa'a bengone ya becananéen, si jap me to nyô ;
38 ve ô kele' nda bôt ésa wom, be bôte bam, a nyoñe mone wom minga.
39 Ane me nga jô ésa wome na, Ndô'ôtô minga *a* ye tôñe ma.
40 Ane a nga jô me na, Jehova, asu dé nde m'awulu, nnye a ye lôme wo ange wé, a mvamane wo dulu w'ake ; a w'aye nyoñe mone wom minga be bivuvumane biam, nda bôt ésa wom :
41 éyoñ éte w'aye vase nya atiñe wom, éyoñe w'aye kui be bôte bam ; nge be bo te ve wo nye, w'aye vas atiñe dam.
42 Nalé m'ate kui anjeñe den, a jô na, A Yehova, Zambe ya ésa wom Abraham, nge w'amvamane me dulu m'ake :
43 éyoñe ji me ntele mfôm ajeñe mendim ; e bo'o na, ngone minga j'aye zu lape mendim, nyô m'aye jô na, M'aye'elane wo, va'a me bone mendime ya nyu nka'a wôé ;
44 nje fe j'aye yalane me na, Wo nya'ak, a m'aye fe lape bechameau bôé : nje éte é bo'o minga Jehova a tobeya mon ésa wom.
45 Te yen me za mane' kobô nlem été, a teme na, Rebecca a nga zu, a be'e nka' étu ; ane a te sis anjeñ, a lape mendim : ane m'ate jô nye na, M' aye'elane wo, nyu'u ma.
46 Ane a te bo avôle ya vaa nka' étu, a jô na, Nya'ak, m'aye fe nyuu bechameau bôé : nde m'ate nyu, nnye fe a te nyuu bechameau.

47 Ane m’ate sili nye, a jô na, O ne ngone za ? Nye na, Ngone Bethuel, mone Nachor, nyô Milca a nga biaé nye : ane m’ate jalé nye ôdô’ô jôé, a jale fe nye mekome mo.
48 Ane m’ate jo’obô a kañe Jehova, a botane fe Jehova, Zambe ya ésa wom Abraham, nyô a nga wulu me nya zene ya nyoñe mone wé ngone monyañ ésa wom.
49 Eyoñe ji nge mi aye bo ésa wom mvam a kobô benya mejôô, katane ma : nge momo, katane fe ma : ajô te nde m’aye yale mbo nnôm, nge mbo nga.
50 Eyoñ éte Laban ba Bethuel be nga yalan a jô na, Ajô te d’aso be Jehova : bi se ngule ya kobô wo abé nge mvaé.
51 Tame yen Rebecca nye a tele nyô, nyoñe’ nye, ô ke, a bo’o minga mon ésa wé, aval ane Jehova a manya jô.
52 A nga bo na, éyoñ mbo ésaé Abraham a nga wô’ô mejô map, a nga buti asu si be Jehova.
53 Ane mbo ésaé ate a nga kuli bidima bi biôme ya argent, a bi ya or, a mengômesan, a ve bie Rebecca : a nga ve fe ndôme jé a nyia bitôto’o bi biôm.
54 Ane be nga di a nyu, émien a bôt be mbe nsamba wé, a bômbô fe ngum alu ôte ; ane be nga kôlô si e mam me tyé, ane a nga jô na, Su’ane ma, me ke be ésa wom.
55 Ve ndôm, ba nyia be nga jô na, Ngo jangan é tame beta bômbô be bia bone melu nge awôme kik ; éyoñ éte a ye ke.
56 Ane a nga jô be na, Te bu’ane ma. Amu Jehova a botane ya me dulu dam ; su’ane ma, me ke be ésa wom.
57 Nde be nga jô na, Bi tame loene minga, a wô’ anyu dé.
58 Ane be nga loene Rebecca, a jô nye na, Ye mia môte nyu mia aye ke ? nye na , M’aye ke.
59 Ane be nga suu Rebecca kale jap, ba minga a nga bo aba’ale nye, a mbo ésaé Abraham, a bôte bé.
60 ane be nga botane Rebecca, a jô nye na, A kale jangan, bo’o nyia ya betoyini awôm betoyini, a mvoñe bôte jôé é bii’ mbé ya ba b’asiñe be.
61 Ane Rebecca a nga kôlô si, ba be bo be binga bé, be bete bechameau yôp, a tôñe môt ate : nalé mbo ésaé a nga nyoñe Rebecca, a ke a nga ke.
62 Ane Isaac a nga so zene ya Beer-Lachaï-Roï ; amu a nga to si ya sud.
63 Ane Isaac a nga ke a wulu mefup mam me ngô’é, a bindi mam nlem : ane a nga bete mis, a yen, bechameau be nga zu.
64 Ane Rebecca a nga bete fe mise mé, a éyoñ a nga yene Isaac, a nga sise si chameau.
65 Ane a nga jô mbo ésaé na, Môt a wulu afup nyôlé, a za’a tobane bia, a ne za môtô ? Ane mbo ésaé a nga jô na, Esa wome le : ane a nga nyoñe mon éndélé, a buti asu.
66 Ane mbo saé a nga kat Issac fôé ya mam mese a nga bo.
67 Ane Issac a nga ke nye nda éndelé nyia wé Sara, a nyoñe Rebecca, ane a nga bo minga wé ; a nga nye’e nye : ane nlem ô nga voé Isaac awu nyia.

25 1 Ane Abraham a nga beta lu’u minga mfe, a to’o jôé na Kétura.
2 Ane a nga biaé nye Zimram, a Jokschan, a Medan, Madian, a Jischbak, a Schuach.
3 Ane Jokschan a nga biaé Séba ba Dedan. Bone be Dedan be mbe bôte ya Aschurim, a Letuschim, a Leummim.
4 Bone be Madian be mbe na : Épha, a Épher, a Hénoch, a Abida, a Eldaa. Balé bete bese be mbe bone be Kétura.
5 Ane Abraham a nga ve Isaac biôm bise a nga bili.

6 Ve bone befe Abraham a nga bili, be nga bialé be binga ba be be be mbe te nya nlu’ane, mbe bete Abraham a nga ve ve biôm : ane be nga kandé ba be Isaac mone wé, éyoñ éte é ngenan a vee, a lôme be be ke tabe si ya mfa’a jôp d’atôô.
7 Melu ya mimbu nté ényiñ Abraham a nga to, mme ma, mimbu ntete wua mewôme zañbwa a mitan.
8 Ane nsisim ô nga kôlô be Abraham, ane a nga wu, a to mbamba mvendé, nnôme môt, mimbu njalan ne lut, ane a nga ke be bôte bé.
9 Ane Isaac ba Ismaël bone bé be nga jame nye soñ mbas ako’o ya Macpéla, éfuse si Éphron mone Tsochar mone Hétien, é mbe bebé Mamré ;
10 éfuse si éte Abraham a nga kuse be bone be Heth : vôm ate Abraham a nga jambe, ba Sara minga wé.
11 A nga bo na, éyoñ Abraham a wuya, éyoñ éte Zambe a nga botan Isaac mone wé : ane Isaac a nga ke tabe bebé Beer-Lachaï-roi.
12 Miaé mi Ismaïl, mon Abraham, nyô Agar ngon Égypte mbo ésaé Sara, a nga biaé Abraham, mmie mi :
13 a mana me ne môé me bone be Ismaël, aval ane môé map me né, aval ane miaé miap me né : ntôle mon Ismaël, Nebajoht ; a Kédar, a Abdeel, a Mibsam,
14 a Mischma, a Duma, a Massa,
15 Hadad, a Théma, Jethur, Naphisch, a Kedma :
16 balé bete be ne bo be fame Ismaël, a malé me ne fe môé map, aval ane male map me né, avale fe ane bito biap bi né ; bivet awôm a bibaé aval ane meyoñe map me né.
17 Mina mi ne mimbu ya ényiñ Ismaël, mimbu ntete wua mewôm mela a zañbwa : ane nsisim ô nga kôlô be Ismaël, ane a nga wu, a ke be bôte bé.
18 Be nga to akôlô Havila akui Schur ane bébé Égypte, ane w’ake zene ya Assyrie : a nga tabe bobeynañe bé bese mfa’a ya yat.
19 Mina mi ne miaé mi Isaac, mon Abraham : Abraham a nga biaé Isaac :
20 Isaac a mbe mimbu mewôm menyin éyoñ a nga nyoñe Rebecca, ngone Béthuel ! a to môte ya Aram mfa’a ya Paddan-Aram, kale Laban môt ya Aram, a bo minga wé.
21 Ane Isaac a nga ye’elane Jehova ajô minga wôé, amu a mbe nkôkôm : ane Jehova a nga wô’ô meye’elane mé , a Rebecca minga wé a nga nyoñ abum.
22 Ane bon be nga fô’ôsane nye abum été ; nde a nga jô na, Nge é ne nalé, je m’abeta tabe ? Ane a nga ke sili Jehova.
23 Ane Jehova a nga jô nye na,

Meyoñe mebaé me ne wo abum été,
Mevale me bôte mebaé m’aye so abume dôé :
Ayoñe da d’aye dañ ayoñ avo’o ngu ;
A ntôl w’aye bo mongô ésaé.

24 Eyoñ melu ya biaé me nga kpwan, be nga yeme na, mimbias mi ne nye abum.
25 Wu ya ôsu ô nga kui ô to évele nyô, mimvote nyô ane ngômesan ; ane be nga yôlé nye jôé na, Ésaü.
26 Mvus éte monyañe wé a nga kui, wo wôé ô bili Ésaü étimekili ; ane a nga yôlé nye jôé na, Jacob : Isaac a mbe mimbu mewôm mesaman éyoñ Rebecca a nga biaé be.
27 ane bo be fam bete be nga yaé : Ésaü a mbe nya nsômé, môte ya fé ; ve Jacob a mbe évovoé môt, a tabe menda bindelé.
28 Isaac a nga nye’e Ésaü, amu a nga bo a ja’a tit e be nye : ve Rebecca a nga nye’e Jacob.
29 Jacob a nga yame mfiañ : ane Esaü a nga so fé nyôl ne te’eté’é :

30 ane Ésaü a nga jô Jacob na, M'ajô na, va'a me évele mfiañ ô bili le ; amu me
nga ye ku som : ajô te be nga yôlé nye jôé na, Édom.
31 Ane Jacob a nga jo na, Taté'é kuane me éto ntôle mone jôé.
32 Ane Ésaü a nga jô na, Tame yen, me nga ye wu : éto ntô j'aye volô me mfa'a
mbé ?
33 Ve Jacob a nga jô na, Taté'é me kan ngana été ; ane a nga kane nye ngana :
nalé a nga kuane Jacob éto ntôle jé.
34 Ane Jacob a nga ve Ésaü fémbé a ñwô'ô kôn, ane a nga di a nyu, a kôlô si, a
ke a nga ke : nalé ate a nga biasé éto ntôle jé ya ntôle mon.

26 1 Mfumbalé ya zaé a nga kui si éte, mfe, sa nyô a nga taté kui melu Abraham
a nga to. Ane Isaac a nga ke Guérar, be Abimélec njô bôte ya Bephilistin.
2 Ane Jehova a nga yené be nye, a jô na, Te lumbu mfa'a ya Égypte ; tabe'e si
ya m'aye kate wo :
3 tabe'e si nyô, wôna m'aye tabe be wo, a botane wo ; amu m'aye ve wo, a mvoñe
bôte jôé, mesi mana mese ; nalé fe m'aye ba'ale ngana me nga kan éso
Abraham ;
4 m'aye fôlô fe mvoñe bôte jôé aval ane atété ya yôp, a ve mvoñe bôte jôé mesi
mana mese ; meyoñe mese ya si nyô m'aye yen ébotan amu mvoñe bôte jôé ;
5 amu na, Abraham a nga bo tyiñe jam mewôk, a ba'ale fe njôane wom, a metiñe
mam, a mevinda mam, a mintyi'ane mam.
6 Isaac a nga tabe Guérar :
7 ane befame ya vôm ate be nga sili nye ajô minga wé ; ane a nga jô na, A ne
kale jam : amu a nga ko woñe ya jô na, Nga wom ; amu a nga jô na, Bôte ya
vôm ate be za wôé ma ajô Rebecca ; amu a mbe abeñe minga ya fombô.
8 A nga bo na, éyoñ a tabe ya wôé melu ayap, Abimélec njô bôt ya Bephilistin a
nga to mon mbé a lôbô atan, a yen, a teme na, Isaac a nga vôé Rebecca minga
wé.
9 Ane Abimélec a nga loene Isaac, a jô na, Tame yen, ke a ne fo'o minga wôé :
ô nga jô na, A ne kale jam, aya ? Ane Isaac a nga yalane nye na, Amu me
nga jô na, Me za wu amu nye.
10 Ane Abimélec a nga jô na, Jé ô boya bia ji ? a nga ye bo tyi'ibi nge môt éziñ a
jô'ôbô minga wôé, nalé ate ô nga ye ve bia bese mekua.
11 Ajô te Abimélec a nga ve bôte bese atiñe na, Môt a nambe fame nyô nge minga
wé, nnye b'aye fo'o wôé.
12 Ane Isaac a nga mias mvoñ si éte, a yen mbu ôte fes ése ntet : ane Jehova a
nga botane nye.
13 Ane môt ate a nga bo éwôlô môt, a nenenen akekui éyoñ a nga bo beta éwôlô
môt :
14 a nga bili akume ya mimbam mintômba a akume ya mimbam binyaka, a
jama bebo bisaé : ajô te Bephilistin be nga sengane nye.
15 Ane Bephilistin be nga mane vise menjeñe bibé mese, bebo bisaé be ésa wé
be nga fak melu Abraham ése wé a nga to, a jalé me a metek.
16 Ane Abimélec a nga jô Isaac na, Kôlô'ô vôm bi to ; amu wo dañe bia ngu beta
ndañan.
17 Ane Isaac a nga kôlô vôm ate, a telé menda bindelé mbi'ili ya Guérar, a tabe
wôé.
18 Ane Isaac a nga beta vuli menjeñe bibé, ma be nga fak melu Abraham ésa wé
a nga to ; amu Bephilistin be nga mane vise me éyoñ éte Abraham a wuya :
ane a nga loene me môé aval ane ésa wé a nga bo a lo'en.
19 Ane bebo bisaé be Isaac be nga fa' anjeñ mbi'ili éte, a koé mendim me kui si
été wôé.

20 Ane beba'ale biyem be Guérar be nga bo beba'ale biyem be Isaac ntañete, a jô na, Mendime mangane ma : ane a nga yôlé anjeñe ete na, Ések, amu be nga bo nye ntañete.
21 Ane be nga fa' anjeñ afe, ane be nga suñe fe de : ane a nga yôlé de jôé na, Sitna.
22 Ane a nga kôlô vôm ate, a beta fa' anjeñ afe ; ve dili be nji suñ : ane a nga yôlé de jôé na, Rehoboth ; ane a nga jô na, Amu éyoñe ji Jehova a veya bia afôla vôm, a bi aye fôlô biôm si nyô.
23 Ane a nga kôlô vôm ate a ke Beer-Schéba.
24 Ane Jehova a nga yené be nye alu te, a jô na, Me ne Zambe ya Abraham éso wôé : te ko woñ, amu me ne be wo, m'aye botane wo, a fôlô mvoñe bôte jôé amu mbo ésaé wom Abraham.
25 Ane a nga lôñ autel vôm ate, a ye'elane jôé Jehova, a telé fe nda éndelé jé wôé : vôm ate fe bebo bisaé be Isaac ba nga fa' anjeñ ébé.
26 Melu mete Abimélec a nga ke be nye, a so'o Guérar, ba Ahuzat mvôé jé, a Picol, evet nsamba mewosan wé.
27 Ane Isaac a nga jô be na, Mi azu be ma amu jé, mia bôt mi asiñe ma, a mi nga tindi ma me kôlô be mia ?
28 Ane be nga jô nye na, Bi nga yene nya ñyenane na, Jehova ane be wo : nalé bi nga jô na, Nya atiñi a tame bo bia bese zañ, nnye a bo zañe bia be wo, bi tame fe bo wo élat, na,
29 w'aye bo te bo bia abé, amu bi nji nambe wo, nalé fe bi nga bo wo ve mvaé, a suu wo mvôé : éyoñe ji ô nto môt Jehova a nga botan.
30 Ane a nga bo be ésulane bidi, ane be nga di a nyu.
31 Ane be nga ji'a kôlô si mam me tyé, ba be be be nga bo nya atiñi ate : ane Isaac a nga suu be, ane ba be be be nga kandan mvô'é.
32 A nga bo na, môs ôte fe, bebo bisaé be Isaac be nga zu a kate nye foé ya anjeñ be nga fak, a jô nye na, Bi yeneya mendim.
33 Ane a nga yôlé anjeñe te na, Schiba : ajô te jôé nlam ôte e ne Beer-Schéba azukui môse wu.
34 Eyoñ Ésaü a mbe mimbu mewôm menyin, a nga lu'u Judith, ngone Beéri mone Héthien, a Basmath, ngon Élon mone Héthien :
35 mbe bete be nga ve Isaac ba Rebecca ôlune minlem.

27 1 A nga bo na, éyoñ Isaac a nga yômbô, a mise mé me nga bo bijujuk, te fe ngule ya yen, ane a nga loen Ésaü ntôle mone wé, a jô nye na, A mone wom : ane a nga jô nye na, Me nyô.
2 Nde a nga jô na, Tame yen, me nto nnôm, me nji yeme môs m'aye wu.
3 Ajô te m'ajô wo na, Nyoñe' biôm bi nsôme biôé, nse'e mekoñ a élaé, ô ke fé a wôé me nkok ;
4 a yame me bidi bi ne zam, avale m'anye'e, ô zule me bie, me di ; ndemben nsisime wom w'aye botane wo te yen me za wo'ok.
5 Nde Rebecca a nga wôk éyoñ Isaac a nga kobô Ésaü mone wé. Ane Esaü a nga ke fé a jeñe tit a ye zu je.
6 Ane Rebecca a nga kobô Jacob mone wé, a jô na, Tame yen, m'ate wô' éso a kobô' Ésaü monyoñe wôé, a jô na,
7 Wôé me tit, ô yame me bidi bi ne zam, me di, a botane wo asu Jéhova, te yen me za wo'ok.
8 Ajô te, A mone wom, vô'ôlô'ô tyiñe jam ma mese m'ajô wo.
9 Kele' mbam éyoñe ji, ô nyoñe me mbamba be bone bikela bebaé été : a m'aye yame be éso bidi bi ne zam, aval a nye'e : a w'aye ke bie éso, a di, wôna a ye botane wo te yen a za wo'ok .

11 Ane Jacob a nga jô Rebecca nyia wé na, Tame yen, mojañ Ésaü ane mimvote nyô, me ke me ne ékôkon.
12 Ndô'ôtô ésa wom a ye bôlé ma, wôna m'aye bo ane môte ya medu'uan mise mé ; nalé m'aye viane dutu mamiene biyo'é, sa ébotan.
13 Ane nyia a nga jô nye na : Biyo'é bite bi bo' émbiam, A mone wom; vô'ôlô'ô ve tyiñe jam, ô ke nyoñe me be.
14 Ane a nga ke nyoñ, a zu be be nyia wé : ane nyia a nga yam bidi bi ne zam, aval ane ésa a nga bo a nyeke'e.
15 Ane Rebecca a nga nyoñ mbamba mengômesame me Ésaü ntôle mone wé, me nga to nye nda, a jalé me Jacob, mone wé ane mongô ;
16 ane a nga jalé fe nye bikôpe bi bone bikela mo, a tyiñe jé vôm a mbe ékôkon :
17 ane a nga kee bidi bi ne zam a fembé, mbie a nga yam, mo me Jacob mone wé.
18 Ane a nga ke be ésa wé, a jô na, A tat : nye na, Me nyô ; ô ne za , A mone wom ?
19 Ane Jacob a nga jô ésa na. Me ne Ésaü, ntôle mone wôé ; me maneya bo ane w'ate jô ma : tame tabe teto, ô di nko'o wom, ndemben nsisime wôé w'aye botane ma.
20 Ane Isaac a nga jô mone wé na, W'ate bo avôle ya ji'a yene wô aya, a mone wom ? Nye na, Amu Jehova Zambe wôé a te volô ma.
21 Ane Isaac a nga jô Jacob na, Tame subu me bebé, A mone wom , me bôlé wo, a yem nge ô ne fo'o mone wom Ésaü nge momo.
22 Nalé Jacob a nga subu ésa wé Isaac bebé ; ane a nga bôlé nye, a jô na, Tyiñ é ne tyiñe Jacob, ve mo me ne mo me Ésaü.
23 A nji ke yeme nye, amu mo mé mbe mimvot, aval ane mo me monyañe wé Ésaü : ajô te a nga botane nye.
24 Ane a nga jô na, Ye ô ne fo'o mone wom Ésaü ? Nye na, Ya.
25 Ane a nga jô na, Za'a me bie va, me tame di nko'o mone wom, nde te nsisime wom w'aye botane wo. Ane a nga zu nye bie, ane a nga di : a nga kee fe nye vin, ane a nga nyu.
26 Ane Isaac ésa wé a nga jô nye na, Za'a me bebé, ô latane me anyu, A mone wom.
27 Ane a nga ke nye bebé, a latane nye anyu : ane a nga wô' ényum mengômesane mé, a botane nye, a jô na,
Tame yen, ényume mone wom
E ne ane ényume ya afup di Jehova a maneya botan :
28 Zambe a va'a wo élo'o ya yôp
A afo'o ya si nyô,
A abui fôn, a mfefé vin :
29 Bôt b'ayiane bo wo bisaé,
Meyoñ m'ayiane fe kute wo meboñ :
Bo'o njôô ya bobenyoñ.
Bone be nyua b'ayiane kute wo meboñe si :
Nyô ase a yo'é wo a nyoñe' biyo'é,
A nyô ase a botane wo a nyoñe' ebotan.
30 A nga bo na, amane Isaac a nga mane botane Jacob, A Jacob a ndôme fo'o kôlô vôm ésa wé Isaac a nga to, éyoñ éte Ésaü moyañe wôé a nga so nsôm.
31 Nye fe a nga yam bidi bi ne zam, a zu bie be ésa wé ; ane a nga jô ésa na, A tat, tame kôlô si, ô di nko'o mone wôé, nde te nsisime wôé w'aye botane ma.
32 Ane Isaac ésa wé a nga jô nye na, O ne za ? Nye na, Me ne mone wôé, ntôle mone wôé, Ésaü.

33 Ane Isaac a nga dañe fô'ôban, a jô na, Za ane môt a te wôé nkok, a zule me
wô, me diya fe bidi bite bise te yen ô za so'ok, me maneya fe botane nye ?
nnye a ye fo'o bo ébotan.
34 Eyoñ Ésaü a nga wô'ô mejô me ésa, ane a nga yôn étua beta ñyônane ya ôlun,
a jô ésa na, Bota'ane ma, ma fe, A tate wom.
35 Ane a nga jô na, Monyoñ a te zu a medu'an, nnye a nyoñeya ébotane jôé.
36 Ane a nga jô na, Ke Jacob a ne nya jôé wé ? amu a vambaneya me biyoñ bibaé
bi : a nga nyoñe me éto ya ntô ; ô lô, éyoñe ji nyoñeya fe me ébotan. A nga
jô fe na, Ye ô nji li'i me ébotan ?
37 Ane Isaac a nga yalan a jô Ésaü na, Me boya nye njôé wôé, me veya fe nye
bobenyañe bé bese be bo bebo bisaé bé ; me veya nye ngu amu fôn a mfefé
vin : za jam me ne beta bo wo, A mone wom ?
38 Ane Ésaü a nga jô ésa na, A tat, ye ô bili ve ébotane jijia ? bota'ane ma, ma fe,
A tate wom. Ane Ésaü a nga bete tyiñe yôp, a yi.
39 Ane Isaac ésa wé a nga yalan jô nye na,
A ne na, afo'o ya si nyô d'aye bo éto jôé,
A élo'o j'asô yôp été ;
40 W'aye nyiñ amu ngule ya nkpwaté mekône wôé, a bo monyoñe bisaé ;
A ye bo na, éyoñ w'aye famé,
Eyoñ éte w'aye samese éboñeté jé tyiñe jôé.
41 Ane Ésaü a nga siñe Jacob amu mbotan ésa wé a nga botane nye : nde Ésaü a
nga jô nlem été na, Melu ya b'aye yi tate me nto bebé ; éyoñ éte m'aye wôé
mojañe Jacob.
42Ane be nga kate Rebecca mejô me Ésaü ntôle mone wé ; ane a nga lôme môt a
ke leone Jacob mon wé a mbe mongô, a jô nye na, Tame yen, monyoñ Ésaü a
volô nleme wé ajô dôé na, a ye wôé wo.
43 Ajô te, A mone wom, vô'ôlô'ô tyiñe jam ; kôlô'ô si, ô tup a ke Charan, be Laban
ndôme jam ;
44 a tabe abe melu be nye, akekui ayaa monyoñ d'aye man ;
45 akekui ayaa monyoñ d'aye je'ebe mfa'a wôé, a vuane fe jam ô nga bo nye :
éyoñ éte m'aye lôme môt a zu nyoñe wo wôé : amu jé mia bebaé mi aye jañe
me môs wua ?
46 Ane Rebecca a nga jô Isaac na, Enyiñe jam é ju'uya amu ajô bengone be Heth :
nge Jacob a ye lu'u minga mfa'a ya bengone be Heth, bengone ya si nyô aval
ane ba, za mvaé ényiñe jam j'aye beta yen ?

28 1 Ane Isaac a nga loene Jacob, a botane nye, a tu'a lepe nye, a jô na, Te
lu'u minga mfa'a ya bengone be Canaan.
2 Kôlô'ô si ô ke Paddan-Aram, nda Bethuel, ésa nyua ; vôm ate ô lu'u minga mfa'a
ya bengone be Laban ndôme nyua.
3 Zambe ya Ngul ése a bota'ane wo, a fôlô wo, a dañe nene wo, ajô te nde w'aye
bo nsamba meyoñ ;
4 a ve fe wo ébotan Abraham, womien, mia be mvoñe bôte jôé ; ajô te w'aye
nyoñe si ô ne tabe nyô, nje Zambe a nga ve Abraham.
5 Nalé Isaac a nga suu Jacob : ane a nga ke Paddan-Aram be Laban, mone Bethuel
môte ye Aram, ndôme Rebecca, nyia Jacob ba Ésaü.
6 Eyoñ Ésaü a nga yene na, Isaac a maneya botane Jacob, a lôme nye Paddan-
Aram, a ke lu'u minga wôé ; nalé fe éyoñ a nga botane nye, a nga tu'a lepe
nye na, te lu'u minga mfa'a ya bengone be Canaan ;
7 a Jacob a nga bo ane ésa ba nyia be nge nga jô, a ke Paddan-Aram :
8 Ésaü a nga yene fe na, Isaac ésa wé a nji nye'e bengone be Canaan ;

9 ane Ésaü a nga ke be Ismaël, a kô'ôlane binga a nga taté bi, a beta lu'u Mahalath, ngon Ismaël mon Abraham, kale Nebajoth, a bo minga wé.
10 Ane Jacob a nga kôlô Beer-Shéba, a ke mfa'a ya Charan.
11 Ane a nga kui vôm éziñ, a bômbô wôé alu, amu jôp e dimeya ; ane a nga nyoñ ako'o da meko'o ya vôm ate, a futi de nlô si, ane a nga bômbô si a ke ôyo.
12 Ane a nga yem biyeyeme na ; abonko'o a tele si, so' é beme yôp été ; ô lô, beange be Zambe be betek, be sise' été.
13 O lô fe, Jehova a tele nye yôp, a jô na, Me ne Jehova, Zambe ya be Abraham éso wôé, a Zambe ya Isaac : si ô bô le, nje m'aye ve wo, a mvoñe bôte jôé ;
14 mvoñe bôte jôé j'aye bo ane mbulu'u ya si nyô, a w'aye mialan mfa'a jôp d'adim, a mfa'a jôp d'atôô, a mfa'a ya nord, mfa'a ya sud : meyoñe mese ya si nyô m'aye yene bibotan be wo a mvoñe bôte jôé.
15 O lô, me ne be wo, m'aye ba'ale wo vôm ase w'ake, m'aye fe bulane wo si nyô ; amu m' *a*ye ke li'i wo, akekui éyoñ me maneya bo jam me nga kate wo.
16 Ane Jacob a nga vee ôyo, a jô na, Jehova ane fo'o vôme nyô ; ve me nji yeme nalé.
17 Ane a nga ko woñ, a jô na, Za aka'a angôndô vôme di ! vana a nji bo vôm mfe ve nda Zambe, a ne ve mbé ya yôp.
18 Ane Jacob a nga kôlô si ésala tyé, a nyoñ ako' a te futi nlô si, a telé de ane akôn, a sôé mbon été yôp.
19 Ane a nga yôlé vôm ate na, Béthel : ve jôé nlam ôte e nga tate bo na Luz.
20 Ane Jacob a nga tiñeti nya atiñi na, nge Zambe a ye tabe be ma, a ba'ale me zen m'ake nyô, a ve me bidi m'aye di, a ngômesan m'aye jaé,
21 me bulane fe nda ésa wom mvo'é, a Jehova a ye bo Zambe wom,
22 wôna ako'o m'ate telé ane akône di, d'aye bo nda Zambe : a biôm bise w'aye ve ma, biôm awôm, m'aye fo'o ve wo jia.

29 1 Eyoñ éte Jacob a nga beta ke dulu dé ôsu, a kui si bôte ya jôp d'atôô.
2 Ane a nga fombô, a yen anjeñ afup été, mimbam mintomba mila mi bô de mfôm ; amu be nga bo be nyu'u mimbam anjeñ été : ako'o be nga bo be dibe' anjeñ e mbe anen.
3 Vôm ate mimbam mise mi nga bo mi sula'an : be nga feneke ako'o mbé anjeñ, a nyuu mintômba mendim, a beta dip ako'o mbé anjeñ éto jé.
4 Ane Jacob a nga jô be na, A bobojañ, mi ne bôte ya vé ? Be na, Bi ne ba ya Charan.
5 Ane a nga jô be na, Ye mi ayeme Laban mone Nachor ? Be na, Bi ayeme nye.
6 Ane a nga jô be na, Ye a ne mvo'é ? Be na, A ne mvo'é : ke ngo jé Rachel j'azu mintômba nyôlé.
7 Ane a nga jô na, Tama yenan, môs ô ngenan abui, nalé fe éyoñ binyaka bi aye sulan je é za kpwa'an : nyu'ane mintômba mendim, mi ke liti mie vom mi adi.
8 Ane be nga jô na, Bi se ngule ya bo, ve éyoñ éte mimbam mise mi maneya sulan, be feneke fe ako'o mbé anjeñ ; éyoñ éte bi wô'ô' nyuu mintômba mendim.
9 Ba be be be ngenan be kobô'ô, ane Rachel a nga zu mintômba mi ésa ; amu nye a nga bo a ba'ale mie.
10 A nga bo na, éyoñ Jacob a nga yene Rachel ngone Laban ndôme nyia, a mintômba mi Laban ndôme nyia, ane Jacob a nga ke bebé, a feneke ako'o mbé anjeñ, a nyuu mbame Laban ndôme nyia mendim.
11 Ane Jacob a nga latane Rachel anyu, a bete tyiñe yôp, a yi.
12 Ane Jacob a nga kate Rachel na, a ne monekal ésa, a ne mone Rebecca : ane a nga ke mbi a ke kate ésa wé.

13 A nga bo na, éyoñ laban a nga wô'ô foé Jacob monekale wé, a nga ke tôbane nye mbi, a wubane nye, a latane nye anyu, a ke nye nda jé. Ane a nga kate Laban foé ya mam mete mese.
14 Nde Laban a nga jô nye na, O ne fo'o ve bivese biam a minsône miam. Ane a nga tabe be nye tañ ngone jia.
15 Ane laban a nga jô Jacob na, Amu ô ne mojañ, ye ajô te w' ayiane me bo ésaé zésé ? kate'e ma, m'aye ya'ane wo jé ?
16 Laban a nga bili bengone bebaé : ntôl ô to jôé na, Léa, nyô mongô ke na, Rachel.
17 Léa a mbe mis atek ; ve Rachel a mbe abeñ asu a nyôl ése.
18 Jacob a nga nye'e Rachel ; ane a nga jô na, M'aye bo wo ésaé mimbu zañbwa amu Rachel ngo jôé é ne mongô.
19 Ane Laban a nga jô na, A ne mvaé nge m'ave wo nye, sa na m'ave nye môt mfe : tabe'e be ma.
20 Ane Jacob a nga bo ésaé mimbu zañbwa amu Rachel ; a nga yene mie ane bone melu, amu nye'an a nga nye'e nye.
21 Ane Jacob a nga jô Laban na, Va'a ma minga wom, amu melu mam me kpwaneya, m'ayiane fulane nye.
22 Nde Laban a nga sulane bôte bese ya vôm ate, a bo ésulane bidi.
23 A nga bo na, mam me ngô'é, ane a nga nyoñe Léa ngo jé, a ve nye nye ; ane ba nye be nga jô'ôbô.
24 Ane Laban a nga nyoñe Zilpa, minga a nga bo a bo'o nye bisaé, a ve nye ngo jé Léa, a bo mbo ésaé wé.
25 A nga bo na, mam me tyé, a teme na, a nto Léa ; ane a nga jô Laban na, Za aka'a avale jam w'ate bo me di ? ke me nga bo wo ésaé amu Rachel ? w'ate du'u me amu jé ?
26 Ane Laban a nga yalane na, Bi nji bi fulu éte si jangan, na, be tate ve mongô, a viane li'i mvendé.
27 Tame bi nyina melu zañbwale ma, wôna bi aye ve fe wo nyô mbok, amu ésaé w'aye beta bo me mimbu mife zañbwa.
28 Ane Jacob a nga bo nalé, a bi nye melu zañbwale mete ; ane a nga nye Rachel a bo minga wé.
29 Laban a bga nyoñe fe Bilha, minga a nga bo a bo'o nye bisaé, a ve nye ngo jé Rachel, a bo mbo ésaé wé.
30 Ane ba Rachel be nga fulane fe, ane a ga nye'e Rachel, a dañe nye'an a nga nye'e Léa, ane a nga bo fe nye ésaé mimbu mife zañbwa.
31 Ane Jehova a nga yene na, a vini Léa, ajô te a nga ve nye abum abiaé : ve Rachel a mbe nkôkôm.
32 Ane Léa a nga nyoñ abum, a biaé mona fam, a yôlé nye jôé na, Ruben : a jô na, Amu Jehova a yeneya nju'u wom ; nalé nnôme wom a ye nye'e me éyoñe ji.
33 Ane a nga beta nyoñ abum a biaé mona fam : a jô na, Amu Jehova a wô'ôya na me ne nlulup, ajô te a veya fe me mone nyô : ane a nga yôlé nye jôé na Siméon.
34 Ane a nga beta fe nyoñ abum, a biaé mona fam ; a jô na, Eyoñe jina fo'o bia nnôme wom bi aye lat, amu me biaé ya nye bo be fam bela : ajô te be nga yôlé nye jôé na, Levi.
35 Ane an nga beta nyoñ abum, a biaé mona fam : ane a nga jô na, Eyoñe ji m'aye kañe Jehova : ajô te a nga yôlé nye jôé na, Juda ; ane a nga jô'é abiaé.

30 1 Eyoñ Rachel a nga yene na, a nji biaé Jacob bon, ane Rachel a nga nyamete monyañe wé ; ane a nga jô Jacob na, Va'a me bon, nge momo, me wôé.

2 Ane Jacob a nga yaa Rachel : a jô na, O mvoo jô a jé na, me ne Zambe, nyô a nga bo te yebe na, ô biaé bon ?
3 Ane a nga jô na, Tame yen, minga a bo me ésaé nyô Bilha, kele' jô'ôbô nye ; ajô te a ye biaé mebé mame yôp, ma fe me yene bon amu nye.
4 Nalé a nga ve nye Bilha mbo ésaé wé, a lu'u nye : ane ba Jacob be nga jô'ôbô.
5 Ane Bilha a nga nyoñ abum, a biaé Jacob mona fam.
6 Eyoñ éte Rachel a nga jô na, Zambe a tyi'iya ajô dam, a wô'ôya fe tyiñe jam, a veya me mona fam : ajô te a nga yôlé nye jôé na, Dan.
7 Ane Bilha mbo ésaé Rachel a nga beta nyoñ abum, a biaé Jacob mona baa.
8 Ane Rachel a nga jô na, Beta mesiñ me nga siñe mojañ, me dañeya fe : ajô te a nga yôlé nye jôé na, Nephthali.
9 Eyoñ Léa a nga yene na, abiaé e tyi'iya nye, ane a nga nyoñe minga a bo nye ésaé Zilpa, a ve nye Jacob, a lu'u nye.
10 Ane Zilpa mbo ésaé Léa a nga biaé Jacob mona fam.
11 Ajô te Léa a nga jô na, Ma'a ! ane a nga yôlé nye jôé na, Gad.
12 Ane Zilpa mbo ésaé Léa a nga biaé Jacob mona baa.
13 Ane Léa a nga jô na, Me nto mevak ! bengon b'aye jô na, Me nto mevak : ane a nga yôlé nye jôé na, Aser.
14 Ane Ruben a nga ke fé melu b'akôane bidi, a som mbamba bibuma ya fé, a zu bie nyia wé Léa. Ane Rachel a nga jô Léa na, M'aye'elane wo na, va'a me bibuma bi mone wôé.
15 Ane a nga jô nye na, Ye ngelé jame le, ane ô maneya me wôlé nnôm ? nde ô nga ye fe beta wôlé me bibuma bi mone wom ? Ane Rachel a nga jô na, Nge nalé, wôna mia nye mi aye joô'ôbô alu ya den amu bibuma bi nyô mon.
16 Jacob a nga so afup mam me ngô'é, ane Léa a nga tôbane nye, a jô na, O bô nda jame den ; amu me kuseya fo'o wo a bibuma bi mone wom. Ajô te ba nye be nga jô'ôbô alu te.
17 Zambe a nga wô'ô Léa, ane a nga nyoñ abum, a biaé Jacob fame tane.
18 Ane Léa a nga jô na, Zambe a ya'aneya ma, amu me nga ve nnôme wom minga a bo me ésaé : ajô te a nga yôlé nye jôé na, Issacar.
19 Ane Léa a nga beta nyoñ abum, a biaé Jacob fame samane.
20 Ane Léa a nga jô na, Zambe a veya me abui ngañ ; éyoñe ji nnôme wom a ye fo'o tabe be ma, amu me biaéya nye fam ésaman : ane a nga yôlé nye jôé na, Zabulon.
21 Eyoñ melu me nga lôt, ane a nga beta biaé mona minga, a yôlé nye jôé na, Dina.
22 Ane Zambe a nga simesane Rachel, a Zambe a nga wô'ô nye, a kui nye abum.
23 Ane a nga nyoñ abum, a biaé mona fam : a jô na, Zambe a vaaya ôsone viam :
24 ane a nga yôlé nye jôé na, Joseph, a jô na, Jehova a beta'a ve me mona fam mfe.
25 A nga bo na, éyoñ éte Rachel a biaéya Joseph, ane Jacob a nga jô Laban na, Su'u ma, me ke vôme wom, a si jam.
26 Va'a me binga bam a bone bam, mbe bete me nga bo wo be ésaé, ô suu ma : amu w'ayem esaé me nga bo wo.
27 Ane Laban a nga jô nye na, Nge w'anye'e ô mvama'ane ma, tame tabe : amu me lô na, Jehova a botaneya ma amu wo.
28 A nga jô fe na, Tubu' tañ, me ya'ane wo.
29 Ane a nga jô nye na, W'ayem aval ane me nga bo wo ésaé, w'ayeme fe aval ane biyeme biôé bi nga to be ma.
30 O nga bili tyityoé éyoñ éte me ngenan te so, ve éyoñe ji é maneya fôé a bo jama biôm ; nalé fe Jehova a maneya botane wo vôm ase me nga ke : nge nalé éyoñ évé m'aye yene fe biôme ya ba'ale nda jam ?

31 Ane a nga jô na, Jé me ve wo ? Jacob na, w' aye ke me ve jôm : nge w'aye bo jame di, wôna m' aye beta ba'ale mbame wôé a kale wô.
32 M'aye kui mbame wôé ôse den, a vaa jôm ése é ne metone nyô a mebat été, a ntômba ôse ô ne évindi, a bikela bise bi ne mebat a meton : mbie bi aye bo ma'ane mam.
33 Nalé ate zôsô wom a ye liti ajô dam melu ôsu, éyoñ w' aye zu jome ma'ane mam, a yene me a mis : bikela bise bi ne te meton nge mebat, a mintômba mise mi ne te bivindi, nge mi aye koé avale jôme te be ma, wôna é ne ñwuban.
34 Ane Laban a nga jô na, M'anye'e nge é ne ngule ya bo ane w'ajô.
35 Môs ôte a nga vaa beyôm bikela be nga to minténdé nyô a mebat, a beyale bikela bese be mbe meton a mebat, jôm ése é nga to éfumulu été, a mintômba mise me mbe bivindi, ane a nga ve bie mo me bone bé ;
36 a Laban a nga kandane Jacob nté dulu melu mela zañ : ane Jacob a nga ba'ale mimbam mi Laban mi nga li'i.
37 Ane Jacob a nga nyoñe mintum mi ya nyumi bilé ya peuplier, a amandier, a platane ; a wome mie bifumulu mintendé, a bo na, éfumulu é mbe mintum été é yené'é.
38 Ane a nga telé mintum a nga wom mimbe' été, vôm mimbam mi aye yene mie, éyoñ mimbam mi azu nyu mendim ; a mi nga bo mi nyoñe' mebum éyoñ mi nga zu nyu mendim.
39 Ane mimbam mi nga nyoñe mebum vôm mintum mi nga tele, a mimbam mite minga biaé bon, be to mintendé, a meton, a mebate nyô.
40 Ane Jacob a nga kandé bone mintômba, a telé ba bese be mbe mintende nyô a bivindi mbame Laban, vôm mimbam mi aye yene be : ve a nga telé mimbam mié vôm étam, a nji fulane mie a mbame Laban.
41 A nga bo na, melu mese, ba be mbe biwôlô mbam, éyoñ be nga nyoñe mebum, Jacob a nga bôé mintum mimbe' été vôm mimbam mi aye yen, ajô te nde mi aye nyoñe mebum vôm mintum mi né ;
42 ve éyoñ mbam ô mbe atek, a nji bôé mie été : ajô te mi mi Laban mi mbe atek, a mi mi Jacob ke biwôlô.
43 Ane môt ate a nga dañe vu, a nga bili beta mimbam, a be bo bisaé, befam a binga, a bechameau a bijakas.

31 1 Ane a nga wô'ô mejô me bone be Laban, be jô'ô na, Jacob a maneya wôlé biôm bise tate a nga bili ; a nyoñeya duma di se amu biôm ésa wongan tate a nga bi.
2 Ane Jacob a nga yen asu Laban, a nlô na, de nji fe bo mfa'a wé ane é nga taté bo.
3 Ane Jehova a nga jô Jacob na, Bula'ane si beéso bôé, a be bivuvumane biôé ; a m'aye tabe be wo.
4 Ane Jacob a nga loene Rachel ba Léa be zu koé nye afup vôm mbam ô né,
5 a kate be na, Me lô asu éso wônan, de nji fe bo mfa'a wom ane é nga taté bo ; ve Zambe ya ésa wom a tabeya be ma.
6 mi ayeme fe na , me nga bo ésa wônan ésaé a ngule jam ése.
7 Nalé fe éso wônan a nga du'u ma, a kôñelane me ma'an mam mekôñelan awôm ; ve Zambe a nji me'ete na, a bo me mbia jam.
8 Nge a jô na, Ba be ne meton b'aye bo ma'ane môé ; éyoñ éte ngum mbam ô nga biaé meton : nge a jô na, Ba be ne mintendé nyô b'aye bo ma'ane môé ; éyoñ éte ngum mbam ô nga biaé ve mintendé.
9 Nalé ate Zambe a nga nyoñe biyem bi éso wônan, a ve me bie.

10 A nga bo na, melu mbam ô nga bo ô nyoñe’ mebum, me nga bete mis a yen biyeyem été, a teme na, beyôm bikela be nga ke b’ayam mbam ô nga to mintendé, a meton, a mine’e nyô.
11 Ane ange Zambe a nga kobô me biyeyeme na, A Jacob : me na, Me nyô.
12 Ane a nga jô na, Bete’e mise môé éyoñe ji, ô yen : beyôm bikela bese b’ayam mbam be ne mintendé, a meton, a mine’e nyô : amu me yeneya mam mese Laban a bo wo.
13 Me ne Zambe ya Bethél, vôm ô nga sôé mbon akok, vôm ate fe ô nga tiñeti me atiñ : kôlô’ô si éyoñe ji, ô kôlô si nyô, a bulane si ô nga bialé.
14 Ane Rachel ba léa be nga yalan a jô nye na, Ye ngap nge éjian bi ngenane bia nda tate ?
15 Ke a lô bia ane bejin ? amu a kuaneya bia, nalé fe a maneya ndamane tañe ya be bia.
16 Amu akum ese Zambe a nga nyoñe be tate e nto éndangan a di ya bone bangan : ajô te jam ese Zambe a jôya wo, bo’o de.
17 Ane Jacob a nga kôlô si, a beté bone bé a binga bé bechameau yôp ;
18 ane a nga ke biyem bié bise, a akum ese a nga kôan, biyeme ya a nga nyoñ, mbie bite a nga kôane Paddan-Aram, a kômbô ke be Isaac ésa wé si ya Canaan.
19 Eyoñ éte Laban a to ke tyi’i mintômba mié mevu : ane Rachel a nga wupe bengunemelane be ésa wé.
20 Ane Jacob a nga sôlane Laban môte ya Aram, amu a nji kate nye na, a tubeya.
21 Nalé a nga tup a biôm bié bise ; ane a nga kôlô si, a dañ Osôé, asu e lô nye zene ya nkôle Galaad.
22 Ane be nga kate Laban foé môse lale na, Jacob a tubeya.
23 Ane a nga nyoñe bobenyañ, ba be be be nga ke tôñe nye nté dulu melu zañbwa ; ane a nga kôane nye nkôle Galaad.
24 Ane Zambe a nga kui be Laban môte ya Aram biyeyem alu, a jô nye na Tabe’ ntye, te kobô Jacob mvaé nge abé.
25 Ane Laban a nga kôane Jacob. Eyoñ éte Jacob a maneye telé nda éndelé jé nkô : a Laban ba be bobenyañ be nga telé fe menda map nkôle Galaad.
26 Ane Laban a nga jô Jacob na, Jé ô nga bo ji, wo kôme sôlane ma, a bi bengone bam aval ane minkôm mi ôban ?
27 Amu jé ô nga tupetup asoé, a sôlane ma, te ya’ane ma, amu me mbe ngule ya suu wo a mevak a bia, a bôm ngom a éngombé ;
28 nalé fe ô nji me’ete na me latane bone bam a bengone bam menyu ? éyoñe ji ô boya akut.
29 Me ne fo’o ngule ya bo wo abé : ve Zambe ya éso a te kobô me alu ya den, a jô na, Tabe’ ntye, te kobô Jacob mvaé nge abé.
30 Ajô afe di, a kôsa bo ô nga yiane ke, amu ô jaéya nyamete nda éso, amu jé ô wubeya bezambe bam ?
31 Ane Jacob a nga yalan a jô Laban na, Amu me nga ko woñ : me nga jô fe na, O za wôlé me bengone bôé a ngu.
32 Bôte bese môt w’aye kôé a bili bezambe bôé, *a* ye ke nyiñ : bobejañ be tele ba, jeñe’ jôm me bili wo, ô nyoñe je. Amu Jacob a nji yeme na, Rachel nye a nga wupe be.
33 Ane Laban a nga ke nyi nda éndelé Jacob, a nda éndelé Léa, a nda éndelé be bo bisaé be binga bebaé : ve a nji yene be. Ane a nga kôlô nda éndelé Léa, a ke nyi nda éndelé Rachel.
34 Ve Rachel a nga nyoñe bengunemelane bete, a futi be éto chameau si , a tabe be yôp. Ane Laban a nga ke a bôlé biôm bise ya nda éndelé, te ke yene be. Ane a nga jô ésa wé na, A tat, te yaa me amu me se ngule ya tebe tetele

asu dôé, amu me bili mam me binga. Nalé a nga jeñe bengunemelan, te ke yene be.
36 ane Jacob a nga yaa, a kobô Laban abé : ajô te Jacob a nga kobô, a jô Laban na, Za nkoban me nge kop ? me nga bo abé vôm mbé, aka'a ngule wo tôñe me di ?
37 O maneya bôlé biôm biam bise, biôm bise ya nda jôé, ô yene za jôm été ? Bôé' je va, bobejañ a bobenyoñ be yen, be tyi' ajô zañe bia wo bebaé.
38 Mimbu mewom mebaé mi me nga to be wo ; beyale mintômba bôé a beyale bikela bôé bi nji vase mebum, nalé fe me nji di beyôme ya mimbame miôé.
39 Jôm betit be nga bi, me nji zu liti wo je ; mamien me nga ya'an ; jôm ése be nga wup alu to a môs , ô nga nyoñe je be ma.
40 A môs me nga viele a vian, avepe ke alu ; a ôyo ô nga mane me mis ; nalé me nga to.
41 Mimbu mewôm mebaé mi me nga to nda jôé ; me nga bo wo ésaé mimbu awôm a minyin amu bengone bôé bebaé, a mimbu misamane amu mbame wôé : ô nga kôñelane fe ma'ane mam minkôñelan awôm.
42 Nge te Zambe ya tate, Zambe ya Abraham, a Woñe ya Isaac, a nga to be ma, ve w'ate fo'o suu me momo éyoñe ji, te ke jôm. Zambe a yeneya nju'u wom a ésaé ya mo mam, ajô te a te lepe wo alu ya den.
43 Ane Laban a nga yalan a jô Jacob na, Bengone bete be ne bengone bam, a bone bete be ne bone bam, mimbam mite mi ne mimbam miam, a jôm ése w'ayen é ne énjam : za jam me ne ngule ya bo bengone bame den, nge bone bap be nga biaé ?
44 Eyoñe ji, bia wo, ntame bo élat ; nje é bo'o ngaa zañe bia wo.
45 Eyoñ éte Jacob a nga nyoñe akok, a telé de ane akôn.
46 Ane Jacob a nga jô bobenyañe na, Kô'ane mekok ; nalé be nge jeñe mekok, a bo me avis : vôm ate be nga di afôm avise meko' ete.
47 Ane Laban a nga yôlé de na, Jegar-Sahadutha : ve Jacob a nga yôlé de na Galed.
48 Ane Laban a nga jô na, Avise di é ne ngaa zañe bia wo môse wu. Ajô te bôt be nga loene de jôé na , Galed :
49 a Mitspa, amu a nga jô na, Jehova a mombô'ô zañe bia wo, éyoñ bi kandaneya.
50 Nge w'aye ndeñele bengone bam, nge na, w'aye dañe bengone bame yôp a lu'u binga befe, môt a nji bo bi ne va ; tame yen, ve Zambe nnye a e ngaa zañe bia wo.
59 Laban a nga jô fe Jacob na, Lôbô' avise di, lobô'ô fe akôn m'ate telé zañe bia wo.
52 Avise di e bo'o ngaa, akône di e bo'o fe ngaa, na, M' *a*ye ke dañ avise di a zu bo wo abé, nalé fe w' *a*ye ke dañe avise di a akône di a zu bo me abé.
53 Zambe ya Abraham, a Zambe ya Nachor, Zambe ya ésa wop, a tyi'i zañe bia wo. Ane Jacob a nga tiñeti a Woñe ya ésa wé Isaac.
54 Ane Jacob a nga tyi'i Zambe tit nkôl ôte , a loene bobenyañ be di bidi : nalé be nga di, a bombô nkôl alu te.
55 Tyé kpwa Laban a nga kôlô si, a latane bo be fam bé a bengone bé menyu, a botane be : ane Laban a nga kôlô, a bulane vôme wé.

32 1 Ane Jacob a nga ke zene jé, a beange be Zambe be nga tôbane nye.
2 Eyoñ Jacob a nga yene be, a nga jô na, Beta nsamba Zambe nyô : ane a nga yôlé vôm ate jôé na, Mahanaïm.
3 Ane Jacob a nga lôm minlômane ôsu be Esaü monyañ si ya Séir, fé ya Édom.

4 Ane a nga lepe be, a jô na, Avale di nde mi aye kobô tate wom Ésaü : Mbo ésaé wôé Jacob a jô na, Me mbe ntabe be Laban, me nga to be nye azukui éyoñe ji :
5 me bili beyôm binyaka, a bijakas, a mimbam, a be bo bisaé , befam a binga : ajô te me lômya tate wome foé, nde te m'aye yen mvam mise môé.
6 Ane minlôman mi nga bulane be Jacob, a jô na, Bi nga kui fo'o be Ésaü monyoñ, nalé fe a zu tôbane wo, a bili bôte mintete minyin nsamba wé.
7 Eyoñ éte Jacob a nga dañe ko woñ, a fô'ôban : ane a nga kandé bôt a nga bili, a kandé fe mimbam, bekabat, a binyaka, a bechameau, minsamba mibaé ;
8 a jô na, Nge Ésaü a ye tôbane nsamba wua, a ndamane wô, wôna nsamba w' ali'i w'aye nyiñ.
9 Ane Jacob a nga jô na, A Zambe ya ésa wom Abraham, a Zambe ya ésa wom Isaac, A Jehova, wo ô nga jô me na, Bula'ane si jôé, be bivuvumane biôé, a m'aye bo wo mvaé :
10 me nji bo aka'a môt d'ayiane nyoñ ébotan j'adañe tyôtyôé ya bibotane bise, a benya mam mese, mbie ô nga liti mbo ésaé wôé ; amu me nga dañe Jourdain nyô ve ntum ntum ; éyoñe ji me nto minsamba mibaé.
11 M'aye'elane wo na, ô nyii me mo me mojañ, mo me Ésaü : amu m'ako nye woñ, a za zu wôé ma, a benyia a bon.
12 Wo ô nga jô fe na, M'aye fo'o bo wo mvaé, a bo mvoñe bôte jôé ane nsele'e ya mañ, ñwo be se ngule ya lañ amu abui.
13 Ane a nga bômbô vôm ate alu te, ane a nga nyoñe jôme ya ve Esaü monyañ mfa'a ya biôm a nga bili :
14 beyale bikela mintete mibaé a beyôm bikela mewôm mebaé, beyale mintômba mintete mibaé a beyôm mintomba mewôm mebaé,
15 a minjejaé bechamaeu mewôm mela a bone bap, beyale binyaka mewôm menyin a beyôm binyaka awôm, beyale bijakas mewôm mebaé a bon awôm.
16 Ane a nga ve bie bebo bisaé bé mo, aval ese nsamba wé , a jô bebo bisaé bé na, Kelane me ôsu, te latane mimbam, mi li'i mefôla zañe mimbam.
17 Ane a nga lepe nyô ya ôsu na, Eyoñ Ésaü mojañe wom a ye tôbane wo, a sili wo na, O ne môte za ? w'ake ke vé ? za a ne biôm w'atindi bi ?
18 éyoñ éte w'aye jô na, Bi ne biôm bi mbo ésaé wôé Jacob ; bi ne biôm a lôm be tate wom Esaü : nalé fe émien a zu bia mvus.
19 Ane a nga lepe fe nyô baa, a nyô lale, a ba bese be nga bili mimbam, na, Avale di nde mi aye kobô Ésaü, éyoñ mi aye yene nye ;
20 mi aye fe jô na, Nalé fe, ô lô, mbo ésaé wôé Jacob a zu bia mvus. Amu a nga jô na, Me tame tune nye a jôm m'alôm ôsu ji, éyoñ éte m'aye su'ulane yen asu dé ; ndô'ôtô a ye nyoñe ma.
21 Nalé jôm a nga ve é nga ke nye ôsu : ve émien a nga bômbô nsamba bôt été alu te.
22 Ane a nga kôlô si alu te se, a nyoñe binga bé bebaé, a bebo bisaé be binga bé bebaé, a bone bé awôm a wua, a dañ abôñe Jabbok.
23 Ane a nga nyoñe be, a daa be ôsôé, a daa fe biôm bié.
24 Ane Jacob a nga li'i étam ; a môt ba nye be nga siñ akekui melende me tyé.
25 Eyoñ a nga yene na a nji dañe nye, ane a nga nambe nye ébô' akan ; ane ébô' akane Jacob é nga fô'ôsan, éyoñ ba nye be nga siñ.
26 Ane a nga jô na, su'u ma, amu tyé é nga lende. Ve a nga jô na, M' *a*ye suu wo, te yen ô za bota'ane ma.
27 Ane a nga jô nye na, Ô ne jôé na za ? nye na, Jacob.
28 Ane a nga jô na, B' *a*ye fe beta loene wo jôé na Jacob, ve Israël : amu ô suñeya mfa'a ya Zambe a bôt, ô dañeya fe.
29 Ane Jacob a nga sili nye na, M'aye'elane wo na, Kate'e me jôé dôé.

Nye na, W'asili me jôé dam amu jé ? Ane a nga botane nye vôm ate.
30 Ane Jacob a nga yôlé vôm ate na, Peniel : a jô na, Amu me yeneya Zambe asu, a ényiñe jam é nyiibaneya.
31 Jôp e nga tôô nye éyoñ a nga lôte Peniel : a nga ke a fenke akan.
32 Ajô te bone be Israël be ne te di nsise ya akan, ñwô ô bete ébô' akan, azukui môse wu : amu a nga nambe ébô' akan, nsis ô bete ébô' akane Jacob.

33 1 Ane Jacob a nga bete mis, a fombô, a teme na, Ésaü a nga zu, ba be bôte mintete minyin. Ane a nga kandé bon, a kee Léa, a Rachel, a bebo bisaé be binga bebaé, môt ase bone bé.
2 Ane a nga telé bebo biasaé be binga bebaé ba be bone bap ôsu, a Léa ba be bone bé be nga betane valé, a Rachel ba Joseph be nga tele mvus.
3 Emien a nga tate lôte be ôsu, a kumbu si me kumbu zañbwa, akekui a nga kui monyañe wé bebé. Ane Ésaü a nga ke tôbane nye mbi, a wubane nye, a kolane nye tyiñ, a latane nye anyu : be nga yi.
5 Ane a nga bete mis, a yene binga a bon ; a jô na, Beza be ne wo nsamba ba ? Nye na, Bone Zambe a nga ve mbo ésaé wôé amu mvam.
6 Eyoñ éte bebo bisaé be binga be nga kui bebé, ba be bone bap, a kumbu si.
7 Léa fe ba be bone bé be nga kui bebé, a kumbu fe si : a Joseph ba Rachel be nga su'ulane kui bebé, mbe fe be nga kumbu si.
8 Ane a nga jô na, Beta nsamba m'ate tôbane nyô a ne jé ? nye na, Amu m'ajeñ mvam mise me tate wom.
9 Ane Ésaü a nga jô na, Me bili abim d'ayiane ma, A mojañ ; tame ba'ale biôme biôé.
10Ane Jacob a nga jô na, Momo, m'aye'elane wo, nge me yeneya mvam mise môé éyoñe ji, tame nyoñe jôm m'ave wo mo mam ; amu me yeneya asu dôé aval ane môt a lô asu Zambe, nalé fe ô yeneya me mvaé.
11M'aye'elane fo'o na, nyoñe' mvean be zuya ve wo ; amu Zambe a maneya mvamane ma, nalé fe me bili abime d'ayiane ma. A nga tindi nye, ane a nga nyoñ.
12 Ane a nga jô na, Nkelan bi ake, bi tame wulu, ma m'aye tebe ôsu.
13 Ve a nga jô nye na, Tate wom a yeme na, bon be ne minte'an, nalé fe mimbam bekabat a binyaka me bili mi bili bon : nge b'aye dañe tindi mie ngume môs, wôma mibam mise mi aye wu.
14 M'aye'elane wo, A tate wom, tame ke mbo ésaé wôé ôsu : ve m'aye zu ôte'etek, aval dulu biyem a bon bi ne nsamba wom bi ne ngule ya wulu, akekui m'aye kui be tate wom Séir.
15 Ane Ésaü a nga jô na, Me tame li'i wo bôte bevo'o ya nsamba wom. Nye na, D'aye volô jé ? me tame yene mvam mise me tate wom.
16 Nalé Ésaü a nga bulane môs ôte, a ke zene ya Séir.
17 Ane Jacob a nga wulu akui Succoth, a lôñ nda, a lôñ fe biyem bié bibem : ajô te ba loene vôm ate na, Succoth.
18 Ane Jacob a nga kui mvo'é nlame ya Sichem, ô ne si ya Canaan, éyoñ a nga so Paddan-Aram ; a telé menda bindelé mé bebé nlam.
19 Ane a nga kus éfuse si, vôm a nga telé nda éndelé jé, mo me bone be Hamor, ésa Sichem, tañe bifase bi moné ntet.
20 Vôm ate a nga lôñe autel a yôlé nye na, EL-Elohé-Israël.
34 1 Dina ngone Léa, nyô Léa a nga taté biaé Jacob, a nga ke bimo be bengone ya si éte.
2 Ane Sichem mone Hamor, môte ya Hévien, évete ya si éte, a nga yene nye ; nde a nga nyoñe nye, a jô'ôbô nye, a ve nye ôson.

3 Ane Dina ngone Jacob a nga kape nye nlem, ane a nga nye'e ngon éte, a kobô ngon éte mvaé.
4 Ajô te Sichem a nga jô ésa wé Hamor na, Luku'u me ngon éte é bo minga wom.
5 Ane Jacob a nga wô'ô na, a jianeya ngo jé Diana ; éyoñ éte bone bé be nga to afup vôm binyaka bi mbe : ajô te Jacob a nga tabe évô akekui be nga so.
6 Ane Hamor ésa Sichem a nga ke be Jacob a kômbô kobô nye.
7 Ane bone be Jacob be nga so afup éyoñ bé nga wô' ajô te : bôte bete be nga wô'ô ôlun, a dañe yaa, amu a nga bo ézezam Israël été, vôm a nga jô'ôbô ngone Jacob ; avale jam de nji yiane boban.
8 Ane Hamor a nga kobô be, a jô na, Nleme mone wom Sichem w'adañ kômbô ngo jenan : m'aye'elane mia, va'ane nye je é bo minga wé.
9 nalé fe nluka'an ; va'ane bia bengone benan, mi lu'u fe bengone bangan.
10 Nde mi aye tabe be bia : si nyô j'aye bo mia zesé ; taba'ane été a kuane mebom, mi nyoñ akum été.
11 Ane Sichem a nga jô ésa wé a bobenyañe bé na, Me'etane na me yen mvam mise menan, a jôm mi aye jô ma, m'aye ve.
12 Mi kôsa ja'é abui nsuba a biôm bife yôp, m'aye ve ane mi aye jô ma ; ve va'ane me ngon éte é bo minga wom.
13 Ane bon be Jacob be nga yalane Sichem ba Hamor ésa wé a medu'an, amu a nga ndamane Dina kale jap ; be kobô'ô,
14 a jô be na, Bi se ngule ya bo jame di, na, bi ve kale jangan be môt ane te tyi'ane atye ; amu jam éte d'aye bo bia ôson.
15 Ve zene nyô bi aye me'éte mia : nge mi aye bo aval ane bia, fam ése ya be mia é tyi'ibane atye ;
16 éyoñ éte bi aye ve mia bengone bangan, a bia fe bi aye nyoñe bengone benan, bi aye tabe be mia, a bi aye bo ayoñe bôt da.
17 Ve nge mi aye bo te vô'ôlô bia, a tyi'ibane metye ; éyoñ éte bi aye nyoñ ngo jangan, a kôlô.
18 Ane Hamor ba Sichem mone Hamor be nga nye'e mejô map. Ndôman éte é nji bem a bo jam ete, amu a nga nye'e ngone Jacob ; bôte bese ya nda ésa, nye a mbe duma été.
20 Ane Hamor ba Sichem mone wé be nga ke mbé aka'a nlame wop, a kobô bôte ya nlam, a jô na,
21 Bôte ba be ne bia mvoé ; ajô te be tame tabe si nyô, a kuane mebom été ; tama yenan, si é ne abui, abim d'ayiane be ; nlu'ane bengone bap be bo binga bangan, mva'ane fe be bengone bangan.
22 Ve zene nyô bôte bete b'aye me'ete na, be tabe be bia, bi bo ayoñe da, nge fam ése ya be bia j'aye tyi'iban atye, aval ane bebien be ne ntyi'an.
23 Ke biyem biap, a akume dap, a betite bap bese bi aye bo émbiangan ? ntama me'etan ane b'ajô, ndemben b'aye tabe be bia.
24 Ane môt ase a nga lôt mbé nlam ôte a nga vô'ôlô Hamor ba Sichem mone wé ; ajô te fam ése é nga tyi'ibane atye, môt ase a nga bo a lôte' mbé nlam ôte.
25 A nga bo na, môse lale, éyoñ éte be ngenan be kone' metye, bone be Jacob bebaé, Siméon ba Lévi, bendôm be Dina, be nga to'e minkpwate mekône miap, ane be nga kui nlam a temetem, a wôé befam bese.
26 Be nga wôé fe Hamor ba Sichem mone wé a meyo me nkpwaté mekôn, a nyoñe Dina nda Sichem, ane be nga ke.
27 Ane bon be Jacob be nga kui vôm mimbim mi nga to, a sa fe nlam, amu be nga ndamane kale jap.
28 Be nga nyoñe mimbam miap, bekabat a binyaka, a bijakas biap, a jôm ése é nga to nlam, jôm ése é nga to afup ;

29 akume dap ése, a ayôme bone dap ése, a binga bap, a bi be minkôm, a sa biôm bise bi nga to nda.
30 Ane Jacob a nga jô Siméon ba Lévi na, Mi litiya me njuk, amu mi boya me jôm é ne mbia menyum be bôte ya si nyô, Becananéen a Bephérésien : amu me ne bôte tyôtyoé, ajô te bebien b'aye sulan a tebe me ngame yat, a wôé ma ; nalé m'aye jañ mamien a nda bôte jam.
31 Ve be nga jô na, Ye a yiane bo kale jangan avale ane minga bijabô ?

35 1 Ane Zambe a nga jô Jacob na, Kôlô'ô si, ô ke Béthel, a tabe wôé : ô lôñe fe Zambe autel vôm ate, nyô a nga yené be wo éyoñ ô nga mate asu Ésaü monyoñe wôé.
2 Nde Jacob a nga jô bôte ya nda jé, a ba bese be nga to be nye na, Va'ane bezambe ya meyoñe mefe be ne be mia, mi tune miabebien, a jaé mengômesane mefe :
3 nkôla'ane si, bi ke Béthel ; Vôm ate m'aye lôñe Zambe autel, nyô a nga yalane ma môs me nga tôban njuk, a tabe fe be ma zen ése me nga ke.
4 Ane be nga ve Jacob bezambe bese ya meyoñe mefe be nga to mo map été, a bimvônga be nga be'e melo ; ane Jacob a nga solé bie élé térébinthe si é mbe bebé Sichem.
5 Be nga ke dulu dap : ane woñe ya Zambe ô nga kui minlam mi nga bômane be afôla te, ajô te bôt be nji tôñe bone be Jacob.
6 Nalé Jacob a nga kui Luz, nnye ane si ya Canaan (b'aloene fe nlam ôte na Béthel), émien a bôte bese be nga to nsamba wé.
7 Ane a nga lôñ autel vôm ate, a loene vôm ate na, EL- Béthel ; amu vôm ate Zambe a nga yené be nye, éyoñ a nga mate asu monyañ.
8 Ane Débora, minga a nga bo a ba'ale Rebecca a nga wu, ane be nga jame nye soñ chêne si Béthel nké : ajô te be nga yôlé vôm ate na , Allon-Bacuth.
9 Ane Zambe a nga beta yené be Jacob, éyoñ a nga so Paddan-Aram, a botane nye.
10 Ane Zambe a nga jô nye na, Jôé dôé é ne Jacob : Jôé dôé d' *a*ye fe beta lobane na, Jacob, ve jôé dôé d'aye bo Israël : ane a nga yôlé nye jôé na, Israël.
11Ane Zambe a nga jô nye na, Me ne Zambe ya Ngul Ese ; biaé' bon, a fôé ; ayoñe bôt a nsamba meyoñ bi aye so be wo, a bejô bôt b'aye so nyôle jôé ;
12 a si me nga ve Abraham a Isaac, nje m'aye ve wo, m'aye fe ve mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo si éte.
13 Ane Zambe a nga kôlô be nye vôm ba nye be nga kobô.
14 Ane Jacob a nga bem akok vôm ba nye be nga kobô, a ko' ete e tele ane akôn : ane a nga sôé mveane binyunyui été yôp, a sôé fe mbon été.
15 Ane Jacob a nga yôlé vôm ba Zambe be nga kobô jôé na, Béthel.
16 Ane be nga kôlô Béthel a ke ; éyoñ éte Éphrata a ngenan ôbe nté ; ane Rachel a nga kô'ôlô mie, a bo ayaé ya biaé.
17 A nga bo na, éyoñ a nga yene nju'u ya biaé, mbialé a nga jô nye na, Te ko woñ ; amu éyoñe ji w'aye bi mona fam mfe.
18 A nga bo fe na, éyoñ a nga tate je'elan (amu a nga wu), a nga yôlé nye jôé na, Ben-Oni : ve ésa a nga yôlé nye Benjamin.
19 Nalé Rachel a nga wu, a jambane soñ zen ya Éphrata (e ne na, Bethléhem).
20 Ane Jacob a nga telé akôn soñe jé : akôn ete e ne Akône ya soñe Rachel azukui môse wu.
21 Ane Israël a nga ke ôsu, a telé nda éndelé jé ôlem Éder yat.
22 A nga bo na , melu Israël a nga to si éte, Ruben a nga ke jô'ôbô Bilha, minga ésa ba nye be mbe te nya nlu'ane ; ane Israël a nga wô'ô ajô te.
Bone be Jacob be mbe awôm a bebbaé :

23 bone be Léa : Ruben, ntôle mon Jacob, a Siméon, a Lévi, a Juda, a Issacar, a Zabulon ;
24 bone be Rachel : Joseph a Benjamin ;
25 bone be Bilha, mbo ésaé Rachel : Dan a Néphtatali ;
26 a bone be Zilpa, mbo ésaé Léa : Gad a Aser : mbe be ne bon Jacob a nga biaé, a to Paddan-Haram.
27 Ane Jacob a nga kui be Isaac ésa wé Mamré, mfa'a Kirjath-Arba (b'aloene fe na, Hébron), vôm Abraham ba Isaac be nga bo be tabe'e.
28 Melu me Isaac me mbe mimbu ntet wua a mewôm mwom.
29 Ane Nsisim ô nga kôlô be Isaac, ane a nga wu, a ke be bôte bé, a to nnôme môt, a nga jaé tabe melu abui : ane Esaü ba Jacob bo be fam bé be nga jame nye soñ.

36 1 Mina mi ne miaé mi Ésaü (a ne fe na , Édom).
2 Ésaü a nga lu'u binga bé be bengone ya Canaan : Ada ngon Élon mone Héthien, Oholibama ngon Ana, ngone Tsibeon mone Hévien,
3 a Basmath ngon Ismaël, kale Nebajoth.
4 Ane Ada a nga biaé Ésaü Eliphaz ; a Basmath a nga biaé Réuel ;
5 a Oholibama a nga biaé Jéusch, a Jaelem, a Koré : balé be ne bone be Ésaü, ba a nga biaé si ya Canaan.
6 Ane Ésaü a nga nyoñe binga bé, a bo be fam bé, a bengone bé, a bôte bese ya nda jé, a binyaka bié, a biyem bié bise, a biôm bise a nga bili, mbie a nga bôndé si ya Canaan ; a kandane monyañe wé Jacob a ke si fe.
7 Be nji bo ngule ya tabe vôme wua, amu akume dap e nga dañ abui ; si be mbe mintabe te ke jibi be amu biyeme biap.
8 Ajô te Ésaü a nga ke tabe nkôle Seir : Ésaü a ne na Édom.
9 Mina mi ne miaé mi Ésaü, ésa bôte ya Édom nkôle Seir :
10 môé me bone be Ésaü mme ma : Éliphaz mon Ada nga Ésaü, Réuel mone Basmath nga Ésaü.
11 Bone be Éliphaz be mbe na : Théman, Omar, Tsépho, a Gaetham, a Kenaz.
12 Thimna a nga to minga Éliphaz mon Ésaü ba nye be mbe te nya nlu'uane ; nnye a nga biaé Éliphaz Amalek : balé be ne bone be Ada, nga Ésaü.
13 Bone be Réuel be ne na : Nahath, a Zérach, Schamma, a Mizza : balé be ne bone be Basmath, nga Ésaü.
14 Bana be mbe bone be Oholibama, ngon Ana, ngone Tsibeon, nga Ésaü : nye a nga biaé Ésaü Jéusch, a Jealam, a Koré.
15 Bivete ya bone be Ésaü bi ne na : bone be Éliphaz ntôle mon Ésaü : Théman évet, Omar évet, Tsepho évet, Kenaz évet,
16 Koré évet, Gaetham évet, Amalek évet : bili bite bi ne bivet bi nga so be Éliphaz si ya Édom ; be ne bone be Ada.
17 Bana be ne bone be Réuel, mon Ésaü : Nahath évet, Zérach évet, Schamma évet, Mizza évet : bili bite bi ne bivet bi nga so be Réuel si ya Édom ; be ne bone be Basmath, nga Ésaü.
18 Bana be ne bone be Oholibama nga Ésaü : Jéusch évet, Jaelam évet, Koré évet : bili bite bi ne bivet bi nga so be Oholibama ngon Ana, nga Ésaü.
19 Balé bete be ne bone be Ésaü, a bivete ya été : a ne fe na, Édom.
20 Bone be Seir mone Horien, bôt be nga to si éte, be ne na : Lothan, a Schobal, a Tsibeon, a Ana,
21 a Dischon, a Ester, a Dischan : bili bi ne bivet bi nga so Behorien, bone be Seir, si ya Édom.
22 Bone be Lothan be mbe na, Hori ba Hémam ; a kale Lothan é mbe Thimna.
23 Bana be ne bone be Schobal : Alvan, a Manahath, a Ebal, Schepho, a Onam.

24 Bana be ne bone be Tsibeon : Ajja ba Ana ; Ana ate a ne nyô a nga som menjeñe mendim meyôñ fé été, éyoñ a nga ba'ale bijakase bi Tsibeon ésa wé.
25 Bana be ne bone be Ana : Dischon ba Oholibama ngon Ana.
26 Bana be ne bone be Dischon : Hemdan, a Eschban, a Jithran, a keran.
27 Bana be ne bone be Ester : Bilhan, a Zaavan, a Akan.
28 Bana be ne bone be Dischan : Uts ba Aran.
29 Bina bi ne bivet bi nga so Behorien : Lothan évet, Schobal évet, Tsibeon évet, Ana évet,
30 Dischon évet, Etser évet, Dischan évet : bili bite bi ne bivet bi nga so Behorien, bi bi nga to bivet si ya Séir.
31 Bana be ne bejô bôt be nga jôô si ya Édom, éyoñ éte môt a za bo'o njô bôt be bone be Israël.
32 Béla mone Beor a nga jôô Édom : nlame wé ô mbe jôé na, Dinhaba.
33 Ane Béla a nga wu, a Jobab mone Zérach, môte ya Botsra, a nga jôô bôt éto jé.
34 Ane Jobab a nga wu, a Huscham môte ya si ya Bethémanite a nga jôô bôt éto jé.
35 Ane Huscham a nga wu, a Hadad mone Bedad, nyô a nga bôé Madian fé ya Moab, a nga jôô bôt éto jé : nlame wôé ô mbe jôé na, Avith.
36 Ane Hadad a nga wu, a Samla môte ya Masréka a nga jôô bôt éto jé.
37 Ane Samla a nga wu, a Saül môte ya Rehoboth ya mfôm Osôé a nga jôô bôt éto jé.
38 Ane Saül a nga wu, a Baal-Hanan mon Acbor a nga jôô bôt éto jé.
39 Ane Baal-Hanan mon Acbor a nga wu, a Hadar a nga jôô bôt éto jé : nlame wé ô mbe jôé na, Pau ; a minga wé a to jôé na, Mehéthabeel, ngone Mathred, ngone Mézahad.
40 Mana me ne môé bivet bi nga so be Ésaü, aval ane menda me bôte map me né, aval ane bito biap bi né, avale fe ane môé map me né : Thimna évet, Alva évet, Jethet évet,
41 Oholibama évet, Éla évet, Pinon évet,
42 Kenaz évet, Théman évet, Mibtsar évet,
43 Magdiel évet, Iram évet : bili bite bi ne bivete ya Édom, aval ane bitaba'a biap bi né, si be nga bili. Ésaü, ésa bôte ya Édom, nnye le.

37 1 Jacob a nga tabe si ya ésa wé a nga to ntabe, si ya Canaan.
2 Mi mi ne miaé mi Jacob. Joseph, éyoñ éte a to mimbu awôm a zañbwa, a nga ba'ale mbam ba be bobenyañe bé ; a mbe ndôman, ba be bone be Bilha , a bone be Zilpa, binga be ésa wé : ane Joseph a nga zu mbia foé be ésa wop ajô dap.
3 Israël a nga nye'e Joseph a dañe nye'an a nga nye'e bone bé bese amu a mbe mona nnôm : ane a nga bo nye éwoman é mbe nyôle mevale meva.
4 Ane bobenyañ be nga yene na ésa wop a nye'e nye a dañe nye'an a nga nye'e bobenyañe bé bese ; ajô te be nga siñe nye, te fe ngule ya beta kobô nye mvo'é.
5 Ane Joseph a nga yem biyeyem, a kate bie bobenyañ : ajô te be nga dañe beta siñe nye.
6 Ane a nga jô be na, M'aye'elane mia, tama vô'ôlane biyeyem m'ate yem :
7 bi mbe na, bi nga dutu mimbom bidi afup, a teme na, mbome wom ô nga kôlô si, a tebe fe tetele ; ane mimbom mienan mi nga zu bôman, a kumbu si a kañ mbome wom.
8 Ane bobenyañ be nga jô nye na, Ye wo w'aye fo'o jôô bia ? ye wo ye fo'o bo njô bôte wongan ? Ane be nga beta dañe siñe nye amu biyeyeme bié, a mejô mé.

9 Ane a nga beta yem biyeyem bife, a kañete bie bobenyañ, a jô na, Tama yenan, m’ate yem biyeyem bife ; a nga bo na, jôp a ngon a ateté awôm a via bi nga kumbu si a kañe ma.
10 Ane a nga kate bie ésa ba be bobenyañ ; nde ésa a nga komekane nye, a jô na, Za aka’a biyeyem ô yemeya di ? Ye bia nyua a bobenyoñ bi aye fo’o buti mesu si a kañe wo ?
11 Ane bobenyañ be nga sengane nye ; ve ésa a nga ba’ale njôan ôte nlem.
12 Ane bobenyañe bé be nga ke ba’ale biyem bi ésa wop Sichem.
13 Ane Israël a nga jô Joseph na, Ke bobenyoñ b’aba’ale biyem Sichem ? za’a me lôme wo vôm be né. Ane a nga jô nye na, Me nyô.
14 Ane a nga jô nye na, Tame ke éyoñe ji, ô fombô nge bobenyoñ ba be biyem be ne mvo’é ; ô beta zu kate ma. Nalé a nga lôme nye a kôlô nje’ese ya Hébron, ane a nga kui Sichem.
15 Ane môt éziñ a nga koé nye, ô lô, a ke a ndeñ afup afup : ane môt ate a nga sili nye, a jô na, W’ajeñe jé ?
16 Nye na, M’ajeñe bobejañ : tame kate me vôm b’ aba’ale mbam.
17 Ane môt ate a nga jô na, Be kôlôya va ; amu me nga wô’ô be jô’ô na, Nkelane Dothan. Ane Joseph a nga ke a tôñe bobenyañ, a koé be Dothan.
18 Eyoñ be nga yene nye a za’a ôyap, te yen a za kui’ be bebé, be nga bôndé fe’ ane b’aye wôé nye.
19 Ane bebiene bebien be nga jô na, Tama yenan, mie biyeyem ate a nga zu.
20 Ajô te, nkelan éyoñe ji, bi wôé nye, a wua nye ébé éziñ été, nde bi aye jô na, Mbia tit a diya nye : bi tame yen ane biyeyeme bié bi aye bo.
21 Ane Ruben a nga wô’ ajô te, ane a nga nyi’i nye mo map, a jô na, Bi nji yiane wôé nye.
22 Ruben a nga jô fe be na, Te kulane metyi ; wu’ane nye ébé é ne fé ji, ve te biane nye mbia mbian : amu a nga kômbô nyii nye mo map, a bulane nye be ésa wé.
23 A nga bo na, éyoñ Joseph a nga kui be bobenyañ, be nga vaa Joseph éwoman, éwoman a nga be’e é mbe nyôle mevale meva ;
24 be nga bi fe nye, a wua nye ébé été : ébé éte é mbe te ke jôm été, mendim me nji bo été.
25 Ane be nga tabe si, a di bidi : ane be nga bete mis a lôbô, a teme na, nsamba bôte ya Ismaël ô so’o Galaad, bechameau bap be be’e meyemete me mbe mbamba menyum, a baume, a myrrhe, ô nga ke biôm bite Égypte.
26 Ane Juda a nga jô bobenyañe na, Za mvaé é ne été, nge bi aye wôé mojañe wongan, a solé metyi mé ?
27 Ntama kuane nye be bôte ya Ismaël, mo mangan me bo te wôé nye ; amu ane mojañe wongan, a minsône miangan. Ane bobenyañ be nga vô’ôlô nye.
28 Bôte ya Madian be nga lôt, be to bekuan abom ; ane be nga dutu Joseph, a vaa nye ébé, a kuane Joseph be bôte ya Ismaël, tañe bifas bi argent mewôm mebaé. Ane be nga ke Joseph Égypte.
29 Ane Ruben a nga bulane mfa’a ya ébé ; te ke koé Joseph ébé été ; ane a nga nyap ngômesane jé.
30 Ane a nga bulane be bobenyañe bé, a jô na, Mongô ane momo ; a mfa’a wom, m’aye ke vé ?
31 Ane be nga nyoñ éwomane Joseph, a wôé nnôm ékela, a dup éwoman éte metyi été ;
32 a lôm éwoman é mbe nyôle mevale meva, a ke je be ésa wop, a jô na, Bi someya jôme ji : yemek, nge é ne éwoman nyo mon, nge momo.
33 Ane a nga yeme je, a jô na, E ne éwomane mone wom ; mbia tit a maneya di nye ; te ke fe bisô na, Joseph a nto nyabane bifuse bifus.

34 Ane Jacob a nga nyap ngômesane jé, a jaé nkuta angeteñ, a yi mone wé abui melu.
35 Bo be fam bé bese a bengone bé bese be nga kôlô si be kômbô'ô volô nye nlem ; ve a nga bene volôban nlem ; ve jô na, Amu m'aye ke Sheol be mone wom, me yiik. Ane ésa wé a nga yi nye.
36 Ane Bemadianite be nga kuane nye Égypte be Potiphar, évete Pharaon, a to évet nsamba w' aba'ale njô bôte.

38 1 A nga bo na, melu mete, Juda a nga kôlô vôm bobenyañ be nga to, a yale be môt éziñ ya Adullam, a to jôé na Hira.
2 Vôm ate Juda a nga yen ngone mone Canaanéen éziñ é to jôé na , Schua ; ane a nga nyoñe je, a jô'ôbô Je.
3 Ane é nga nyoñ abum, a biaé mona fam ; ane é nga yôlé nye jôé na , Er.
4 Ane é nga beta nyoñ abum, a biaé mona fam ; ane nyia a nga yôlé nye jôé na , Onan.
5 Ane a nga beta biaé mona fam, a yôlé nye jôé na, Schéla : Juda a to Czib, éyoñ a nga biaé nye.
6 Ane Juda a nga lu'u Er ntôle mone wé, minga , a to jôé na, Tamar.
7 Ve Er, ntôle mon Juda a mbe abé mis me Jehova ; ajô te Jehova a nga wôé nye.
8 Ane Juda a nga jô Onan na , Kele' jô'ôbô nga monyoñ, ô bo nye ane ndima nnôm j'ayiane bo, a fôlô monyoñ mvoñ.
9 Ve Onan a nga yeme na mvoñ éte j'aye ke bo énjé ; nde a nga bo na, éyoñ a nga jô'ôbô nga monyañ, a nga sôé biôm bi fame si, a za fôlô monyañ mvoñ.
10 Jam a nga bo é mbe abé mise me Jehova : ane a nga wôé fe nye.
11 Eyoñ éte Juda a nga jô Tamar mbome wé na, Tame tabe nkus nda éso, akekui Schéla mone wom a ye bo nya môtô ; amu a nga jô na, Nnye fe a za wu, aval ane bobenyañ. Ane Tamar a nga tabe jañe dé.
12 Eyoñ melu me nga lôt, ngone Schua, nga Juda, a nga wu ; éyoñ nlem ô nga voé Juda, ane a nga ke Thimna be bôte bé be nga tyi'i mintômba mevu, ba mvôé jé Hira, môte ya Adullam, be nga ke.
13 Ane be nga kate Tamar na, Tame yen, nyô ntyi a ke Thimna, a ke tyi'i mintômba mié mevu.
14 Ane a nga vaa ngômesane nkus nyô, a buti éndelé asu, a jaé fe nya ngômesane, ane a nga ke tabe si mbé aka' Énaïm, nlam ôte ô ne zene j'ake Thimna ; amu a nga yene na, Schéla a nto nya môtô, ve be nji ve nye a lu'u nye.
15 Eyoñ Juda a nga yene nye, a nga si'a ko na, ane minga bijabô ; amu a nga buti asu dé.
16 Ane a nga yale vôm a nga to zene yôp, a jô na, M'aye'elane wo, kañese'e na, me zu jô'ôbô wo : amu a nji yeme na, ane mbome wé. Nye na, W'aye ve me za jômô, w'azu be ma ?
17 Ane a nga jô na, M'aye lôme wo mon ékela ya mbam. Nye na, Ye w'aye li'i me éban ? akekui w'aye lôme nye ?
18 Ane a nga jô na, Za jom m'aye li'i wo éban ? Nye na, Elondo jôé, a nsinga, a ntum ô bili mo. Ane a nga ve nye bie, a jô'ôbô nye, ane a nga nyoñ abum be nye.
19 Ane a nga kôlô si a ke, a vaa éndelé é nga buti asu dé, a beta jaé ngomesane nkus.
20 Ane Juda a nga lôme mon ékela a mvôé jé môte ya Adullam, a kôté nye éban mo me minga : ve a nji koé nye.
21 Nde a nga sili befame ya vôm ate na, Minga bijabô a nga to Énaïm mfôme zen, a ne vé ? Be na, Minga bijabô a nji tame bo mu.

22 Ane a nga bulane be Juda, a jô na, Me nji koé nye; nalé fe befame ya vôm ate
be nga jô na, Minga bijabô a nji tame bo mu.
23 Ane Juda a nga jô na, A ba'ale'e bie, bi za nyoñ ôson : ô lô, me nga lôme nye
mon ékela nyô, ve ô nji koé nye.
24 Eyoñ ngon éla é nga lôt, be nga kate Juda na, Tamar nyo mbom a boya
ézezam ; nalé fe a nto abum a bijabô. Ane Juda a nga jô na, Kula'ane nye
atan, be di'i nye nduan.
25 Eyoñ be nga kuli nye atan, ane a nga lôme môt be ntyi wé, a jô na, Fam é ne
biôme bi, nje é nga ve me abum : a nga jô fe na, Fombô'ô, m'aye'elane wo,
za ane biôme bi, élondo, a minsinga, a ntum.
26 Ane Juda a nga meme bie, a jô na, Nnye a boya zôsô a dañe ma, amu me nji
ve nye Schéla mone wom. Ba nye be nji fe beta fulane éyoñ éfe.
27 A nga bo na éyoñ a nga kô'ôlô mie, a teme na, mimbias mi nto nye abum.
28 Nde a nga bo na, éyoñ a nga kô'ôlô mie, wua ô nga kuli wo atan : ane mbialé
a nga tiñeti nye évele nkole wo, a jô na, Nnyina nye a taté kui.
29 A nga bo na, éyoñ a nga dutu wo wé mvus, monyañ a nga viane kui : ane a
nga jô na, Amu jé w'ate nete womiene zen ? ajô te be nga yôlé nye na, Pérets.
30 Ane monyañ a nga su'ulane bialé, nyô évele nkol é nga tii wo : nnye be nga
yôlé na Zérach.

39 1 Ane be nga ke Joseph Egypte ; ane Potiphar, mon Égyptien, évet Pharaon,
a to évet nsamba w'aba'ale njô bôt, a nga kuse nye mo Beismaélite, ba be nga
ke nye wôé.
2 Jehova a nga to be Joseph, mam mé mese ve ke ôsu ; ane a nga tabe nda ésa
wé mon Égyptien.
3 Ane ésa wé a nga yene na, Jehova a to be nye, a yene fe na, Jehova a volô nye
mam mé mese me ke ôsu.
4 Ane Joseph a nga yene mvam mise mé, a bo nye bisaé : ane a nga telé nye
njôô nda jé, a ve nye biôm bise a nga bili, a ba'ale bie.
5 A nga bo na, ataté éyoñ a nga telé nye njôô nda jé, a biôm bise a nga bili,
Jehova a nga botane nda môte ya Égyptien ate amu Joseph ; ébotane Jehova
é nga zu biôm bise a nga bili, nda été a mefup.
6 Ane a nga li'i mam mese a nga bili mo me Joseph ; a nji fe yem jôm a nga bili,
ve bidi a nga bo a ja'ak. Joseph a nga to abeñ a mbama nyô.
7 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga lôt, mise me nga ésa wé me nga ke nye
be Joseph ; ane a nga jô na, jô'ôbô ma.
8 Ve a nga ben, a jô nga ésa wé na, Tame yen, ésa wom a nji yeme biôm me bili
nda, nalé fe a veya biôm bise a bili mo mam :
9 a nji dañe me nda nyô ; nalé fe a nji kame me jôme ya été ve wo, amu ô ne
minga wé : me ne ngule ya bo beta mbia jame nyina aya, a bo Zambe abé ?
10 A nga bo na, éyoñ a nga bo a kobô'ô joseph nalé melu mese, a nji kañese nye
na, ba nye be bômbô to énoñ, nge tabe nye bebé.
11 A nga bo na, bebé éyoñ éte, a nga ke bo ésaé jé nda ; fame fe ya bebo bisaé
é nji bo été.
12 Ane a nga bi nye éndelé, a jô na, Jô'ôbô,ô ma : ane a nga jô'é éndelé mo mé,
ve mate, a kôlô.
13 A nga bo na, éyoñ a nga yene na, a li'iya endelé mo mé, a mate,
14 a nga loene befame ya nda jé, a jô be na, Tama yenan, a zuya bia mone Hébreu
va a kômbô kpwe'ele bia : a te zu be ma a kômbô jô'ôbô ma, ve m'ate yône
tyiñe yôp ;
15 a te bo na, éyoñ a te wô' ane m'abete tyiñ a yôn, ane a te viane li'i éndelé é bô
me mfôm, ve mate, a kôlô.

16 Ane a nga naan éndelé éte, akekui ésa wé a nga so.
17 Ane a nga kate nye mejô mete, a jô na, Mone Hébreu, mbo ésaé, nyô ô nga zu ve bia, a te zu be ma a kômbô kpwe'ele ma :
18 a te bo na, éyoñ m'ate bete tyiñ a yôn, a te viane li' éndelé jé é bô me mfôm, a mate.
19 A nga bo na, éyoñ ésa wé a nga wô'ô mejô me minga wé, mme a nga kate nye na, Avale di mbo ésaé wôé a te bo ma ; a nga yaa.
20 Ane ésa Joseph a nga bi nye, a futi nye nda mimbôk, vôm mimbô'ô' mi njô bôt mi nga vaa : nalé a nga to nda mimbô'ô wôé.
21 Ve Jehova a nga tabe be Joseph, a mvamane nye, a liti nye mvam mise me mba'ale nda mimbôk.
22 Ane mba'ale nda mimbôk a nga kee Joseph mimbô'ô mise mi mbe nda mimbôk, a ba'ale mie ; a mam mese me nga bo wôé, nnye a nga bo me.
23 Mba'ale nda mimbôk a nji fe fombô jam Joseph a nga ba'ale, amu Jehova a nga to be nye ; a mam a nga bo, me nga ke ôsu amu Jehova.

40 1 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, évete bidi njô bôte ya Égypte ba mbupe bidi be nga bo ésa wop njô bôte ya Égypte jam a nga vini.
2 Ane Pharaon a nga yaa bebo bisaé bé bete bebaé, évete bebo bisaé bidi, a évete bebupe bidi.
3 Ane a nga futi be nda évet nsamba w'aba'ale njô bôt, nda mimbô' été, vôm Joseph a nga vaa.
4 Ane évet nsamba w'aba'ale njô bôt éte é nga ve be mo me Joseph, ane a nga ba'ale be : ane be nga vambe nté éziñ.
5 Ane bebaane be nga yem biyeyem, môt ase a yem biyeyeme bié, alu da, môt ase ane biyeyeme bié bi akuluban, évete bidi ba mbupe bidi be njô bôte ya Égypte, be nga vaa nda mimbôk.
6 Ane Joseph a nga ke vôm be nga to mam me tyé, a yene be, a koé na, be nto biyôé.
7 Ane a nga sili bivete bi Pharaon bite, bi ba be be be nga vaa nda ésa wé, na, Mi adañe tabe biyôé den amu jé ?
8 Ane be nga jô nye na, Bi ate yem biyeyem, te ke môt ane ngule ya kuli bia bie. Ane Joseph a nga jô be na, Ke minkulane biyeyem bi ne jôme Zambe ? m'aye'elane mia na, katane me bie.
9 Ane évet bebo bisaé bidi é nga kañete Joseph biyeyeme bié, a jô nye na, O lô, éyoñ m'ate yem biyeyem, ndik ô to ma ôsu :
10 ndi' ôte ô to mefase mela : ô to aval ane w'akui bisôsoñ, sam é kui fe été ; bisañe ya été bi kôme fe bo bitôtôlô a vé :
11 me mbili fe élaé Pharaon mo ; me nyoñe' bibuma, me miate' bie élaé Pharaon, a ke Pharaon élaé mo.
12 Ane Joseph a nga jô nye na, Biyeyeme biôé bi asu'ulane na : mefase mete mela me ne melu mela ;
13 te yen melu mela mete me za kpwa'an, Pharaon a ye bete nlô wôé yôp, a bulane wo éto jôé : nalé w'aye ve Pharaon élaé mo, ane ô nga bo ô bo'ok éyoñ ô nga to évete bidi jé.
14 Ve m'aye'elane wo na, ô simesa'ane ma éyoñ w'aye tabe mvo'é, a mvamane ma, a kate fe Pharaon ajô dam, a vaa me nda nyô :
15 amu be nga wupe fo'o me si ya Behébreu : vana fe me nji bo jam b'ayiane futi me de nda mimbôk.
16 Eyoñ évete bebupe bidi é nga yene na, nkulan ô nga su'ulan mvaé, a nga jô Joseph na, Me fe m'ate yem biyeyem, ô lô, me be'e bikôkô bifumulu bi fembé bila nlô :

17 mimbubane bidi mevale meva, Pharaon a ye di, mi to ékôkô ya yôp ; anon ve
zu di bidi bite ékôkô é bete me nlô.
18 Ane Joseph a nga yalan a jô na, biyeyeme biôé bi asu'ulane na : bikôkô bila bi
ne melu mela ;
19 te yen melu mela mete me za kpwa'an, Pharaon a ye bete nlô wôé yôp, a vaa
wô, a tyélé wo élé yôp ; a anon d'aye zu di minsône miôé.
20 A nga bo na, môse lale, môs abialé Pharaon ô nga kpwan, a nga yam bebo
bisaé bé bese bidi : ane a nga bete évete bebo bisaé bidi nlô yôp a bete fe
évete bebupe bidi nlô yôp, bebo bisaé bese be to.
21 Ane a nga beta bulan évete bebo bisaé bidi éto évete jé ; a bo a beta'a kee
Pharaon élaé mo :
22 ve a nga tyélé évete bebupe bidi yôp : aval ane Joseph a nga kulu be.
23 A kôsa bo nalé, évete bebo bisaé bidi é nji simesane Joseph, ve vuane nye.

41 1 A nga bo na, éyoñ benya mimbu mibaé mi nga lôt, Pharaon a nga yem
biyeyem : ô lô, a ntele mfôm ôsôé.
2 A teme na, beyale binyaka zañbwa be so' ôsôé été, be to mvo'é a avem; be nga
ke b'adi bilo'o ya mfôm ôsôé.
3 A teme na, beyale binyaka befe zañbwa be nga so ôsôé été, be tôñe be, be to
abé a minkôt, ba be beyale binyaka bevok be nga tele nsa' ôsôé.
4 Ane beyale binyaka be mbe abé a minkôt be nga di beyale binyaka be mbe
mvo'é a avem. Ane Pharaon a nga vee ôyo.
5 Ane Pharaon a nga ke ôyo, a beta yem biyeyem ayeme baa : ô lô, fône zañbwa
é kui' ékumba'a jia, é to mindu a mvaé.
6 A teme na, fône zañbwa, é to minkôt a ndaman amu évuñulu ya mfa'a ya jôp
d'atôô, é nga kui fe été.
7 Ane minkôte mi fône mite mi nga mine fône zañbwa é mbe mindu a mvaé. Ane
Pharaon a nga vee ôyo, a yeme na, ajô te e ne biyeyem.
8 A nga bo na, éyoñ tyé é nga lende, nlem ô nga ndeñele nye ; ajô te a nga lôme
be ke loene mingengañe mise ya Égypte, a beyeme mam bese ya été : ane
Pharaon a nga kañete be biyeyme bié : ve te ke môt a nga bo ngule ya kulu
bie Pharaon.
9 Eyoñ éte évete bebo bisaé bidi é nga kobô Pharaon, a jô na, M'asimesane fo'o
minkobane miam môse wu :
10 Pharaon a nga yaa bebo bisaé bé, a futi me mimbôk nda évet nsamba w'aba'ale
njô bôt, mamien a évete bebupe bidi :
11 ane bia nye bi nga yem biyeym alu da ; bi nga yem biyeyem, môt ase ane
biyeyem bié bi asu'ulan.
12 Ndôman é mbe fe été vôm bi nga to, mone Hébreu, mbo ésaé évet nsamba
w'aba'ale njo bôt ; bi nga kañete nye, ane a nga kulu bia biyeyeme biangan ;
a nga kulu môt ase aval ane biyeyeme bié bi né.
13 A nga bo na, aval ane a nga kulu bia, aval ete e nga bo ; ma, a nga bulan éto
jam, a nyô mbok a nga tyelé yôp.
14 Eyoñ éte Pharaon a nga lôme môt a ke leone Joseph, ane be nga jia vaa nye
nda mimbôk : ane a nga tyeñe ze a jaé ngômesane fe, a zu vôm Pharaon a
nga to.
15 Ane Pharaon a nga jô Joseph na, M'ate yem biyeyem, te ke môt ane ngule ya
kulu bie : nde m'ate wô'ô be jô' ajô dôé na, éyoñ w'awô'ô nkañete biyeyem,
ô ne ngule ya kulu bie.
16 Ane Joseph a nga yalane Pharaon, a jô na, Sa ma me ne ajô te : Zambe nnye
a ye ve Pharaon éyalane ya mvo'e.
17 Ane Pharaon a nga jô Joseph na, M'ate yem biyeyem, ô lô, me ntele nsa' ôsôé :

18 a teme na, beyale binyaka zañbwa be so’ ôsôé été, be to avem a mvo’é : be ke b’adi bilo’o ya mfôm ôsôé :
19 a teme na, beyale binyaka befe zañbwa be so’ ôsôé été, be tôñe be, be to abé a étua minkôt, a bivese bives, aval abé te me nji tame yene de si ya Égypte :
20 beyale binyaka be to minkôt a abé ve viane di beyale binyaka ya ôsu zañbwa be to avem :
21 éyoñ be maneya di be, môt *a* ye ke yeme na be diya be : ve beta su’ulan ve minkôte minkôt, aval ane b’ate taté tabe. Ane m’ate vee ôyo.
22 Ane m’ate yem biyeyem, ô lô, fône zañbwa é kui’ ékumba’a jia, é to mindu a mvaé :
23 a teme na, fône zañbwa, mimvielan, a minkôt, a ndaman amu évuñulu ya mfa’a jôp d’atôô, é kui fe été :
24 minkôte mi fône mite ve viane min mbamba be fône zañbwa ; m’ate kañete bie mingengañ ; ve te ke môt a to ngule ya kulu me bie.
25 Ane Joseph a nga jô Pharaon na, biyeyem bi Pharaon bi ne jame da : Zambe a maneya liti Pharaon jam a ye bo.
26 Mbamba beyale binyaka zañbwa be ne mimbu zañbwa : biyeym bite ; a mbamba be fône zañbwa be ne fe mimbu zañbwa : biyeyem bite bi ne jame da.
27 A beyale binyaka be mbe minkôt a abé zañbwa be nga tôñe be be ne mimbu zañbwa, nalé fe fône zañbwa é mbe minkele’ minkelek a ndaman amu évuñulu ya mfa’a jôp d’atôô ; mi aye bo mimbu mfumbale ya zaé zañbwa.
28 am me ndôme jô Pharaon nde ete di : Zambe a maneya liti Pharaon jam a ye bo.
29 O lô, mimbu ya beta afok zañbwa mi aye bo si se ya Égypte :
30 éyoñ mimbu mite mi aye lôt, wôna mimbu mfumbale ya zaé zañbwa mi aye bo ; ajô te bôt b’aye vuan afo’ ete se si ya Égypte ; a mfumbalé ya zaé a ye ndamane si ;
31 afo’ ete bôt b’*a*ye fe de yem si éte, amu mfumbalé ya zaé a tôñ ; amu a ye dañe bo abé.
32 Jam Pharaon a nga yem biyeyem meyem mebaé e ne na, amu Zambe émien a kômeya ajô te, nalé fe Zambe a ye ji’a bo de.
33 Nde Pharaon a tame jeñe môt a ne fek a yeme fe mam, a telé nye njôô si ya Égypte.
34 Pharaon a tame bo nalé, wôna nnye a ye telé bivet bi ajôô si, a kape bidi ya Égypte mengap metan, a nyoñe jia, mimbu ya afo’o mite zañbwa.
35 Be tame kôane bidi bise ya mbambe mimbu mi azu mite, a naane bidi bite be Pharaon, bi bo bidi ya minlam, a be ba’ale bie.
36 A bidi bite bi aye bo jôme ya ba’ale si mimbu zañbwale ya mfumbale ya zaé, mi aye so si ya Égypte ; si é za ndaman amu mfumbale ya zaé.
37 Ane jam ete e mbe mvaé mise me Pharaon, a mise bebo bisaé bé bese.
38 Ane Pharaon a nga jô bebo bisaé bé na, Ye bi ne ngule ya beta yene môt nsisime Zambe ô to be nye ane môte nyô ?
39 Ane Pharaon a nga jô Joseph na, Amu Zambe a litiya wo ajô se di, te ke môt a ne fek a yeme fe mam ane wo :
40 w’aye jôô nda jam, a aval ane w’ajô, aval ete bôte bam bese b’aye bo : m’aye dañe wo ve mfa’a ya éto ya jôô bôt.
41 Ane Pharaon a nga jô fe Joseph na, Tame yen, me teléya wo ô jôô si ya Égypte ése.
42 Ane Pharaon a nga vaa élondo njô bôt wo wé, a jalé je Joseph wo, a jalé nye mengômesane me nya ndomboo, a jalé fe ngôkop or tyiñ ;

43 a ne a nga ve na, a wulu wagon baa ya bewagon bese a nga bili : bôt be nga
bo be tebe'e nye ôsu, be jô'ô na, Kutane meboñe si : ane a nga telé nye a jôô
si ya Égypte ése.
44 Ane Pharaon a nga jô Joseph na, Ma me ne Pharaon, te ke môt a ye bete wo
nge abo, si ya Égypte ése, te yen ô za kañese'e.
45 Ane Pharaon a nga yôlé Joseph jôé na, Tsaphnath-Paenéach ; ane a nga lu'u
nye Asnath a bo minga wé, ngone Poti-Phéra prêtre ya On. Ane Joseph a nga
ke a wulu si ya Égypte.
46 Joseph a mbe mimbu mewôm mela éyoñ a nga tele asu Pharaon njô bôte ya
Égypte. Ane Joseph a nga kôlô vôm Pharaon a nga to, a ke a wulu si se ya
Égypte.
47 Si é nga yô bidi abui mimbu ya afo'o mite zañbwa.
48 Ane a nga kôane bidi bise bi nga to si ya Égypte mimbu mite zañbwa, a naane
bidi bite minlam : nlam ôse ô bili afup mbôma'ane, a nga na'ane bidi ya été
nlam ôte.
49 Joseph a nga naane bidi étua abui ane nse'ele ya mañ, akekui a nga jô'é
nlañan ; amu bi mbe te ke alañé.
50 Ane Joseph a nga biaé bo be fam bebaé, éyoñ éte mfumbale zaé a za kuik,
mbe bete Asnath a nga biaé nye, ngone Poti-Phéra prêtre ya On.
51 Ane Joseph a nga yôlé ntôle mone wôé jôé na, Manassé : amu a nga jô na,
Zambe a volôya ma me vuan ésaé jam ése, a nda ésa wom ése.
52 Ane a nga yôlé nyô baa jôé na, Éphraïm : Amu Zambe a fôlôya me si minju'u
miam.
53 Ane mimbu zañbwa ya afok, e mbe si ya Égypte, mi nga man.
54 Ane mimbu zañbwale ya mfumbale ya zaé mi nga tate zu, aval ane Joseph a
nga jô : mfumbale ya zaé ate a nga kui mesi mese ; ve bidi bi mbe si ya Égypte
ése.
55 Eyoñ zaé é nga kui bôte bese ya Égypte, be nga ja'é Pharaon bidi : ane Pharaon
a nga jô bôte bese ya Égypte na, Kelane be Joseph ; jam a ye kate mia bo'ane
de.
56 Ane mfumbale ya zaé a nga kui si nyô ése : ane Joseph a nga di'i menda mese
be nga naane bidi, a kuane bie bôte ya Égypte ; zaé éte é mbe abé si ya
Égypte.
57 Bôte ya mesi mese me nga zu Égypte be Joseph a kuse bidi, amu mfumbale ya
zaé a nga to abé si nyô ése.

42 1 Jacob a nga yene na bidi bi ne Égypte, nde Jacob a nga jô bo be fam bé
na, Jé mi afombô miabebien ?
2 Ane a nga jô na, Tama yenan, me wô'ôya na, bidi bi ne Égypte : lumba'ane
wôé, mi kuse bia bidi vôm ate ; nde te bi aye nyiñ, te fe wu.
3 Ane bobenyañe be Joseph awôm be nga lumbu, a ke kuse bidi Égypte.
4 Ve Jacob a nji lôme Benjamin, monyañe Joseph, nsamba bobenyañe bé ; amu
a nga jô na, Mbia jam a za kui be nye.
5 Ane bone be Israël be nga ke kuse bidi nsamba ba bevo'o be nga ke : amu
mfumbale ya zaé a mbe si ya Canaan.
6 Joseph a nga to njôô si éte ; nnye a nga bo a ku'ane bôte bese ya si éte. Ane
bobenyañe be Joseph be nga zu, be kumbu be nye, a bem mesu mape si.
7 Ane Joseph a nga yene bobenyañ, a yeme be, ve a nga bo ane a nji yeme be,
a kobô be ayok ; ane a nga jô be na, Mi aso vé ? Be na, Bi aso si ya Canaan,
a zu kuse bidi.
8 Ane Joseph a nga yeme bobenyañ, ve be nji yeme nye.

9 Joseph a nga simesane biyeyem a nga taté yem ajô dap, nde a nga jô be na, Mi ne beloé ; mi azu yen ane si nyô é nto te ke fe jôm.
10 Ane be nga jô nye na, Momo, A tat, bebo bisaé bôé b'azu kuse ve bidi.
11 Bia bese bi ne bone be môte wua ; bi ne benya bôtô, bebo bisaé bôé be nji bo beloé.
12 Ve a nga jô be na, Momo, mi azu yen ane si nyô é nto te ke fe jôm.
13 Ane be nga jô na, Bia bebo bisaé bôé bi ne bobenyañ awôm a bebaé, bone be môte wua si ya Canaan ; nyô mongô a ne be ésa wongan môse wu, wua ke ane momo.
14 ane Joseph a nga jô be na, Jam m'ate jô mia nde di, na, Mi ne beloé :
15 zene nyô m'aye ve'ele mia : a ényiñe Pharaon, mi *a*ye kôlô va, ve monyoñe wônan a ne mongô a tame kui va.
16 Lômane môte wua a ke nyoñe monyoñe wônan, ve mia, mi aye tabe nka'ane mengata'a, be tame tu'a yemelane mejô menan, nge mi akobô benya mejôô : nge nalé momo, a ényiñe Pharaon, mi ne fo'o beloé.
17 Ane a nga futi be bese mimbôk melu mela.
18 Môse lale Joseph a nga jô be na, Bo'an ana, mi nyiñ ; amu m'ako Zambe woñ :
19 nge mi ne benya bôtô, li'iane môt wua ya nsamba wônan mimbôk nka'an ngata'a ; mia bevok, mi ke be'e bidi amu zaé ya menda menan :
20 mi zule me monyoñe wônan a ne mongô ; nalé mejô menan m'aye bo benya mejôô, a mi aye bo te wu. Ane be nga bo nalé.
21 Ane bebiene bebien be nga jô na, Bi ne fo'o mekua ajô mojañe wongan, amu éyoñ a nga ye'elane bia, bi nga yen nleme wôé ya éngôngôlô, ve bi nga bene wôk ; ajô te nju'u wu w'akui be bia.
22 Ane Ruben a nga yalane be, a jô na, Ke me nga jô mia na, te boane mongô ate abé ; ve mi nga bene wôk ? ajô te fe, mi lô, ajô metyi mé d'aye siliban.
23 Be nji yeme na Joseph a wô'ô be ; amu a nga bo a kobô'ô be a nkalane mejô.
24 Ane a nga lume be mvus, a ke yi ; ane a nga beta bulan vôm be nga to, a kobô be, a bi Siméon nsamba wop, a ka'a nye ngata'a be lô.
25 Eyoñ éte Joseph a nga ve atiñe na, be jalé'é biôme biap bidi, a bulane moné môt ase nkuta we été, be va'a fe be bidi ya zen : nalé be nga bo be.
26 Ane be nga beté bidi bijakase biape yôp, a kôlô vôm ate.
27 Eyoñ mote wua ya été a nga kuli nkuta, a ye'e ve éjakase jé bidi vôm be nga bômbô, a teme na, a nga yene moné wé ; ô lô, a nto anyu nkuta yôp.
28 Ane a nga jô bobenyañe bé na, Moné wom a maneya bulan ; tama yenan, a nto nkuta été : ane fe'e é nga bo be ne vema, be fomba'ane ne yéyeyes, be fô'ôban, a jô na, Za avale jam Zambe a boya bia di ?
29 Ane be nga kui be Jacob ésa wop si ya Canaan, a kate nye foé ya mam mese me nga bo be, a jô na,
30 Môt ate, njôô ya si éte, a nga kobô bia ayok, a lô bia ane bôt b'ake loé si éte.
31 Nde bi nga jô nye na, Bi ne benya bôtô ; bi nji bo beloé :
32 bi ne bobenyañ awôm a bebaé, bone be ésa wongan ; wua a ne momo , a nyô mongô ane be ésa wongan môse wu si ya Canaan.
33 Ve môt ate, Njôô ya si éte, a nga jô bia na , Zene nyô m'aye yeme na, mi ne benya bôtô : li'ane me môte wua ya nsamba wônan, mi nyoñe bidi amu zaé ya menda menan, a ke mfa'a mi ake ;
34 mi za'a me monyoñe wônan a ne mongô : éyoñ éte m'aye yeme na, mi nji bo beloé, mi ne benya bôtô : wôna m'aye su'u mia monyoñe wônan, mi ke mi akuane mebome menan si nyô.
35 A nga bo na , éyoñ be nga su'i minkuta, a teme na, môt ase a nga koé mbome tañe wé nkuta été : éyoñ bebien a ésa wop be nga yene mimbom mi tañe map, be nga ko woñ.

36 Ane Jacob ésa wop a nga jô be na, Mi jaaya me bone bam : Joseph a ne momo, Siméon ke momo, mi akômbô fe nyoñe Benjamin : mam mete mese m'aliti me njuk.
37 Ane Ruben a nga kobô ésa wé, a jô na, Wôé' bo be fame bam bebaé, nge m'aye bo te zu wo nye : va'a me nye mo, a m'aye beta zu wo nye.
38 Ane a nga jô na, Mone wom *a* ye ke nsamba wônan ; amu monyañe wé a wuya, ve nye étam a li'iya : nge mbia jam ye bo nye mi ake zen, wôna mi aye dutu nlô nyupe wom ô ke Scheol, me wô' ôlun.

43 1 Mfumbal ya zaé a mbe abé si éte.
2 A nga bo na, éyoñ be nga mane di bidi be nga soo bie Égypte, ésa wop a nga jô be na, Beta'a kean, mi kuse bia ayôm bidi.
3 Ane Juda a nga jô nye na, Môt ate a nga jô fo'o bia nya njôane na, Mi *a*ye fe yen asu dam, ve monyoñ a to nsamba wônan.
4 Nge w'aye lôme mojañe wongan nsamba wongan, wôna bi aye lumbu a kuse wo bidi :
5 Ve nge w'aye bo te lôme nye, bi *a*ye ke wôé ; amu môt ate a nga jô bia na, Mi *a*ye fe yene asu dam, ve monyoñ a to nsamba wônan.
6 Ane Israël a nga jô na, Mi nga bo me aka'a abé te amu jé, a kate môt ate na, mi bili monyañ mfe ?
7 Be na, Ke môt ate a nga dañe sili mam mangan, a mfa'a ya bôte bangan, a jô na, Ye éso wônan a ngenan a vee ? ye mi ne monyañ mfe ? nalé bi nga kate nye aval ane mejô mete me mbe : ye bi mbe ngule ya yeme na , a ye jô na, Za'ane monyoñe wônan ?
8 Ane Juda a nga jô Israël ésa wôé na, Jôké'é mongô bia nye bi ke, bi tame kôlô si a ke ; ndemben bi aye nyiñ, te fe wu, biabebien, a wo, nalé fe bone bangan.
9 Ma m'aye bo ébane jé ; mo mam mme w'aye sili nye : nge m'aye bo te zu wo nye, a telé nye mise môé, wôna ma me beke'e bijô bite nnôm éto :
10 amu nge bi to bo te langan, ke ve bi soya aso baa éyoñe ji.
11 Ane Israël ésa wop a nga jô be na, Nge e boya nalé, wôna bo'an ana : nyoñan mbamba bibuma ya si nyô, mi futi biôm bienan été, mi ke veane môt ate biôm, ôyôm mbon éziñ, a ôyôme wôé, a meyemete me ne mbamba menyum a myrrhe, a mibañe ya di mevale meva ;
12 nyoñane moné mi aye kuse bidi mekuse mebaé ; beka'ane fe moné a nga bulane menyu minkuta été mo menan ; ndô'ôtô be nji tu'a yene nye :
13 nyoñane fe monyoñe wônan, mi kôlô si a beta ke be môt ate :
14 A Zambe ya Ngul Ese a mvama'ane mia mise me môt ate, a suu mia monyoñe wônan mbok ba Benjamin. Nge be jaa me bone bam, wôna me li'iya éngôngo.
15 Ane bôte bete be nga nyoñe biôm bite, be nyoñe fe moné mo tañ b'aye kuse bidi mekuse mebaé, a nyoñe fe Benjamin ; nalé be nga kôlô si, a lumbu, a ke Égypte, a ke tebe asu Joseph.
16 Eyoñ Joseph a nga yene asu Benjamin nsamba wop, a nga jô mba'ale nda jé na, Za'a bôte bete nda été, ô wôé betit, a kômesan ; amu bia bôte bete bi aye di zañe môs.
17 Ane môt a nga bo ane Joseph a nga jô ; ane môt a nga zu bôte bete nda Joseph.
18 Bôte bete be nga ko woñ, amu be nga zu be nda Joseph ; ane be nga jô na, B'azu bia nda été amu moné a nga bulane minkuta été éyoñ ôsu ; ajô te a ye jeñe bia étom, a kuli bia ayok, a bi bia, bi bo belo, a nyoñe fe bijakase biangan.
19 Ajô te be nga ke be mba'ale nda Joseph, ba be nye be kobô'ô mbé nda,
20 a jô na, A tat, éyoñ ôsu bi nga zu fo'o kuse bidi :

21 a nga bo na, éyoñ bi nga kui vôm bi nga bômbô, bi nga kuli minkuta, a teme
na, moné môt ase a mbô anyu nkuta, ngume moné wongan ôse : bi beteya fe
zu nye mo mangan.
22 Bi zuya fe moné mfe mo nnye bi aye kuse nye bidi : bi nji yeme môt a nga
futi moné wongan minkuta.
23 Ane a nga jô na, Taba'ane mvo'é, te koane woñ : Zambe wônan, a Zambe ya
éso wônan, nnye a nga ve mia akum minkuta mienan été : ma me nga bili
moné wônan. Ane a nga zu Siméon vôm be nga to.
24 Môt ate a nga zu bôte nda Joseph, ane a nga ve be mendim, be sôpe mebo ;
ane a nga ve fe bijakas biap bidi.
25 Ane be nga kôme biôm b'aye ve Joseph éyoñ a ye so zañe môs : amu be nga
wô'ô na , b'aye di bidi vôm ate.
26 Eyoñ Joseph a nga zu nda jé, be nga ve nye biôm be nga bili mo nda été, a
kumbu asu dé, be buti'i mesu si.
27 Ane a nga sili be nge be ne mvo'é, a jô na, Ye éso wônan a ne mvo'é, nnôme
môt mi nga jô wô, Ye a ngnan a vee ?
28 Be na, Mbo ésaé wôé ésa wongan a ne mvo'é, a ngenan a vee. Ane be nga lui
minlô si, a kumbu.
29 A nga bete mis , a yene Benjamin monyañe wé, ba nye be to nyia wua, ane a
nga jô na, Ye monyoñe wônan ane mongô nyô, nyô mi nga kate ma ? Ane a
nga jô na, Zambe a mvama'ane wo, A mone wom.
30 Ane Joseph a nga bo avô ; amu nleme wé ô nga dañe nye'e monyañe wé : ane
a nga jeñe vôm a ye ke yi ; ajô te a nga nyi étune nda a nga bo a bômbô'ô,
a yi wôé.
31 Ane a nga sôp asu, a beta kui ; ane a nga bi nlem, a jô na, Tela'ane bidi.
32 Ane be nga telé nye bidi émien étam, a bôte bete vôme wop, a bôte ya Égypte,
ba be nye be nga bo be ja'ak, vôme wop : amu bôte ya Égypte ba be bôte ya
Hébreu be nji fulan ndiane bidi ; amu jam ete e ne bôte ya Égypte mbia étyi.
33 Ane be nga tabe si asu dé, nyô a mbe ntô éto ntôle jé, a nyô a mbe mongô
éto mongô jé, aval ane be nga bialé : bôte bete bebiene bebien ve sémé ajô
te.
34 Ane a nga lôme be mengap bidi, me so'o vôm a nga di : mengape map, nyô
Benjamin é nga dañ ngape jia ya été medañe metan. Nalé ate be nga nyu,
ba be be ve bo mevak.

44 1 Ane a nga jô mba'ale nda jé na, Jalé'é bôte bete bidi minkuta miap, abim
be ne ngule ya be'e, ô futi fe moné môt ase anyu nkuta wé yôp.
2 Futi'i fe élaé jam, ji é ne argent, anyu nkuta nyô a ne mongô, a moné bidi wé.
Ane a nga bo ane Joseph a nga jô nye.
3 Esala tyé, be nga suu bôte bete be ke, ba be bijakase biap.
4 Eyoñ éte be kôlôya nlam, be ngenan te ke ôyap, ane Joseph a nga jô mbo ésaé
wé na, Kôlô'ô si, tôñe bôte bete ; éyoñ w'aye koane be, jô'ô be na , Amu jé
mi abulan mvaé abé ?
5 Ke jôm éte é ne jôm tate wom a bo a nya'a je, nje éte fe a wô'ô bi'i je mam ?
mi boya abé ane mi ate bo nalé.
6 Ane a nga koane be, a kobô be mejô mete.
7 Ane be nga jô na, Amu jé tate wom a kobô avale mejô di ? Bebo bisaé bôé be
se ngule ya bo avale ajô te, te ke bebé.
8 Tame yen, moné bi nga yene menyu minkuta, nye bi nga zu ve wo éyoñ bi nga
so si ya Canaan : bi ne ngule ya wup argent nge or nda tate wongan aya ?
9 Môte ya bebo bisaé bôé b'aye koé a bili je, a wo'ok, bi ke bi aye bo belo be
tate wom.

10 Ane a nga jô na, E bo'o fe ane mi ajô : nyô b'aye koé a bili a ye bo ôlo viam ; mi ke mi aye bo te étom.
11 Eyoñ éte be nga bo avô, môt ase a nga sili nkuta wé si, môt ase a kaké'é nkuta wé.
12 Ane a nga jeñ, a taté be nyô ane ntô, a su'u be nyô ane mongô : ane a nga yen élaé nkuta Benjamin.
13 Ane be nga nyape mengômesane map, môt ase ve beté mbe'e éjakase jé, a bulan nlam.
14 Ane Juda ba be bobenyañe bé be nga kui nda Joseph ; a zu koé na, a ngenane wôé : ane be nga ku si vôm a nga to.
15 Ane Joseph a nga jô be na, Za jam mi ate bo di ? ye mi nji yeme na môt aval ane ma ane ngule ya bi'i fo'o mam ?
16 Ane Juda a nga jô na, Za jam bi aye jô tate wom ? bia ye vaa biabebien étome jina aya ? Zambe a yemeya abé bebo bisaé bôé : bi jô fe aya, bi nto belo be tate wom, biabebien, a nyô fe b'ate koé a bili élaé.
17 Ve a nga jô na, Me se ngule ya bo nalé, te ke bebé : môt b'ate koé a bili élaé, nnye a ye bo ôlo viam ; ve mfa'a wônan, kelan mvo'é be ésa wônan.
18 Eyoñ éte Juda a nga zu nye bebé, a jô na, A tat, m'aye'elane wo, yebe'e na, mbo ésaé wôé a kobô éfia jia melo me tate wom, nalé fe ayaa dôé é bo'o te yoñe be mbo ésaé wôé ; amu ô nto aval ane Pharaon.
19 Tate wom a nga sili bebo bisaé bé na, Ye mi bili ésa, nge monyañ ?
20 Ane bi nga jô tate wome na, Bi bili ésa a nto mvendé, a mon a nga biaé a nto mvendé, oyôme jôm ; monyañe wé a wuya, bone be nyia, a li'iya ve nye étam ; ésa wé fe a nye'e nye.
21 Ane a nga jô bebo bisaé bôé na, Za'ane me nye, nde te m'aye yene nye a mis.
22 Ane bi nga jô tate wome na, Mongô ate a se ngule ya kandan ésa : amu nge a ye kandan ésa, wôna ésa a ye wu.
23 Ane ô nga jô bebo bisé bôé na, Nge monyañe wônan a ne mongô a bo te zu nsamba wônan, wôna mi *a*ye fe beta yene asu dam.
24 Nde a nga bo na, éyoñ bi nga kui be mbo ésaé wôé ésa wom, bi nga kate nye mejô me tate wom.
25 Ane ésa wongan a nga jô na, Beta'a ke kusane bia bone bidi.
26 Ane bi nga jô na, Bi se ngule ya ke ; nge mojañe wongan ane mongô a ke nsamba wongan, wôna bi aye ke ; amu bi se ngule ya yen asu môt ate, nga ve bia be mojañe wongan ane mongô bi ake.
27 Ane mbo ésaé wôé ésa wongan a nga jô bia na, Mi ayeme na, minga wom a nga biaé me bo be fam bebaé :
28 wua a nga kôlô be ma, ane me nga jô na, A ne fo'o nyabane bifuse bifus ; me nji fe beta yene nye :
29 nge mi anyoñe fe me nyô, a mbia jam a kui be nye, wôna mi aye dutu nlô nyupe wome ô ke Sheol, me wô'ô ôlun.
30 Ajô te éyoñ m'aye beta kui be mbo ésaé wôé ésa wom, mongô ate a to momo nsamba wongan ; amu ényiñe jé é ne nlatan a ényiñe mongô ;
31 a ye bo na, éyoñ a ye yene mongô momo nsamba wongan, a ye wu : nalé bebo bisaé bôé b'aye dutu nlô nyup mbo ésaé wôé ésa wongan ô ke Sheol, a wô' ôlun.
32 Amu mbo ésaé wôé a nga bo ébane mongô be ésa wom, a jô na, Nge me bo te beta zu wo nye, wôna m'aye be'e bijô be ésa wom nnôm éto.
33 Ajô te, m'aye'elane wo, yebe'e na, mbo ésaé wôé a tabe'e ôlo be tate wom éjiane mongô ; ô me'ete fe na, mongô ba be bobenyañ be ke.
34 Me ne ngule ya ke be ésa wom aya, nge bia mongô te ke ? me za yen mbia jam ésa wom a ye tôbane nye.

45 1 Eyoñ éte Joseph a nji beta bo ngule ya jibi vôm ba be bôte bese be nga
to ; ane a nga bete tyiñ a jô na, Va'ane bôt bese vôm me to. Te ke môt mfe a
nga to, éyoñ Joseph a nga liti bobenyañe bé émien.
2 Ane a nga yi tyiñe yôp : bôte ya Égypte be nge wôk, a bôte ya nda Pharaon be
nga wô'ô fe.
3 Ane Joseph a nga kate bobenyañe na, Me ne Joseph ; ye tate a ngenan a vee ?
Ane bobenyañ be nji bo ngule ya yalane nye ; amu be nga to asu dé fe'e ne
vema.
4 Ane Joseph a nga jô bobenyañe na, M'aye'elane mia , za'ane me bebé. Ane be
nga ke nye bebé. Ane a nga jô na, Me ne Joseph monyañe wônan, nyô mi nga
kuan Égypte.
5 Te wô'an abé éyoñe ji, nge ve miabebiene bijô ; vôm mi nga kuane me nne :
amu Zambe a nga lôme me ôsu, me ba'ale bôt ényiñ.
6 Amu mimbu mibaé mi ndôme lôte mi, mfumbalé ya zaé a to si nyô : mimbu mi
ngenane fe mitan, mmie b'aye bo te senane si nge kôane bidi.
7 Zambe a nga lôme me ôsu vienan me ba'ale mia mebuka'a ya si nyô, a nyii mia
beta nyian, mi za wu.
8 Ajô te sa mia mi nga lôme me nne, ve Zambe : nye a boya me ésa Pharaon, a
évete ya nda jé ése, a njôô si se ya Égypte.
9 Bô'ane avô, mi ke be tate, a jô nye na, Nyo mon Joseph a jô na, Zambe a teléya
me njôô si se ya Égypte : za'a me nne, te bem ;
10 w'aye tabe si ya Gosen, w'aye tabe me bebé, womien, a benyo bon, a bendaé
bôé, a mimbame miôé, mintômba a binyaka, a biôm bise ô bili :
11 vôm ate m'aye ba'ale wo ; amu mfumbale ya zaé a ngenane mimbu mitan ; ô
za bo nzôzoé, womien a bôte ya nda jôé, a biôm bise ô bili.
12 Mi lô, mise menan m'ayen, a mise me mojañe Benjamin, na, anyu dam nde
d'akobô mia.
13 Mi aye kañete tate duma dam ése ya Égypte, a mam mese mi maneya yen :
a mi aye bo avôlô ya zu tate wom nne.
14 Ane a nga wubane monyañe Benjamin tyiñ, a yi ; Benjamin fe a nga yi, a
wuba'ane nye tyiñ.
15 Ane a nga latane bobenyañe bese menyu, a yi a wubane be : éyoñ mam mete
me nga man, ba be bobenyañ be nga laane minlañ.
16 Ane foé ya ajô te é nga kui nda Pharaon, na, Bobenyañe be Joseph be soya :
ane Pharaon ba be bebo bisaé bé be nga nye'e ajô te.
17 Ane Pharaon a nga jo Joseph na, Jô'ô bobenyoñe na, Bô'an ana : beta'ane
mimbe'e betite yôp, kelane mi ake si ya Canaan ;
18 mi nyoñ éso wonan, a bôte ya menda menan, mi zule me be nne : m'aye ve
mia mbamba be biôme ya si ya Égypte, a mi aye di ve benya bidii ya si nyô.
19 Eyoñe ji ô mbili atiñ, bo'an ane m'ajô : nyoñane bewagon ya si ya Egypte amu
ayôme bone denan, a binga benan, mi nyoñ éso wônan, a zu.
20 Nalé te simesan akume denan ; amu mbamba be biôme ya si se ya Égypte bi
ne émbienan.
21 ane bone be Israël be nga bo nalé : Joseph a nga ve be bewagon, ane Pharaon
a nga tiñeti, a ve fe be bidi ya zen.
22 A nga ve môt ase ngômsane a ye jaé ; ve a nga ve Benjamin bifase bi argent
mintete mila, a ngômesan a ye jaé mejaé metan.
23 Ane a nga lôm ésa wé biôm, bi to na : Bijakas awôm bi be'e mbamba be biôme
ya Égypte, a beyale bijakas awôm be be'e fôn, a fembé, a bidi ésa wé a ye di
zen.
24 Nalé a nga suu bobenyañ, ane be nga kôlô : ane a nga jô be na , Taba'ane
ntye, te boane tañete mi ake zen.

25 Ane be nga kôlô Égypte, a ke si ya Canaan be Jacob ésa wop.
26 Ane be nga kate nye foé na, Joseph a ngenan a vee, a nto njô si se ya Égypte. Ve nleme wé ô nga bo nye atek, amu a nji buni be.
27 Ane be nga kate nye mejô mese Joseph a nga kobô be : éyoñ a nga yen bewagon Joseph a nga lôm be be'e nye, nsisime Jacob ésa wop ô nga beta bo ngu :
28 ane Israël a nga jô na, E yianeya ; Joseph mone wom a ngenan a vee : m'aye ke yene nye te yen me za wo'ok.

46 1 Ane Israël a nga téé dulu a biôm bise a nga bili, a kui Beer-Schéba, a tyi'i Zambe ya ésa wé Isaac betit.
2 Ane Zambe a nga kobô Israël biyeyem alu, a jô na, A Jacob, A Jacob. Nye na, Me nyô.
3 Ane a nga jô na, Me ne Zambe, Zambe ya éso : te ko woñe ya lumbu a ke Égypte ; amu vôm ate m'aye bo wo beta ayoñe bôt :
4 bia wo bi aye ke w'ake Égypte ; nalé fe m'aye fo'o beta soo wo wôé : a Joseph a ye beté wo mo mise môé.
5 Ane Jacob a nga kôlô Beer-Schéba : ane bone be Israël be nga be'e Jacob ésa wop, ba be bone bap, a binga, bewagon été, ba Pharaon a nga lôm, be ke be'e nye.
6 Be nga nyoñe biyem, a akume dap, biôm be nga bondé si ya Canaan, a suan Égypte, Jacob émien, a mvoñe bôte jé ése :
7 bo be fam bé, a bendaé bé be ne befam, a bengone bé, a bendaé bé be ne binga, ba be mvoñe bôte jé ése be nga ke Égypte.
8 Môé me bone be Israël be nga ke Égypte, Jacob ba be bone bé, mme ma : Ruben, ntôle mone Jacob.
9 Bone be Ruben : Hénoc, a Pallu, a Hetsron, a Carmi.
10 Bone be Siméon : Jemuel, a Jamin, a Ohad, a Jakin , a Tsochar, a Saul, mone ya ngone Canaan.
11 Bone be Lévi : Guerschon, Kéhath, a Merari.
12 Bone be Juda : Er, a Onan, a Schéla, a Pérets, a Zarach ; ve Er ba Onan be nga wu si ya Canaan. Bone be Pérets be mbe Hetsron ba Hamul.
13 Bone be Issacar : Thola, a Puva, a Job, a Schimron.
14 Bone be Zabulon : Séred, a Élon, a Jahleel.
15 Balé bete be ne bone be Léa, ba a nga biaé Jacob Paddan-Aram, a ngo jé Dina : tañe bôt ése ya bone bé, befam a binga, é mbe mewôm mela a bela.
16 Bone be Gad : Tsiphjon, a Haggi, Schuni, a Etsbon, Éri, a Arodi, a Areéli.
17 Bone be Aser : Jimna, a Jischva, a Jischvi, a Beria, a Sérach kale jap ; bone be Beria : Héber ba Malkiel.
18 Balé bete be ne bone be Zilpa, nyô Laban a nga ve Léa ngo jé ; mbe be ne bon a nga biaé Jacob, bôt awôm a besaman.
19 Bone be Rachel nga Jacob : Joseph ba Benjamin.
20 Joseph a nga biaé Manassé ba Éphraïm si ya Égypte, mbe Asnath, ngone Poti-Phéra prêtre ya On, a nga biaé nye.
21 Bone be Benjamin : Béla, a Béker, a Aschbel, Guéra, a Naaman, Éhi, a Rosch, Muppim, a Huppim, a Ard.
22 Balé bete be ne bone be Rachel, ba a nga biaé Jacob : bôte bese awôm a benyin .
23 Bone be Dan : Huschim. Bone be Nephtali : Jathtseel, a Guni, a Jetser, a Schillem.
25 Balé bete be ne bone be Bihla, nyô Laban a nga ve ngo jé Rachel ngo jé, ba a nga biaé Jacob : bôte bese zañbwa.

26 Bôte bese ba be Jacob be nga ke Égypte, ba be nga so nyôle jé, te lañe binga be bone be Jacob, bôte bese be mbe mewôm mesaman a besaman ;
27 a bone be Joseph, ba a nga biaé Égypte, be mbe bôte bebaé : bôte bese ya nda bôte Jacob, be nga ke Égypte, be mbe mewôme zañbwa.
28 Ane a nga lôme Juda ôsu be Joseph, a taté ke liti nye zene ya Gosen ; ane be nga kui si ya Gosen.
29 Ane Joseph a nga kôme wagon wé, a ke tôban Israël ésa wé Gosen ; ane a nga liti nyô vôm a nga to, ba nye be nga wuban, ane a nga yi ôbe nté, be wuba'an.
30 Ane Israël a nga jô Joseph na, Eyoñe ji m'anye'e me wô'ôk, amu me yeneya asu dôé, a ô ngenan ô vee.
31 Ane Joseph a nga jô bobenyañ, a bôte ya nda ésa, na, Me tame ke kate Pharaon foé, m'aye jô nye na, Bobejañ, a bôte ya nda tate, be nga so si ya Canaan, be zuya be ma ;
32 bôte bete be ne beba'ale mintômba, amu be nga bo be ba'ale biyem ; be sooya fe mimbame miap, mintômba, a binyaka, a biôm biap bise.
33 A ye bo na, éyoñ Pharaon a ye loene mia, a sili na , Za ésaé mi wô'ô bo ?
34 mi aye jô na, Bebo bisaé bôé be ne beba'ale biyem a so bongô azukui éyoñe ji, biabebien, a beésa bangan : nde te mi aye tabe de si ya Gosen ; amu bôte ya Égypte b'avini môt ase ane mba'ale mintômba.

47 1 Ane Joseph a nga ke be Pharaon, a kate nye foé na, tate ba be bobejañ be soya si ya Canaan, a mimbam miap, mintômba a binyaka, a biôm bise be bili ; ô lô, be to si ya Gosen.
2 Ane a nga nyoñe bôte betan nsamba bobenyañ, a liti be Pharaon.
3 Ane Pharaon a nga jô bobenyañe bé na, Za ésaé mi wô'ô bo ? Ane be nga jô Pharaon na, Bebo bisaé bôé be ne beba'ale mintômba, biabebien, a beésa bangan.
4 Be nga jô Pharaon na, Bi zuya bo mintabe si nyô ; amu bidi mimbam bebo bisaé bôé bi maneya ; amu mfumbalé ya zaé a ne abé si ya Canaan : ajô te, bi aye'elane wo, me'ete'e na, bebo bisaé bôé be tabe si ya Gosen.
5 Ane Pharaon a nga kobô Joseph, a jô na, Eso ba be bobenyoñ be zuya be wo :
6 si ya Égypte é yoo wo ; kele' toé éso ba be bobenyoñ vôm si j'adañ mvaé ; be tabe'e si ya Gosen : nge w'ayem biwôlô bi bôt été, ô telé'e bie be ba'ale biyeme biam.
7 Ane Joseph a nga zu Jacob ésa wé, a telé nye asu Pharaon : Ane Jacob a nga botane Pharaon.
8 Ane Pharaon a nga sili Jacob na, Melu ya mimbu ya ényiñe jôé me ne tañ aya ?
9 Ane Jacob a nga jô Pharaon na, Melu ya mimbu ya dulu dam me ne mimbu ntet a mewôm mela : melu ya mimbu ya ényiñe jam me ne tyôtyoé a abé, nale fe me nji kui abim melu ya mimbu ya ényiñe betate, melu ya melu map.
10 Ane Jacob a nga botane Pharaon, a kôlô vôm Pharaon a nga to.
11 Ane Joseph a nga toé ésa ba be bobenyañ, a ve be éto si ya Égypte, vôm si é nga dañe mvaé, si ya Ramsès, aval ane Pharaon a nga tiñeti.
12 Ane Joseph a nga ve ésa ba be bobenyañ, bidi, a bôte bese ya nda ésa, aval ane menda me bôte map me nga to.
13 Bidi bi mbe momo si éte ése ; amu mfumbalé ya zaé a nga dañ abé, ajô te si ya Égypte a si ya Canaan me mbe fo'o nya éngôngolô amu zaé.
14 Ane Joseph a nga kôane moné ase a mbe si ya Égypte, a si ya Canaan, amu fôn be nga kus : ane Joseph a nga ke moné ate nda Pharaon.

15 Eyoñ moné ya si ya Égypte a si ya Canaan a nga mane ke, bôte bese ya Égypte be nga ke be Joseph, a jô na, Va'a bia bidi : bi aye wu asu dôé amu jé ? amu moné wongan a nga man.
16 Nalé Joseph a nga jô na, Va'ane biyem : m'aye ve mia bidi amu biyem, nge moné a ye man.
17 Ane be nga zu ve Joseph biyem ; nalé Joseph a nga ve be bidi, a nyoñe bikabela, a mimbam, mintômba a binyaka, a bijakas : ane a nga ve be bidi mbu ôte, a nyoñe biyeme biap bise.
18 Eyoñ mbu ôte ô nga man, mbu ba'a be nga beta zu be nye, a jô nye na, Bi *a*ye ke solé tate wongane na, moné wongan a maneya ase ; tate wongan a mbile fe mimbam biyem ; jôm é nji fe li'i mise me tate wongan, ve menyôle mangan, ve ke mesi mangan :
19 bi aye wu mise môé amu jé, biabebien a si jangan ? kuse'e bia a si jangan amu bidi, wôna biabebien a si jangan bi aye bo bebo bisaé be Pharaon : va'a bia mvoñ, ajô te bi aye nyiñ, te fe wu, a si j'aye bo te fe ndaman.
20 Nalé ate Joseph a nga kuse Pharaon si se ya Égypte ; amu môt ase ya Béegyptien a nga kuan afupe dé, amu mfumbalé ya zaé a nga dañe liti be abé : si é nga bo jôme Pharaon.
21 Mfa'a ya bôt, a nga vaa be ataté susu'a nné si ya Égypte akekui susu'a nné fok, a kôane be benya minlame.
22 Ve a nji kuse si ya beprêtre : amu beprêtre be nga bili ngap be Pharaon, be nga bo be ja'a ngape jap Pharaon a nga ve be ; ajô te be nji kuane si jap.
23 Eyoñ éte Joseph a nga jô bôte na, Tama yenan, me kuseya Pharaon miabebien a si jenane den : mi lô, mvoñ he nyô, mi ke béane si.
24 Melu b'aye kôane bidi, a ye bo na, ngap étan, mi aye ve Pharaon jia, mi ke mi aye nyoñ ngap ényin, nje j'aye bo mvoñe mefup, a bidi bienan, a bôte ya menda menan, a bidi ya bone benan.
25 Ane be nga jô na, O nyiiya bia : me'ete'e na bi yen mvam mise me tate wongan, nalé bi aye bo bebo bisaé be Pharaon.
26 Ane Joseph a nga bo jame ete atiñ mfa'a ya si ya Égypte azukui môse wu, na, mengap metan, Pharaon a ye nyoñe jia ; ve si beprêtre étam é nji bo jôme Pharaon.
27 Ane Israël a nga tabe si ya Égypte, mfa'a si ya Gosen ; ane be nga bôndé akume wôé, a biaé bon, a dañe fôé abui.
28 Jacob a nga tabe si ya Égypte mimbu awôm a zañbwa : nalé melu me ya mimbu ya ényiñe Jacob me mbe ntet mewôm menyin a zañbwa.
29 Nde melu Israël a ye wu me nga bo bebé : ane a nga loene mone wé Joseph, a jô nye na, Nge me yeneya mvam mise môé éyoñe ji, wôna some' wo wôé tin abé jam, ô mvamane ma a bo me zôsô ; m'aye'elane wo na, te jame me Égypte ;
30 ve éyoñ m'aye bômbô vôm beésa- bam be bô, w'aye be'e ma a kôlô Égypte, a ke jame ma vôm be nga jamban. Ane a nga jô na, M'aye bo ane w'ate jô.
31 Nye na, Kane'e me ngana : ane a nga kane nye ngana. Ane Israël a nga vitibi nlô énoñ.

48 1 A nga bo na, éyoñ mam mete me nga man, môt éziñ a nga ke kate Joseph na, Tame yen, éso a ya'a : ane a nga nyoñe bo be fam bé bebaé, Manassé ba Éphraïm, a ke.
2 Ane be nga kate Jacob na, Nyô mon Joseph a nga zu be wo : ane Israël a nga beta ngamekan, a tabe tôto énoñ.
3 Ane Jacob a nga Joseph na, Zambe ya Ngul Ese a nga yené be ma Luz si ya Canaan, a botane ma,

4 a jô me na, O lô, m'aye nene wo, a fôlô wo, a m'aye bo wo nsamba meyoñ,
m'aye fe ve mvoñe bôte jôé j'aye tôñe wo si nyô, jôm b'aye bi nnôm éto.
5 Nde bo be fam bôé bebaé, ba ô nga biaé si ya Égypte, éyoñ éte me ngenan te
zu Égypte be wo, be ne émbam ; Éphraïm a Manassé b'aye bo émbam, avale
ane fe Ruben ba Siméon.
6 Mvoñe bôt w'aye su'ulane biaé j'aye bo énjôé ; b'aye yôlé be môé me bobenyañ
mfa'a ya ngape jôm b'aye bi.
7 Mfa'a wom, éyoñ me nga so Paddan, Rachel a nga wu me zen si ya Canaan,
Éphrata a ngenan ôbe nté ôsu : ane me nga jame nye wôé zene ya Éphrata
(e ne na Bethléem).
8 Ane Israël a nga yene bo be fam be Joseph, a jô na, Beza ba ?
9 Joseph a nga yalan ésa wé na, Be ne bone bam, mbe Zambe a nga ve me nne.
Nye na, M'aye'elane wo na, za'a be me ne nne me botane be.
10 Eyoñ éte mise me Israël me nto bijujuk amu nnôm, ajô te a nji fe tua yen. Ane
a nga ke nye be bebé ; ane a nga latane be menyu, a wubane be.
11 Nde Israël a nga jô Joseph na, Me mbe te simesane na, m'aye yen asu dôé :
a teme na, Zambe a veya fe me ngule ya yene fe mvoñe jôé.
12 Ane Joseph a nga dutu be vôm be nga tele nye mebo été ; ane émien a nga
kumbu, asu e beme si.
13 Ane Joseph a nga nyoñe be bebaane, Éphraïm mbo nnôme wé mfa'a ya mbo
ngal Israël, a Manassé mbo ngale wé mfa'a ya mbo nnôm Israël, a ke nye
be bebé.
14 Ane Israël a nga sam mbo nnôme wé, a beté wô nlô Éphraïm ; nyô a mbe
mongô, a beté fe mbo ngale wé nlô Manassé, a nga bo mo nalé a yemek ;
amu Manasé a mbe ntô.
15 Ane a nga botane Joseph, a jô na, Zambe, asu dé nde beésa bam Abraham ba
Isaac be nga wulu, Zambe, nyô a nga ve fe me bidi nté enyiñe wom ôse azukui
môse wu,
16 ange a nga kôté me abé se, a bota'ane bo be fam ba ; a jôé dam e toteba'ane
be be, a môé be ésa bam Abraham ba Isaac ; be fôék, a bo jama bôt si nyô.
17 Eyoñ Joseph a nga yen ane ésa wé a nga beté mbo nnôm nlô Éphraïm, a nga
wô'ô abé : ane a nga bi ésa wo, a kômbô vaa wo nlô Éphraïm a ke wô nlô
Manassé.
18 Ane Joseph a nga jô ésa na, A tat, sa nalé ; amu nyina nye a ne ntô ; beté'é
nye mbo nnôme wôé nlô.
19 Ve ésa a nga ben, a jô na, M'ayeme nalé, A mone wom, m'ayeme nalé ; nnye
fe a ye bo ayoñe bôt, a ye fe bo beta môt : ve akôsa bo nalé, monyañ ane
mongô a ye dañe nye, a mvoñe bôte jé j'aye bo jama meyoñ.
20 Ane a nga botane be môs ôte, a jô na, Mbotan Israël a ye botan, a ye tote wo,
a jô na, Zambe a bo'o wo ane Éphraïm ba Manassé : Éphraïm ba Manassé, a
nga telé Ephraïm ôsu.
21 Ane Israël a nga jô Joseph na, O lô, me nga ye wu : ve Zambe a ye tabe be
wo, a beta bulane wo si beéso bôé.
22 Nalé fe a wo a bobenyoñ, wo me veya ngape si jia a dañe be, nje me nga
nyoñe be Beamoréen a nkpwate mekône wom a élaé jam.

49 1 Ane Jacob a nga loene bo be fam bé, a jô na, Miabebien sula'an, ajô te
m'aye kate mia mam mi aye tôbane me melu ôsu.
2 Sula'an, a wôk, mia bone be Jacob ; A vô'ôlô Israël, éso wônan.
3 Ruben, ô ne ntôle mone wom,
éwôlô jam, a atata'a ya ngule jam ;
O ne éto ya éjijine ya ôsu ;

A éto ngule ya ôsu .
4 Amu ô ne ane mendim m’atok a fuku si, w’*a*ye bi éto ya ôsu ;
Amu ô nga ke bômbô énoñ éso ;
Eyoñ éte ô nga ve je mvin : a nga
bet énoñ jame yôp.
5 Siméon ba Lévi be ne bobenyañ ;
Minkpwate mekône miap mi ne
bivôle ya ayok.
6 A nleme wom, te ke éso’o jap ;
A duma dam, te ke lat ésulane jap ;
Amu be nga wôé môt ñyaan be nga yaa.
Be nga tyi’i nnôm ényaka minsis
amu be nga bo ve ane bebien b’anye’e.
7 Nya’ane wop ô bo’o biyo’é, amu ô mbe abé ;
Ayo’o dap e bo’o fe biyo’é, amu ô mbe mbôane zôñ :
M’aye kandé be zañe Jacob,
A tyamelane be Israël été.
8 Juda, wo bobenyoñ b’aye sek :
Wo wôé w’aye bi tyiñe besiñe bôé ;
Bone be éso b’aye kumbu wo si.
9 Juda a ne mon ñbweñbwem;
A mone wom, ô kôlôya si mfa’a ya
jôm ô nga wôé :
A nga kumbu si, a nga yatebe ane ñbweñbwem,
Aval ane ngal ñbweñbwem : za a ye fô’ô nye ?
10 Ndem njô bôt j’aye bo te kôlô be Juda ;
Nge ntum njôô ô tele nye mebo zañ,
Akekui Schilo a ye so ;
A meyoñe me bôt m’aye bo nye mewôk.
11 A tiñeti mon ékabela wé ndik,
A mon éjakase wé mbamba ndik ;
A nga sôpe mengômesane mé vin été ;
A ngômesane jé metyi bibuma bi ndik :
12 Mise mé m’aye bo bivele amu vin,
A mesôñe mé m’aye bo bifumulu amu menyañ.
13 Zabulon a ye tabe mfa’a ya nsa’a mañ ;
Nye a ye bovôm bemiel b’atabe ;
Nné wé w’aye bo mfa’a ya Sidon.
14 Issacar a ne éjakas é ne ngu,
A wunubu zañe mebemba mintômba :
15 Ane a nga yene vôm ya awo’an,
a yene na, a ne mvaé,
A si, a yene na, é ne mbamba vôm;
Ane a nga vit étul mbe’e ,
A bo mbo ésaé, ésaé be nga tiñeti nye.
16 Dan a ye tyi’i bôte bé mejô,
Aval ane ayoñe da ya meyoñe me Israël.
17 Dan a ye bo nyo zene yôp,
A ne viet ô bô zen,
Nvie vi alôp ékabela mimbiaé,
Nde te nyô a wulu je yôp a ku mvumvua.
18 A Jehova , me nga yange nyiane wôé.

19 Gad, nsamba w'aye tindi nye ;
Ve nye a ye viane tindi be a tya'a be bitimikili.
20 Bidi bié bi so'o be Aser bi aye bo avoñ ;
Nnye a ye kuli mbamba bidi bejô bôt.
21 Nephtali a ne nkok ô ne nsuan :
A kuli mbamba mejô.
22 Joseph a ne tya w'awum bibuma ;
Ntya w'awum bibuma abui mfôm anjeñ ;
Mintya mié mi ake mi ayametan akak.
23 Bewua bilaé be dañeya liti nye njuk ;
Be wuaya nye bilaé, a kpwe'le nye :
24 Ve élaé jé é nga li'i é to ngu,
A minkune ya mo mé me nga boban ngu,
Amu mo me Ewôlô Môte ya Jacob
(Mba'ale mintômba, ako'o ya Israël, nnye a so mfa'a ôte),
25 Amu Zambe ya éso, nnye a ye volô wo,
Amu nyô ane Ngul Ese, nnye ate a ye botane wo,
A bibotane bi ne yôp été,
A bibotane ya édo'é wunu de si,
Bibotan ya mebé, a bi bi ya abum.
26 Bibotan bi éso
Bi dañeya bibotane ya bimvame biam ;
Bi kuiya susu'a nné ya minkôlô ya nnôm éto :
Bi aye kui nlô Joseph,
A kui fe abôbôn nlô nyô a nga kandane bobenyañe bé.
27 Benjamin a ne ze j'ake j'abo ayok :
Mam me tyé a ye di jôm a nga wôé ;
Mam me ngô'é aye a ye kape biôme ya nsa.
28 MeyoñE ya Israël awôm a mebaé mme le : a mejô ésa wop a nga kobô be a botane be, mme fe le ; a nga botane be, môt ase a yen aval ébotane dé.
29 Ane a nga tu'a lepe be, a jô be na, Me nga ye ke bôte bam be né : mi jame'e me vôm betate bam be né, mbas akok ô ne afup Éphron mone Héthien,
30 mbas akok ô ne afupe Macpéla, e ne bebé Mamré, si ya Canaan, ñwô Abraham a nga kus a afup ése be Éphron mone Héthien ô bo vôme ya bo a jame'e bôt.
31 Vôm ate be nga jam Abraham ba Sara, minga wé ; vôm ate be nga jame Isaac ba Rebecca minga wé ; Vôm ate fe me nga jame Léa—
32 afup a mbas akok ô ne été, ñwô be nga kuse be bone be Heth.
33 Eyoñ Jacob a nga mane lepe bone bé, ane a nga daa mebo énoñe yôp, ane nsisim ô nga kôlô be nye, ane a nga ke be bôte bé.

50 1 Ane Joseph a nga butubu asu ésa wé yôp, a yi nye, a latane nye anyu.
2 Ane Joseph a nga jô mingengañ bebo bisaé be na, be kôm mbim ésa ô bo te boé : nalé mingengañ mi nga kôm mbim Israël ô bo te boé.
3 Ajô dé é nga bo melu mewôm meyin ; amu nté me lu ôte be nga bo be kômô' mbim ô bo te boé : ane bôye ya Égypte be nga yi nye melu mewôme zañbwa.
4 Eyoñ melu ya be nga yi nye me nga lôt, Joseph a nga kobô bôte ya nda Pharaon na, Eyoñe ji nge me yeneya mvam mise menan, m'aye'elane mia na, mi kobô melo me Pharaon na,
5 Tate a nga tiéñeti me beta atiñ, a jô na, O lô, me nga ye wu : soñe jam me nga fa'a si ya Canaan, nje w'aye ke jame ma. Ajô te maye'elane wo éyoñe ji na, su'u ma me ke jame tate, m'aye beta so.
6 Ane Pharaon a nga jô na, Kele' jam éso, aval ane a nga tiñeti wo.

7 Nalé Joseph a nga ke jame ésa ; ba be bebo bisaé be Pharaon bese be nga ke, bemvendé ya nda jé, a bemvendé bese ya si ya Égypte,
8 a bôte bese ya nda Joseph, a bobenyañe bé, a bôte ya nda ésa : be nga li'i ve bone bap, a mimam miap, mintômba a binyaka, si ya Gosen.
9 Bewagon a bôt b'awulu bikabela yôp be nga ke fe nsamba wé : ô mbe étua beta nsamba.
10 Ane be nga kui nseñ Athad, vôm be nga bo be tya'a bidi, ô ne Jourdain yat, vôm ate be nga yi étua beta ñyian : ane a nga ka'a melu ya yi ésa zañbwa.
11 Bôt be nga to si éte, Becananéen, éyoñ be nga yen ñyian be nga yi nseñ Athad, be nga jô na, Nyiane bôte ya Égypte wu ô ne fo'o mbia ñyian : ajô te be nga yôlé vôm ate na, Abel- Mistraïm , a ne Jourdain yat.
12 Ane bone bé be nga bo nye aval ane a nga tiñeti be :
13 Amu bone bé be nga be'e nye a ke nye si ya Canaan, a jame nye mbas akok afup Macpéla, ñwô Abraham a nga kus a afupe ése be Éphron mone Héthien, bébé Mamré, ô bo vôm a ye bo a jama'a bôt.
14 Eyoñ a nga mane jam ésa wé, ane Joseph a nga bulan Égypte, émien, a bobenyañ, a bôte bese ba be be be nga ke jame ésa wé.
15 Eyoñ bobenyañe be Joseph be nga yene na, ésa wop a wuya, be nga jô na, Ndô'ôtô Joseph a ye siñe bia, a dañe bulane bia mbia be mam mese bi nga bo nye.
16 Ane be nga lôme Joseph tyiñ, a jô na, Eso a nga ve atiñ, te na a za wo'ok, na,
17 Mi aye jô Joseph na, M'aye'elane wo éyoñe ji na, jamé'é bobenyoñ minokobane miap, a mbia be mam map, amu be nga bo wo abé. Nde bi aye'elane wo éyoñe ji na, jame'e bebo bisaé be Zambe ya éso minkobane miap. Ane Joseph a nga yi éyoñ be nga kate nye.
18 Ane bobenyañe bé be nga ke fe, a buti mesu si vôm a nga to ; be jô'ô na, O lô, bi ne bebo bisaé bôé.
19 Ane a Joseph a nga jô be na, Te koane woñ : ye ma me nto éjiane Zambe ?
20 Mfa'a wonan, mi nga bôndé fe'e ya bo me abé ; ve Zambe a nga bôndé fe'e na, jam éte e su'ulane mvaé, amu a ye nyii bôt abui be bo te wu, ane be ne môse wu.
21 Ajô te, te koane wôñ éyoñe ji : m'aye ba'ale mia, a benyo bon. Ane a nga volô be minlem, a kobô be mvam.
22 Joseph a nga tabe Égypte, ba be bôte ya nda ésa wé : ane Joseph a nga tabe mimbu ntet a awôme da.
23 Ane Joseph a nga yen éndil Éphraïm : bone be Makir, mone Manassé be nga bialé fe meboñe me Joseph yôp.
24 Ane Joseph a nga jô bobenyañe na, Me nga ye wu ; ve Zambe a ye fo'o jome mia, a vaa mia si nyô, a ke mia si a nga tiñeti Abraham, Isaac, a Jacob.
25 Eyoñ bone be Israël be nga mane kane Joseph ngana, a nga jô be na, Zambe a ye fo'o jome mia, mi aye ke bivese biam éyoñ mi aye kôlô va.
26 Nalé Joseph a nga wu, a to mimbu ntet a awôme da : ane be nga kôm mbime wé ô bo te bôé, a futi wo éwolo Égypte.